

А/29-III

А. Н. ТУЛКОВ

ТРАКТОРИСТЛЫ ОТСӨГ

С Е Л Ъ К О Л Х О З Г І З

МОСКВА

1932

k-3 10000

RECEIVED
JUN 10

10000
10000

42

M

429-III

Коми-3 А. Н. ТУЛКОВ

3-1606

ТРАКТОРИСТЛЫ ОТСӨГ

Г.П.Б. в Лнгр.
Ц. 1933 г.
АНТ № 28

СЕЛКОЛХОЗГИЗ

Москва

1932

Б-17826

МИНИСТЕРСТВО
ПРОСВЕЩЕНИЯ
РСФСР

30.11.1932

Ответ. редактор Попов И. И. Книга сдана в набор 9/III 1932 г., подписана к печати 3/X 1932 г. Схгиз № 2852. Уп. Главлита № Б-17826. Зак. № 305
Тираж 4000 экз.

17-я тип. треста «ПОЛИГРАФКНИГА», Москва, Шлюзовая наб., 10.

СС
ija o
ин С
193
лоци
аскө
полз
агруз
аса
ерын
лушш
ескөј
гелј
ыл тр
фика
Тра
сын.
гөрб
қалөн
ССС
ткөд.
лөмја
рлыс
гјасс
Сыы
вхозја
лун у
в. да
снаыс
лөн ш
зын о
тонно
ы ге

ВОЗКЫВ.

СССР-ын овмөсын нуодан социалистическөй реконструкция өдзөдө сиктса овмөсөс тракторизујтөмсө. 1931-32 өд воө-н СССР-са мујас вылын ужалис 100 сурс кымын трактор, 1933-өд воө кутас ужавны 200 сурс дорыс уна трактор. Социалистическөй земледелијөс гырыс өдјасөн кыпөдөм-аскөдөм могоыс мијанлы колө кыңи пөчө буржыка, јонжыка ползујтны тракторјасөс. Оні-нын мијан тракторлөн воа агрузкаыс кымынкө пов ыжыджык капиталистическөй стра-аса тракторлөн дорыс. Тракторөс ужөдөмын ми вермам ерјыны медвылын качественнөй показателјас,— сыын пре-иушествоыс социалистическөй земледелијөлөн капиталисти-ескөй земледелијө возын. Тани (гырыс качественнөй пока-ителјас перјөмас) јона ыжыд төдчанлуныс лөб со сурсјасөн ыл трактористјасөс лөбөдөмлөн, важ трактористјаслыс ква-фикацијасө кыпөдөмлөн.

Трактор— дона, сложнөй да медколан машина сиктса ов-өсын. Сы понда, сјөн ужавны заводиттөз војдөр, колө бура, гөрбок төдмавын сылыс конструкцијасө да велөдны кыңи қалөны сылөн механизмјасыс.

СССР-ын тракторјасөн ужалан возза војасса опытыс ткөдліс, мыј медјонасө тракторлөн торкгалөмјасыс, шык-лөмјасыс вөлі-на тракторист понда, коді ез төдлы трак-рлыс устройство основнөй принципјасө да сјөн ужалан гјасө.

Сыыс кыңи, тракторјас жугавлөмын төдчана рол ворсіс вхоzјасын да колхозјасын обезлічка, кор трактор вылын лун ужалө өти морт, аскі мөд, аскомыс којмөд-нын да в. да кор на пйыс некод оз кывкут машина справнө снаыс. Тазнассө машина пөрө безпрізорнөјө да тасаң і блөн щөкыда жугавлөмыс овлө. Оні быд колхозын да сов-зын определоннөй машина бердө колө прикрепитны опре-тоннөй трактористөс да сјө нуө тырвыјө ответственност ы сетөм машинасө виқөм вөсна.

Тракторкөд — тајо дона да сложнөј машинаыскөд береж нөја вөдйтчыны колөмсө ез-на бура гөгөрвоны мукөд тракторістјасыс. Сіктса овмөс ужалан машинајасөн, көлүжөн дторјөн индөмөн — тракторјасөн кыз сурө, лока вөдйтчөмјасы понда, а мукөд дырјыс сіјө вредительствоөз вольтө, правительстволы лоі примітны ташөмторјассө бырөдөм куз решительнөј мерајас. Ташөм өтө мера піеыс индам СССР-с ЦК-лөн 1931-өд вога февраль 17-өд лунө леқөм постановленьө вылө „Тракторјас да сіктса овмөс ужалан машинаја шыкөдөмыс да жүгөдөмыс ответственностъ јылыс“. Тај постановленьөсө сүјөма тајө нгаас, помас.

Сіктса овмөсын разнөј отраслјас куза уна механичирү төм совхозјас да МТС-јас лөсөдалөмыс щөктө регид кадө термасөмөн гөтөвітны го сурсјасөн тракторістјасөс. Тракторістјасөс медеасө рабочөјјас піеыс, колхозчыкјас да батракјас пөвсыс гөтөвітөмыс, кодјас пышкыс јона унжыкөныс улыс образованьөде сөмын, весіг малограмотнөјөс, гөтөвітөмогыс колө сетны трактор кузаыс популярнөј руководств

Тајө нгаыслөн могыс — сетны практическөј советјас ме војдөр тракторістјаслы, кодјаслөн абу быдлуна инструктыс асланыс ужын.

Нга сің-жө вермас отсавны і механикөн ужавны заводтысјаслы, кодјаслөн абу-на тырмымөн опытыс трактор ужөдөм кузаыс.

М
м
с
м
у
д
л
ч
л
д
м
с
р

оз
тр
зе

філ
філ
сур
лом
нај
гло
мук
льс

ТРАКТОРОС ДОҶОРИТОМ

Трактор сымын бура ужалас да дыр оз кӱссы-жугав, кымын бура, кужомӧн сӱӧс дӧӶӧритан, кадын сылыс частӱассӧ мавтлан, лучкӱ сӱӧн вӧдӱтчан да кымын жона виӶан частӱяс да механӱзмӱас жугӧдӧмсыс.

Сы понда колӧ тракторӱстлы пыр-жӧ, мыӱӧн казалан машиналыс кущӧмкӧ ӱелучкӱтор (двигательын торкбӧм, вын угӧм да с. в.) тӧдмавны, мыӱ вӧсна лоӱ таӱӧ ӱелучкӱыс, ме-дым пыр-жӧ бырӧдны таӱӧ ӱелучкӱсӧ либӧ ас вынӱасӧн, либӧ инструкторлыс отсӧг корӧмӧн. Од кымын жона щыкӧ частыс, сымын ыжыд рӧскод лоӧ машинасӧ Ӷонтӧмыс вылӧ.

Тракторӧс жугалӧмыс, а сӱӶ-кӧ ӱышнӧӱ кад уӱтӧг сула-лӧмыс виӶӧм могыс тракторӱстлы колӧ тӧдны основнӧӱ сvedеннӧӱассӧ тракторӧс дӧӶӧритӧм куӶаыс да жугалӧм-кӱсбӧмыс видчӱсӧм куӶаыс. Тракторӧс дӧӶӧритӧм куӶа тани гӱжӧм сvedеннӧӱясыс отсаласны тракторӱстлы тӧдмавны таӱӧ воп-россӧ.

ЛОМТАСОН ЗАПРАВИТӧМ

Тракторӱстӱас трактор вылын ломтасӧн заправитӧм вылӧ оз пуктыны колӧм мында вӱманӱӧ, сысан сесга лӧлывлӧны тракторлӧн уӱтӧг ӱышнӧӱ сулавлӧмӱас, а таыс видчӱенысӧ зев кокнӱ.

Ташӧмторӱас дырӱыс колӧ:

1. Ломтасӧ кӱстны (заливать) проволкка щӧкыд сетка филтр пыр сӧмын, сы вылӧ шогмас шуам пож. Ташӧм филтртӧг ломтасӧ машинаӧ леӱгӧн бачокӧ да трубопроводӧ суран ӱаӱтыс кутас жӧгӧстны наӱӧс да оз кут пырны лучкӱ ломтысаныс корбӱураторӧ, сы понда смесыс кутас обед-ӱаӱтчыны кутас ӱыӱлыны карбӱураторӧ да тракторыс пондас глохӱтны нагрзука улас. Нагрзукатӧгыс (вхолостую) сӱӱӧ мукӧд дырӱыс ӱ ужалӧ, сӧмын бара ломтасӧ секӱ двигате-лыс кык-куӱӱм пӧв ещажык рӧскодуӱтӧ. Секӱ тракторӱстлы

лоӧ вель щӧкыда раҗлыны трубкаҗассӧ да пӧлавны сӳҗӧс. Трубкаҗассӧ щӧкыда роҗавлгас шыкӧны гаҗкаҗас вылын нарезкаҗасыс да заводитӧ ортсыӧ пегны ломтасыс, сӳҗӧн содӧ ломтас рӧскодыс да донсалӧ тракторыслӧн ужыс.

2. Ломтассӧ колӧ кӳтны ведраҗассӧ, насоссӧ да воронкаҗассӧ проверитӧм бӧрын мед сетчӧ ӳекущӧм јог ез кол. Быд сӳкас заправкалы колӧ лӧсӧдны аслыс торја доз.

3. Виҗедны, медым ломтасыскӧд щӧщ ез вескав баҗкасас ва. Та могыс, карасӳныс-кӧ ва сора, филтрас колӧ пуктыны трапка лӧбӧ, нӧшта буржык — замша, сӳҗӧ кутас васӧ карасӳныскӧд щӧщ пырӧмыс.

4. Кык-кујӳм вежонын ӧтчыд уж условӳјӧҗас сертыс, колӧ весавны карасӳн да бензӳн баҗкассӧ да став трубопроводҗассӧ; филтрҗассӧ да отстойникҗассӧ. Бӧрјаҗассӧ щӧкыдҗыка колӧ видлавлыны. Ӑтщӧщ колӧ видлавлыны да весавлыны сӳҗ-жӧ і филтрҗассӧ, кодҗас емӧс мукӧд карбјураторҗасас, шуам „Интернационал“, „Катерпиллар“ да мук. тракторҗасын.

ТРАКТОРӐС МАВТӐМ.

Тракторӧс мавтӧм — медважнӧј ужыс трактор дӧӳӧритӧмын. Сысаӳ завеситӧ і двӳгательлӧн, і тракторыслӧн җоннас ужыс, сӳҗ-жӧ став ӳртчан частҗасыслӧн кӳсӧм-бырӧмыс.

Кадын мавтлывлытӧмыс понда лӧбӧ кыҗӳ сурӧ мавтлывлӧмыс понда ӧдҗӧ кӳсӧдны-бырӧны ӳртчан частҗасыс (деталҗасыс) сесса стучитӧны, лычалалӧны, торја механизмҗасыс ӧдҗӧ југавлӧны, сӳҗӧн тӧдчымӧн чӳнӧ тракторлӧн немыс, донсалӧ сӳҗӧс исползујтӧмыс. Мавтигӧн колӧ нуӧдны со кущӧм правӳлӧҗас:

1. Мавтны заводиттӧҗыс колӧ мыскавны ведраҗассӧ да воронкаҗассӧ, кытчӧҗасӧ лоӧ кӳтывны машина мавтасҗассӧ.

Мавтны колӧ сӧмын филтрҗас пыр. Сурасны-кӧ-ӧд мавтасыскӧд щӧщ чорыдторҗас, најӧ ӧдҗӧ соҗасны да ӧдҗӧ југӧдасны мавтан механизмҗассӧ.

3. Мавтны колӧ сӧмын сещӧм мавтасӧн, кодӧс ӳндӧма тајӧ случај вылас.

4. Мавтассӧ леҗтӧҗ колӧ чышкыны масленӧј пробкаҗассӧ лӧбӧ тавотныцаҗассӧ бусыс да најтгыс.

5. Мавтавын колӧ тракторлыс быд детал ulyнжык ӳндӧм срокҗасын.

6. Скоростеј коробкаыс, кӧлӧсаҗасыс да мук. җоннас мавтассӧ вежӳгӧн колӧ быт пожавны карасӳнӧн став тајӧ

деталјассö дьвигательлыг картёрöс кынңи, кытыг мавтасыс лезсö пөгөн (в горячем состоянии). Картёрсö мыскалөм вылө колö војдөр сјјс перјыны, да һајтсö весавны да костыны. Сытöгыс сетчö колөм карасыныс, соргö мавтасыс-көд (выјыскөд) да кизөртö сјјс.

7. Мавтассö колö лезны сöмын индөм выјöз (уровня).

8. Ужалөма (отработанное) мавтассö һекущöм ногөн оз поз шыбытны (кiстны муö), кызi щöкыда вöчлывлöны му-көд трактористјас, а колö чукөртны сјјс торја бöчкајасö. Сјјс-öд позö использујтны мукöдлаö.

9. Быд трактористлы колö помнитны, мыј мавтасыд (вы-јыд) донтöмжык запаснöј частјас дорсыд, сы понда оз ков економитны мавтас вылын сенi, көни оз поз.

НЕФТЕПРОДУКТЈАСÖС ИСПЫТАЈТÖМ.

Нефтепродуктјасыслыг качествосö да шогманлунсö тöд-малөм позö нуöдны уна ногөн, сöмын тајö тöдмалан ногјассö позö јукны кык пелö. Öтыс — лабораторнöј иссследованњö, да мöдыс — кустарнöј иссследованњö. Улынжык индöма кы-мынкö тащöм способјас да пријомјас, кодјассö вермас вöчны тракторист.

Нефтепродуктјасыслыг качество тöдмалөмсö позö нуöдны со кущöм бокјасöд:

1. Тöдмавны сетыг кiслота сорасјас, кодјас сојöны трак-торлыг деталјассö, нагарсö содтöмөн, да унжыка һиртчöмөн.

2. Механiческöј сорасјас тöдмалөм, кодјас вермасны öд-öжык кiстны, сојны мавтöм механiзмјассö.

Медым тöдны, емöс-ö мавтасас кiслотјас, бостны мiчаö весалөм ыргөн пластiнка лiбö ыргөн феңга да лезны сјјс мавтас пыщкас лун кык кымын кежлö. Ыргöныслөн-кö вы-ысыс турун виж рöма лöб, мавтас выјын ем кiслота да сјјö оз туј мавтас вылад. Таз-жö позö вöчны i ломтасыскöд.

Механiческöј сорасјассö позö тöдмавны филтрујтöмөн ыбö бензiнөн сорöмөн. Тајöс (бензiн сора мавтассö) мыкö ыра сулдöм бöрын механiческöј сорасјасыс кокныда пук-ласны пыдöсас. Бур мавтасыс шуам автол, танi лöб виж һисе јурöј рöма, југыд. Гудыр-кö сорасыс, мавтасын ем лiбö ва лiбö парафин. Тащöм мавтасыд оз жö туј.

Сыыг кынңи колö тöдмавны мавтасыслыг качествосö вјаз-осч да клејкоф вылын, тази тöдмавнысö опытној тракто-ист вермö куш кiнас вiдмалöмөн.

„ИНТЕРНАЦИОНАЛ“ ТРАКТОРӨС МАВТӨМ КУҘА ИНДӨДЖАС.

„Интернационал“ тракторлыс тани сетөм схематическөй серпасын (1 серп.) индөма, кушөм местаяс колө мавтнысө. Тајө тракторыслөн схемаыс, сиз-жө і објасненнөјасыс лөгалөны кујимнан маткаыслы (10/20, 15/30 да 22/36). Тајө схема дінас објасненнөдын индысө, кушөм сроқјас костын да мыјөн колө мавтлывлынысө торја деталјасөс. Мавтас выјјас јылыс да најөс климатическөй условјөјас серті применитөм јылыс гижөма тајө кыга помас.

Тајө тракторөс, а сиз-жө, став мукөд пөлөс тракторјасө мавтөмыс јукө кык вид вылө: кизөр (жидким) мавтасөн мавтөм — залывајтөмөн да сук мавтасөн мавтөм — прибор шприцөн шприцүјтөмөн.

Схемаын индөм деталјасыс мавтөны:

Солідолөн либө тавотөн (10 час ужалөм бөрын)

1. Воқза оыс чунсө. 2—11. Воқза колөсаыс ступицасө 3—10. Воқза көлөса шарнырлыс оссө 5. Воқза ос упорыс подпятниксө. 6—8. Подшипникјасөс. 7. Рулевөј — Бөрја көлөсаыс роликовөј маховик оыс подшипниксө. 12. Рулевө червјаклыс да шестерналыс коробкаөс. 13. Рулевөј червјаклыс подшипниксө. 14. Рулевөј тагалыс шарнирөс. 15. Регуляторлыс да магнетолыс осөс. 17. Рычаглыс да регуляторлыс осөс

30 час ужалөм бөрын:

18. Вентилаторлөн шківсө. 19. Фрикцион хомутлыс подшипниксө.

60 час ужалөм бөрын:

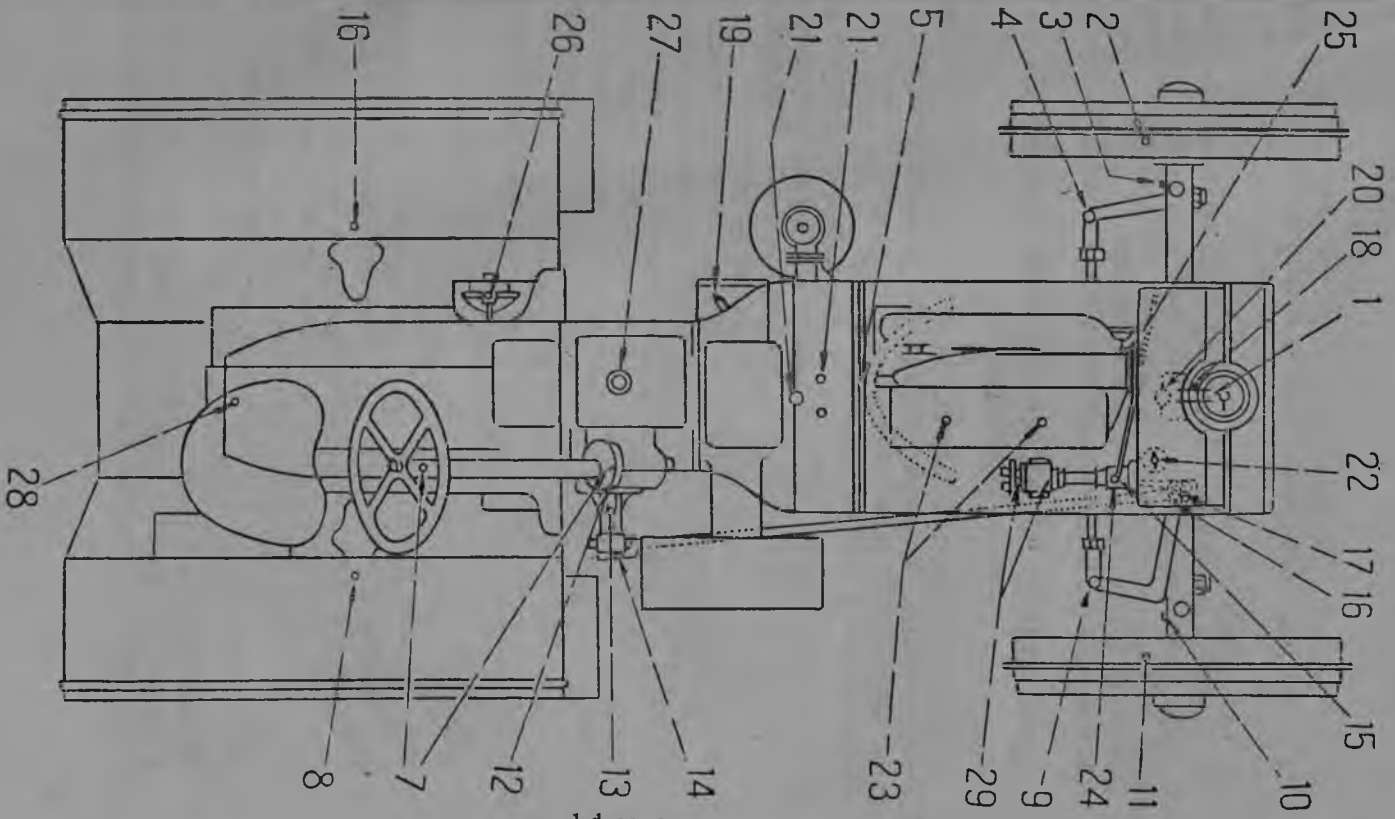
20. Вентилаторлыс кронштейнсө.

Кыкыс онас:

21. Фрикционнөј муфталыс подшипниксө.

Автолөн (10 час ужалөм бөрын):

22. Картер. Мавтасөсө лезны колө шөрја спускнөј кранкөзыс да залывајтны вылөн контролнөј кранкөз. Полнооборотјас вылын уқ дырји манометрөн нормальнөја петкөс лигөн сылөн стрелкаыс должен воны префелнөј визөчыс. 23. Клапанјас коромыслоыс осјасөс мавтөны 100 војтөс өтпырјө. 24—25. Регулятор тага вилкајасөс — 5 војтөн. 2. Тормознөј рычагыс собачкаөс — масленкапомыс кымын војтјасөн.

1-d cepnac.

1-đ
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28

60 час ужалом бõрын:

22. Картерõс. Мавтассõ ставнас вежны пõсõн (в горячем состоянии).

Вискожинõн:

27. Коробка скоростеј. Лежõ мавтасыс контрольној пробкабз (28) вескыдывывсаыс. Кõзыд кадõ вискожинõ содтыгõ коймõд јукõныс вылõ автол. Вежõ 600 час ужалом бõрын.

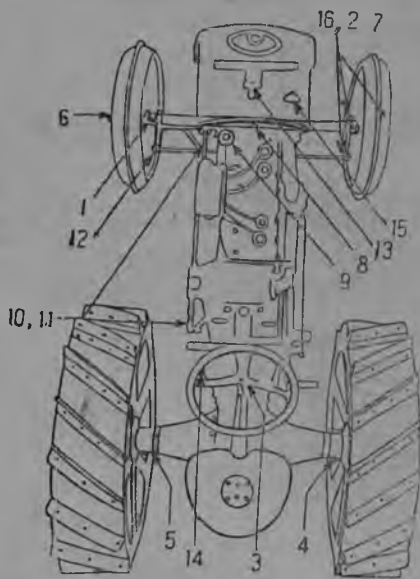
Костанõј выјõн (30 час ужалом бõрын):

29. Магнетоõс. Быд подшпникõс мавтны колõ 2—3 војтõн.

„ФОРДЗОН“ ТРАКТОРÕС МАВТОМ КУЗА ИHDÕDJAC.

„Фордзон“ тракторõс мавтõмсõ схематичноја петкõдлõма 2 серпас вылын. Улынжык висталõма, кущõм сроқјасõ да кущõн мавтасјасõн мавтчыгõны.

Солидолõн (10час ужалом бõрын):

2-d серпас

60 час ужалом бõрын:

9. Картерõс. Колõ зоннас вежны мавтассõ. Мукõд дыр јыс мавтассõ вежны лõõ и војжык, двигател бырõм сертыкшту

1—2, Војза осыс цапфа огõс. 3. Штурвалыс рулевој стојкаõс. 4—5. Палуојсасыс подшпникјасõс.

60 час ужалом бõрын:

6—7. Војза кõлõсасасыс подшпникјасõс. Мавтны колõ перыны колпакјасõс кõлõсасасыс да солидолõн најõс набитõмõн пуктыны бõр местаас.

Автолõн (10 часу жалом бõрын):

8. Војза осыс опорно болтõс.

9. Картерõс. Свежõј мавтассõ содтавыны колõ вылы (доливать) контрольној краникõз, војзвыв важ мавтассõ улыс краникõзыс лежны-да 10 час ужалом бõрын содтыгõ 4—5 кг. кымын мавтасыс.

Та мого мавтасыслыг качествосо позо тодны картерыг кидн видломон. Мавтасыс-кө көзыднас жона кизор да оз тодчы некушом клежкош да вязкош, колө сижос вежны. Тракторист аслас тракторлы вермас лосодны (выработать) примерној кад нормајас дыр-ө пользуйтчыны мавтаснас, сомын 40 часыг регыджык-ыс оз-жө поз-а. Мавтасыс-кө кизормө регыджык кадон да весиг содо картерас, колө тодмавны, мыј понда таяо артмө да несправносо быродны (виз. улысжык).

Висконзияон (5 час ужалом бoryн).

10—11. Рулевөј управленьө сојединительнөј тагајасса шарнирјасос. 12—16. Рулевөј тагаса воzza шарнирјасос.

10 час ужалом бoryн:

13. Вентиляторос Мавтан дырјыс колө рачны винтилятор шкивын пробкасо (индома 35 серп.) да тыроз мавтассө пунктөмон бөр винтины.

300 час ужалом бoryн:

14. Коробка скоростеј. Зикоз вежны да картерсо мыскыны. Лежыво рычаг скоростеј улын пробка пыр пробка уровнежыс. Таяо уровнесо і сесса пыр колө кутны.

Костанөј выјон (5 час ужалом бoryн):

15. Коммутаторос. Мавтчысо кымынкө (2—3) вөјтөн. Костанөј выйс-кө абу, коммутаторос позо мавтны кујим јукон „Л“ автол да өти јукон карасин сорасон. 30—40 час ужалом бoryн колө коммутаторсо да роліксө мыскыны бензинын да сесса вылыс, местаас пунктөм (установитөм) бoryн, мавтны сиж-жө сораснас. (3 серп.).

3-өд серпас

„КОММУНАР“ ТРАКТОРОС МАВТОМ КУЗА ИHDÖDJAC.

9 Г, модель 35/50.

„Коммунар“ тракторыслыс вывти уналати (65-лати кымын) лоө мавтнысо да тани индома отнога мавтанијасос группајасон.

1. Свигателос мавтөм. Мавтассө лежны колө наливнөј штыцтер вевт пырыс контролнөј кранікыс тыдовтчытөзыс.

Быд лун 10 час ужалом бõрын колõ содтыны свежõй мавтас, важсõ жынжõзыс лезõмõн (кõстõмõн). Мавтассõ ставнас колõ вежны дьигателõн 60 час ужалом бõрын.

2. Коническõй шестерняжаслыс, конечнõй передачалыс да скоростей коробкажасыс медвõлины тыртõмаõс бура сорõм солидолõн да автолõн.

Солидолыс да автолыс бостчõны õтмындаõн. Солидолкõд сорны позõ бостны мыждакõ отработайтõм автол, вождõр сижõс филтр пыр (кõт шуам матерjõбь) лезõм бõрын. Мавтõны кõрõбка кожух лужас пыр. Вежсõ 120 час мыгты. Уровеныс контролруйтчысõ спецiальнõй пробкажасõн, коджас емõс кõрõбкажас бокас.

Гусеница поддерживайтыс да опорнõй ролкжасса осжасõс, вентилаторжасса да направляющõй колõсажасса втулкажасõс мавтõны солидолõн шприцõн быд 60 час ужалом бõрын, мавтны колõ сещõма, медым салыкжасас тыдовтчис важ солидолыс.

4. Навjортывайтчан колпачока став Штауфер маслонкажасõс, коджас емõс трактор вылын быд лун колõ подкручивайтны кымынкõ пõв. Рõскодуйтчõм солидол пыдфыс кадыс кадõ (периодическi) колõ вылыс, содтõд солидол сетчõ лезны.

5. Гусеницажасса шарниржасõ мавтны колõ тракторнас 30 час ужалом бõрын кык маслонкалыс игольчатõй клапанчыс жасõс востõмõн, коджасõс установитõма карасiн бак улас да муф бõрас. Тани маслонкасõ тыртõмыс (заполнитõмыс) вылõ позõ 10 ч используйтны дьигателыс отработайтõм автолсõ, вождõр сижõс филтруйтõмõн.

6. Магнетоõс костанõй выжõн либõ мõд кокни, небыдснас мавтасõн мавтõны 60 час ужалом бõрын. Магнето быд подшипникõ лезõны 2—3 воjt мавтас выj.

7. Мавтан мукõд местажасыс, шуам, рычагжасса да тагалгõ жасса шарниржас, мавтчысõны автолõн маслонка помыс воссасбст отверстие пырыс быд 10 час ужалом бõрын. Вождõр колõланчышкыны-весавны таjõ отверстиежасас пукгõм буссõ да, 20 ч найтсõ.

„КАТЕРПИЛЛАР 60“ ТРАКТОРОС МАВТÕМ КУЗА ИНDÕDJAC.

Улынжык вождõдõма „Катерпиллар“ 60 тракторлыс схем да частжасõ мавтõм кузаыс обясненнõ. Таjõ тракторыс

ијан пыр öни öтарö содö. Мавтчысö тајö тракторыс со куцöм ногөн:

Солідолөн (5 час ужалöм бöрын):

6. Главнöј муфта хомутöс. Мавтöны Штауфер маслонкаёс подвöртывајтöмөн.

10 час ужалöм бöрын:

5. Сцепленьö главнöј муфтаса подшпникјасöс. Мавтöны маслонкаёс подвöртывајтöмөн. 11. Гусеницајас зубчатöј колёса ступицаыс подшпникјасöс. Солідолсö сујöны специалнöј масланöј нагнетателјасөн. Мавтчысö кыклаті. 12. Роликјас рамаыс подшпникјасöс. Нольлаті мавтчысö. Мавтöны нагнетателён. 13. Гусеницајас вылысса роликјасöс. Нольлаті мавтчысö. Мавтöны нагнетателён. 14. Гусеницајас направлаушщöј колёсасö. Кыклаті мавтчысö. Мавтöны нагнетателён. 15. Гусеницајас улысса роликјасöс. даслаті мавтчысö. Мавтöны нагнетателён. 16. Муфтајасö да тормозјасö передачајасыс подшпникјасöс. Öкмыслаті мавтöны.

60 час ужалöм бöрын:

18. Управленьö муфтајас опорнöј палецöс. Кыклаті мавтчысö.

Автолөн:

4. Клапаннöј рычагјасöс. Кöкјамыслаті мавтöны. Мавтчысö масленкаыс 5 час ужалöм бöрын. 10. Управленьö муфтајасса подшпникјасöс. Кыклаті мавтчысö. Мавтöны 10 час ужалöм бöрын.

Содтöд. Индöм деталјасыс кызгі мавтöны автолөн шарырјасöс да главнöј вклученьö палецјасöс, кодјасöс абу снабдитöма маслонкајасөн (10 час ужалöм бöрын).

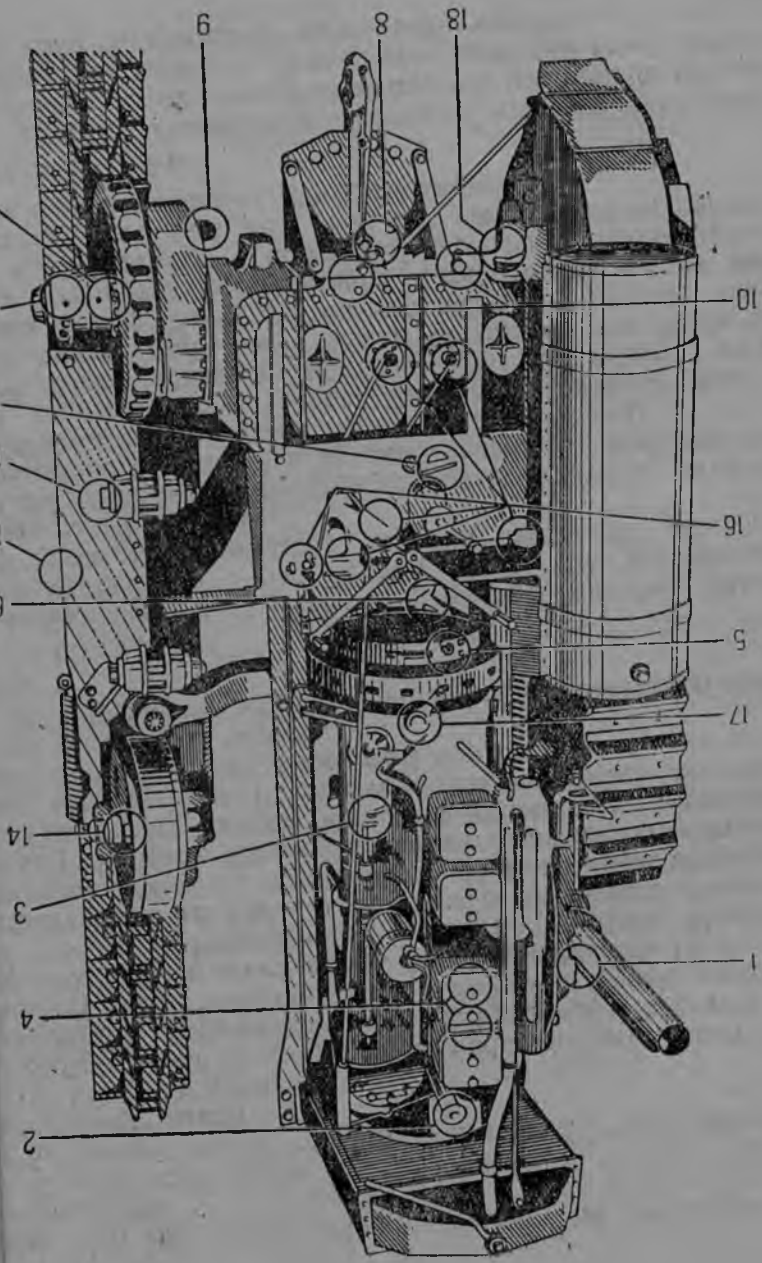
1. Фвигательлыс картөрöс. Быд лун содавны мавтас выјсö, важсö неуна лөзöмөн (кiстöмөн). Бус пыцкын ужалöм мавтас выјсö колö вежны 30 час ужалöм бöрын да сасöстöм сынöда инын ужалöм — 60 час ужалöм бöрын. Масланöј манометрлөн нормалнöја петкöдлöмыс мед ез вöв да „20“ лыдпасыс еща. 8. коническöј передачајас отделееньыс контроліруйтчö быд лун. 600 час ужалöм бöрын мавтас выјыс ставнас вежысö, картөрыс мыскысö.

Вiскозiнөн:

7. коробка скоростөјöс. Уровеныс проверајтчысö быд лун. Мавтас выјыс ставнас вежысö 900 час ужалöм бöрын, картөрыс мыскысö. 9. Передачајас медбöрја гозсö. дöчöбитны колö сiјöс коробка скоростөјöс моз-жö.

4-двиглс

6С
 М:
 М:
 НС
 М:
 СБ
 КБ
 УП
 ТО
 ТО
 да
 КС
 ВЫ
 де
 кас
 ку
 пы
 мо
 пр
 бу
 тон
 вы
 му
 укс
 вы
 (ж)
 нон
 ва
 жа
 жа
 на
 жо
 жа

Костанөй выјөн:

3. Магнетоос, „Бош“ магнето-кө, колө сiјөс мавтны 60 час ужалом бөрын 2—3 војт леџомөн, „Ейземан“ типа магнето-кө — мавтнысө сiјөс — колө 150 час ужалом бөрын масленкаос тыртөмөн.

Тракторлыг механизмјасө мавтан тајө срокјасыс примернөјөс, ориентировочнөјөс. Ужалан разнөј условiјөсасын колө мавтнысө разнөј срокјас. Көни гөригөн кыпалө уна бус, ортыса местајасө колө мавтны щөкыджыка да јонжыка, щөкыджыка промывајтны-да. Тани торја төдчана рулевөј управленьөыс сојединительнөј тагајасөс да колөсајасөс мавтөм, сетчө бусыс да лыаыс вескалом понда сөкыджык тракторнас вескөдлынысө-да, сесса сојединительнөј шарнырјасыс да подшпникјасыс (торјөн-нын воҗаа көлөсајассыс) өдјө кiссөны, лычалалөны-да.

ВЫЛЪ ТРАКТОРОС ДӨҖӨРИТӨМ.

Вылъ, уж вылын вөвлытөм-на тракторлы оз шогмыны вылынжык индөм мавтан нормајасыд. Медым вылъ трактор деталјасыс бура пуксiсны (проработалысь) ужалан медвоҗаа кадјасас мавтас выјсө колө вежлавыны индөм сертыс кыккујим пөв щөкыджыка. Оз ков сiҗ-жө тракторлы пырыс пыр сетны нормальнөј нағрузка, а колө нөжјөнiк содтысө-мөн вуҗны нормальнөј нағрузкаас. Вылъ тракторлы обкатка примернөј пөрадокыс со кущөм. Став частјасөсө течөм бөрын бура, кытчөҗ позө (до отказа) мавтөны, сы бөрын заведiтөны дөвигателсө да мед ужалас места вылас iчөт оборотјас вылын 2—3 час гөгөр. Сесса заводiтөны обкатка. Обкаткаыс мунө нағрузкатөг став скоростјас вылас медвоҗаа 6—8 час ужас, сы бөрын вежны колө мавтас выјсө, мыккыны да вылыг бура заправiтны сесса тракторлы сетчө неыжыд (жыныс лiбө нөшта iчөтжык) нағрузка да сы вылын ужалөны час 15—20 кымын, сы бөрын тракторыс бара промывајтчысө да мавтчысө да ыжыджык нағрузкаөн-нын мөддө ужавнысө, сiҗi нормальнөј нағрузкаөҗ лептысө. Мавтан срокјасыс сiҗ-жө соөдны, сiҗ-жө нормальнөјөҗ вайөдчысөны. Таҗi јона мавтнысө колө тракторөс медвоҗаа 100—150 час ужалiг чөҗыс. Вылъ трактор дiнө тащөм дөҗөр пуктөмөн сiјө ужалө төдчымөн дыржык да буржыка,

ОХЛАЖДЕННӨ СИСТЕМА ДА СИҖӨС ДӨЗӨРИТӨМ.

Тракторыслөн зоннас да торјөн дьвигательыслөн лучкі ужыс шөщ і охладженнө сайын. Охладженнө системаос кыз сурө дөзөритөмыс вермас вайөдны ужын гырыс перебојјасө:

1. Оз поз заведітны тракторөс ватөг, көзыд кадө сіјөс шондөм могыс, кызі вөчлывлөны тракторістјас ужсө өддөм понда. Ватөг шондөм (прогретый) дьвигательө-кө кутан кіставны (лезыны) көзыд ва, вермасны лоны щелјас (трещины) ціліндрјас блокын. Ташөм щелјасыс лөбны блокын разнөј температураыс понда. Ташөм случаяјас дырјыс радиаторө колө кістны шондөм ва. Тајө візас дьвигательөс потласөм-јассыс да кокнөдас машина заведітөмсө.

Жар поводфаө ужалігөн колө содтавны васө радиаторө кымыныскө лун вылө, мед ескө ваыс радиаторас ез вөв нормальнөј уровнеыс 5—6 см вылө, улынжмк. А ещажык-кө ваыс лөб, дьвигательыс кутас перегревайтчыны да чінас выныс (мощность).

3. Көзыд кадө, кынмалігјасөн, некор оз ков колны васө тракторө. Од ваыс вермас кынмыны: радиатор трубочкајасас кынмөм ваыс јөрышнас ыждө да лөбны щелјас сені, радиаторыс кутас виваны.

4. Колө ескө радиаторыс перјөм васө візны торја бакын, медым мөд лунө бара позіс сіјө васө-жө пуктыны. Важ васө-жө пуктыны сы понда, мед ежжык пукгы дьвигатель рубашка стөнјасас васыс чорыд коласыс (накипь). Од тыыс лібө клучыс бостөм ваад емөс мінеральнөј совјас да најө сөсса ціліндр рубашка стөнјасас пуксөбны, ваыслөн температураыс кор пуөм выјөз матөчетчас. А өтыыс-кө пуктылөма-нын ватө, сені оз колны сөсса мінеральнөј совјасыд. Бур сіз-жө та вылө і зер ва. Көні сурө сөмын чорыд (жесткая) ва, колө војдөр сіјөс пуөдлыны, мед пукгасны мінеральнөј совјасыс.

5. Ціліндр рубашкаын стөнјасас пуксөбны васыс чорыд сорасјасыс да најө сөсса пыр өтарө кызөны, коркаасөбны. Та понда чіно ціліндр стөнјассыс шоныд мунөмыс (отвод да переграјтчө дьвигательыс, сы понда чіно выныс. Сіз-кө колө промывайтны охладженне системасө со кушөм ногөн.

1. Сөрны ваө неочішченнөј сода лібө једкөј шолоч да карасін ташөм пропорціаөн:

ва 12 л. (1 ведро).
 soda 250 г.
 карасін 250 г.

Ташом сораснас тыртёны охладженно системасё шондыгё (прогревается) да колёб тракторас 10—15 час кезлө. Тажё кад бёрас трактор мёдыг шондыгё (прогревается) ташёма-жё (10—20 минут), сы бёрын сорассё кистёны сетыг да пожелёны сёстём ваён, мед буржыка мынас накіпыс.

2. Ташом сорассыс кынзі ползуйтёны, сёмын шочжыка-а, ваё соланёј кіслота лібё уксуснёј кіслота сорасён 7 јукён ва вылө бостгё 1 јукён соланёј лібё уксуснёј кіслота. Тажё сорасыс колёсё охладженно системаас суткі чёж кезлө, сесса бёр кістыгё сетыс да промывайтчысё вылынжык індём мозыс-жё. Сорассё вёчигён колё тёдны, мыј оз ков васё кіслота пыщкас кістыны, а кіслотасё ва пыщкас кістыны.

6. Тёлын тракторён ужалігён колё веттыны радиаторсё штораён лібё кардонён: щёкыда сёщёма кёзавлывлө радиаторыс, мыј радиатор трубчкајас ваыс кымё да вермас кынтыны (заморозить) радиаторсё, а сек-жё наливнёј пробка дінас овлывлө мыј ваыс пуд.

7. Медым ез лоны неудобствојас кёзыд поводда понда, охладженно системасё кёзёдём вылө примењайтёны ва кынман температурасё чінтыс составјас (понижающие точку замерзания воды) Ташём составыс—ваён сорём фенатурірованнёј спирт лібё глицерін. Сорасыс вёчёб со кызі:

1 таблица

Спирт	Ва	Кынмё цельёја серті
10%	90%	— 3°
20%	80%	— 7°
30%	70%	—12,2°
40%	60%	—18°
50%	50%	—28°
Глицерін	Ва	Кынмё цельёја серті
15%	85%	— 3°
25%	75%	—12,2°
35%	65%	—17°
40%	60%	—

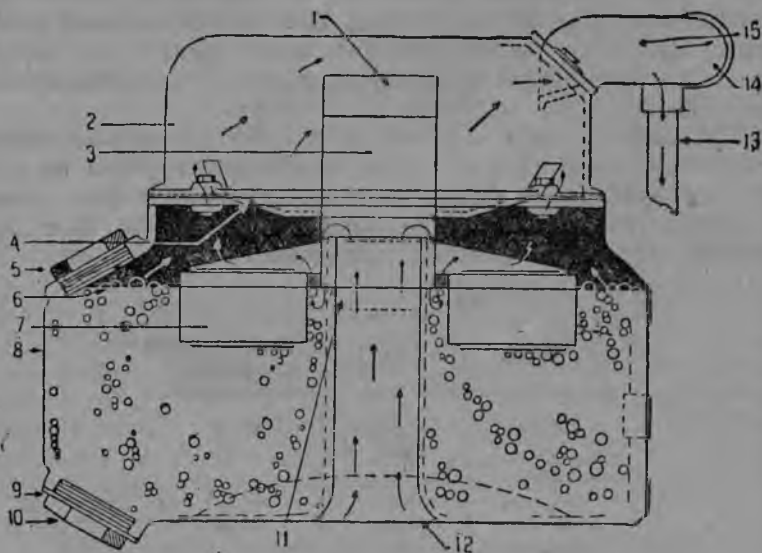
Та могоҗ-жө поҗө лөсөдны 25% -а ва сора соҗан (поваренная) сов, кодї кынмө — 20° С, да 40% -а ва сора сода, кодї кынмө — 14° С.

Сорас бостны колө сы ыерҗї кушмө температураыс уҗалгас ывлаын. Сы понда оз ков вунөдны, мыҗ і составыс вермас кынмыны, ывлаын-кө температураыс улынжык сорас кынман температура дорыс. Секи-нын колө тракторыс кө сувтас кїстны сетыс растворсө.

Сыыс кынҗї колө артыштны і спиртислыс іспарїтчөмсө, код понда чїнө сорасыслөн јонлуныс (крепость) да воҗжык і кынмө. Мед тајө ез ло, колө содтыштавлыны спиртсө.

СЫНӨДВЕСАЛАН ДА САТУН ДӨҗӨРІТӨМ.

Сынөдвесаланыс весалө двїгател җїлндрыс сынөдсө кодї пырө җїлндрас. Сынөдсө весавтөгыс трактор гөҗөр лептыгөм бусыс пырө җїлндрјасас да сы понда өдјөжык нїрт-

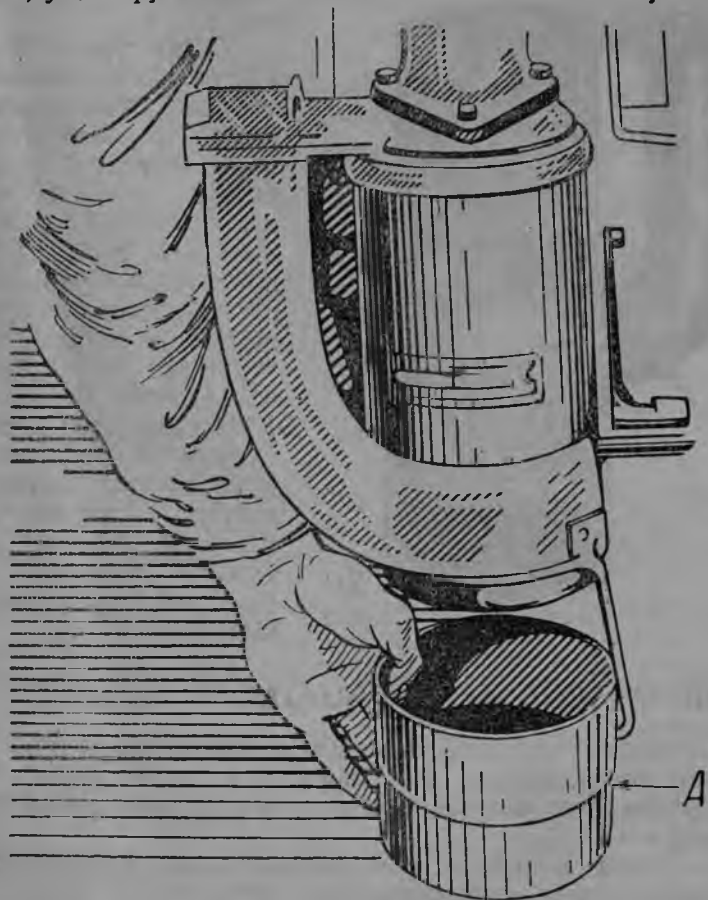

Б серп. „Фордзон“ тракторлөн вофанөҗ сынөдвесалан. А — наливнөҗ отвертїјлөн пробкаыс. Б — поплавокыс, В — спускнөҗ отвертїјлөн пробкаыс

чөны-кїссөны сылөн етенјасыс да тракторыслөн немыс жен дөммө. Та могоҗ тракторө лөсөдөма сынөдвесалан. кујїм сїкас сынөдвесалан: вофанөҗ („Фордзон“ вылын), су

хёј („Ойль-Пулл“ вылын) да маэланёј („Интернационал“
вылын „Коммунар“ вылын да с. в.).

Медым лучкі ужаліс сынёдвесаланыс, колё сіјёс кадыс
кадё промывајтны. „Фордзон“ вылыс воданёј сынёдвеса-
лансё петкёдлёма 5-ёд серп. вылын, колё промывајтны быд
лун да, уж дырјыс 1—2-ыс содтывны васё налівнёј отвер-

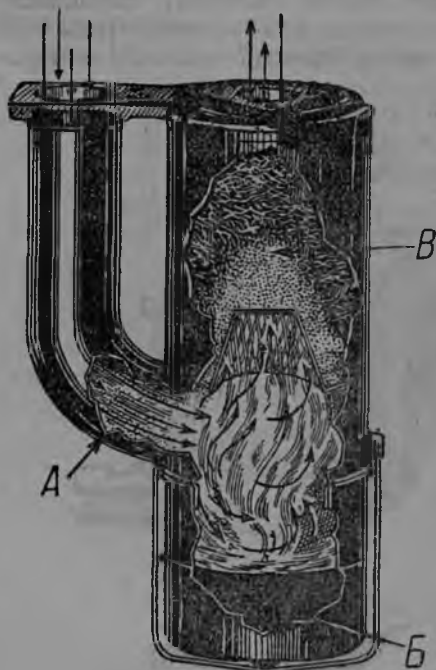

6-д серпас

тіјё выјёзыс. А васё содтавтёгыс ваыс чінас (летчас), поп-
лавокыс пуксас да оз кут лежны сынёдсё ціліндрас пырны,
сы вёсна двігательыс заглохытас,

Маэланёј сынёдвесаланјасын выјсё кітёны контрольнёј
уровенёзыс (6-ёд серп.) да быд 20 час ужалём бёрын сіјё

вылыг вежэ. Сынөдвесалан пыщгыс сетчатөй филтржасыс кызі петкөдлөма 7-өд серп. вылын, промывайтчысөны быд 60 час ужалөм бөрын. Абу-кө буса ужыс, тајө срокжасө

7-d серпас

пожө нужөдны кымын-кө пөв. Масланөй сынөдвесаланө шогмө отработајтөм выј.

Төлын ужалөгөн, секи абу бусыд-да, воданөј да масланөј сынөдвесалан-жасыд оз заливайтчыны. Секи „Фордзон“ трактор вылыг сынөдвесаланыс колө бостны нальнөј пробкасө лөбө перјыны поплавоксө. Сухөј сынөдвесаланжасө колө промывайтны да весавны сетчө чукөрмөм буссө быд 10 час ужалөм бөрын. Сынөдвесаланжасөс кынзі, буса дырјі ужалөгөн колө промывайтны дөвигательыс сатунсө (сатуныс лөзө картөрыс горјучөј руөн сорсөм сынөдсө, кодө (горјучөј руыс) вескалө

СВЕЧАЖАСӨС дА ПРОВОДЖАСӨС дӨЗӨРІТӨМ.

Свечажасөс дөзөритөны медем ужалөгас кутны најөс нормальнөј состојанындын. Кор дөвигательыс лучкө ужалө, торја дөзөритөм налы оз і ков. Сөмын тракторістлы колө-жө төдны со мыјјас:

1. Свеча вылын артмөм нагарыс лөбө мавтасөсгөмыс, торјөн-нын свеча пыщкөсас, торкө свечаыслыс ужсө. Тајөс пожө гөгөрвоны дөвигатель ужын перебојјас лөом серті. Свечајас забрызгивајтөгөн, өтө-кө, артмө нагар електроджас вылө да фарфорө, сөјөн пемыджык лөө іскраыс короткөј замыкаңнысла да, мөдкө, резсөны електроджасыс выјөн да сөјө (выјыс) оз лөз іскрајасыслы четчавнысө, ізолятор сөјө-да.

Зөрја дырјыс, выјыс-кө абу кыза пукгөма, позө со мыј зөчны іскрасө восстановітөм мөгыс: торјөдны (отсоединить) скра сеттөм проводсө свечасыс да бокө вештыны 2—3 мм вылө провод контакт крајсө свеча контактыс (8 серп.). завөдтны дөвгателсө да мед сізі ужалас кымынкө минут, Гајнассө токыс мөдөдчө петны свеча контактјас костыс да проводыс бара мөдас ужавны нормальөја. Тајө-кө оз отсав, колө разны (вывернуть) свечасө да промоітны сіјөс бензінын. Нагарсө оз поз бостны металлыческөј інструментөн ны налдачнөј бумагаөн, сысан лооны гыжнајас свечаын фарфор вылас да сы понда нөшта јона кутас артмыны нагарыс. Нагарсө колө бостны лібө спеціалнөј шөткөдн (позө зөсіг пнө весалан шөткөдн) лібө јостөм сынан торјөн. Сөсса өтшөщ колө промывајтны бензінон нагарыс весалөм местајассө.

2. Мукөд дырјыс свечаыс заводітө лежны газсө зажімнөј контр гајка да фарфоровөј сердцевіна костыс. Тајө лөльвлө фарфорын шелјас лоөм понда. А шелјасыс артмөны медшөкыдасө свечаөс відчөстөг вывјортывајтөмла, кучкалөмјасла перегрева да свеча вылө ва војтјас вескалөмла, лібө нажімнөј контр-гајка лччалөмыс зазор понда. Медвоzza помкасыс колө вежны свечасө, лоөм шелјас пырыс кутас короткөј замыканыө лоны-да, сы понда іскраыс пондас вошны-да. Мөд помка дырјыс колө зелөдны контр-гајкасө. Тајө-кө оз отсав, колө пуктыны пыщкас азбестовөј прокладка. Свечалыс пропускјассө позө төдмавын кіөн лібө сетчө карасін војтјас лежөмөн.

3. Свеча пыщкө-кө ва вескалас, вермас лоны короткөј замыканыө електродјасыс костын. Сіјө-жө лөб, електродјас костас-кө сурө ломтас војтыс. Секјасын колө разны свечасө, разберітны сіјөс, промоітны бензінын да чукөртөм бөрас лөсөдны нормальнөј зазор (віз. улысжык тракторлыс механизмјас установітан да регулірујтан јукөдыс).

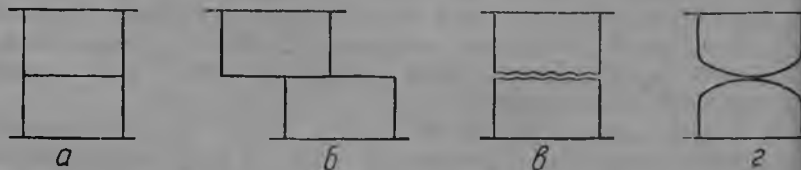
Відчөстөг, кыз сурө свечаөс разігас гөздоас кор сурө дөвгателас овлө перекас, сысан шыкө нарезкаыс свечаыслөн да гөздоыслөн. Торјөн-нын медым мөдыслөн (гөздоыслөн) ез ло тащөмторјыс. Шыкасны-кө дөвгателын свеча гөздоын нарезкајасыс, сіјөс лөсөднысө сөкыд. Сы понда колө.

а) лучкі сујны свечаөс гөздоас, б) не вінтітны свечасө јона топыда, в) јона топыда свечасө вінтітігас проверітны да весавны нарезкасө, г) сімсө кадын весавны карасінөн. Проводјассө дөзөрітөмыс сыын, медым пыр вөліны најө сөстөмөс. На вылө-кө вескалас карасін, ва лібө мавтас

выяс, щыкддö изоляцiясö да лоö токлөн короткöй замкннö. Кызi лөсöдны тајос, индöма воэынжык. Колö сiз-жi виэодны сы бөрса, медем проводяслөн контактяссы на öтлаасанинјасас вöлины сöстөмөс: најос колö кадыс кас промывајтны да косöдны-нiртны наждачној бумагаөн. Кол быт виэодны сы бөрса, медем зажимнöй гајкајасыс вöлин виэитöмаос, öд раэасны-кө најö, проводыс вермас чыштны контактсыс.

„ФОРДЗОН“ ТРАКТОРЛЫГ ЗАЖИГАННÖ ДÖЗÖРITÖМ.

Став пöлөс тракторјасöс ломэоддөм, куэа общöй вопројасыс кынзi колö вiставны „Фордзон“ тракторлыг зажиганнöдны дöзöритöмнi особенностјас јылыс. Татчö пырö коммутаторöс да бобинајасöс дöзöритöм. Коммутаторöс дöзöритöм куэа колö нöшта вiставны мавтöм јылыс јукöдын вiталöмыс кынзi со мыј: ме коммутаторö ез вескав ва (мөщöкыда ваыс вескавлывлö двигател ужалигөн радиаторö вөсшө пунктiгөн), шочыника вескавлö коммутаторö i зерва. Коммутаторö ва вескалöмсö поэö тöдны со мыј понда: секi лөднi

9 сөрп. Бабина контактлөн лучкi положениндөс а, да иелучкi положениндөс б, в, г.

двигател ужын перебојјас лбö искрасы четчö öтпырjö кутны сөс.

Бабинајасöс дöзöритöм куэа колö тöдвылын кутны сөс мыјјас:

1. Ул поводфа дырјi ужалигөн бабиналөн пу стөнајасыс кокныда вермöны улмыны. Сөсөс вылын напрјажениндөс тэвэ кыс јона ортсö пышjö сiјö сөктөддö, а мукöд дырјыс весiг стiчö вермы лөзны ужö двигателсö. Ме ез ло ташöм торјыс тракторiст бобинајасöс сујывлö пачö костыны. Сöмын верма став жö i костöм бобинаыс не ужавны, вылын температура текө понда изоляцiяыс вермас сывны-да. Колö ескö костыны про

абинасө сешөм сынөдын, мед сижө ез вөв јона жар, сөмын
кос сынөдын, сы вылө бара кадыс уна колө. Сиз-кө колө
на виңны бабинасө улмөмыс. Сы могыс оз ков щөкыда востав-
кас вылыны бобинајас јашщиксө, оз ков ужавны бобинајас јашщик
Кол вылын вевттөгыс, мед пыр вөлі зон пробковөј прокладкаыс,
лин сижөс мавтлывлыны шочыника вачелинөн лыбө выјөн.
че

Абу-кө прокладкаыс, колө вөчны сижөс аслыд шуам көт
кардоныс да мавтны выјөн.

2. Бабинајасыс-кө најтсөмаөс, колө весавны сижөс бензи-
нын көтөдөм ветекөн.

3. Колө справнө пыр виңны вибратор контактјасөс. 9-өд
серп. вылын петкөдлөма контактлыс положеньөјассө.

МАГНЕТООС ДӨЗӨРИТӨМ

Магнетоос дөзөритөмыс медсасө со мыјын:

(ме 1. Вылын нап¬раженьөда ток јуклыссө (распределитель)
вас шочыника виқөдлывлыны, сы вылө пуксө вөсныдика фибра
мм куза да ыргөн сектор куза ниртчөмла лоөм ыргөныс да
оөн шомыс-да. Тајө час¬ницајасыс слөјөн пуксөна-да вермасны
өтлаавны став цилндрјасыс став секторјасөс, сөгга искраыс
кутас подавајтчыны өтпырјө став севчajaсac да сы понда
двигательын быттө кутас лыјлыны. Лоөм налотыс содтас
сыыс кыңзи ниртчөмсө да өдјөжык кутас кicсгыны уголокыс.
Видлигас колө чышкыны распределителсө бензинөн көтөдөм
сөстөм ветекөн да проверитны уголокјасө.

2. Прерывательсө дөзөритөмыс сыын, медым пыр кутны
оже сижөс сөстөмөн да следитны контакт состојаньө бөрса при-
горитас-кө, колө подпитны, кыңи сижөс инсөма бобинаөс дө-
зөритөмын. Оз ков вунөдны секи, мыј магнето контактјасыс
кi вөчөмаөс платинаыс, сы понда сижөн колө вөдитчыны јона
видчисөмөн.

3. Коллекторсө кадыс кадө колө весавлыны. Тајө вөчсө
со кыңи: разөны вылын нап¬раженьө собирательнөј уголоксө,
јась бостөны плашкиа (плоскую) пу палыч коллектор колча кы-
на тваыс, гартөны сижөс бензинөн көтөдөм сөстөм ветекөн. Па-
иг слысө сујөны сизі, мед сижө водис колча вылас да бергөд-
традлөны јакөрсө мөдарас. Весалөны сетчөз, кытчөз оз быр
ома став најтыс коллекторыс. Кадыс кадө колө мыскавны ве-
раь тексө бензинын. Коллекторнөј колчасө весалөм бөрын колө
тын проверитны уголокыслыс коллекторө касајтчыс вылыссө.

Сы вылын-кө ем ыргөн налот либө уголокыс бостө оз став вылыснас, а частичнө, колө сійөс подпілітны да сесса шлі-фуйтны ној вылын. Весалігас оз ков імөдчыны чунјаснад ужалан поверхностјасас, секи сетчө колөны жыр пјатнајас да најө кутасны вредітны нормалнөј ужыслы. Колө сіз-жө візөдны, тырмымөн-ө свободнөја ветлө уголокыс аслас гнездоас да справнө-ө пружінаыс, коді топөдө сійөс коль-лектор бердас. Уголокыс-кө ветлө гнездоас омөла, іскраыс секи лөб коставлөмөн (с перебойми). Секи подпілітөны уголоксө либө пружінасө оттанітөны.

4. Магнітјаскөд вөдітчігөн колө төдны, мыј сійөн либө сы вылө кучкалөмөн магнітыс бырө сетыс, магнетоыс сесса оз сет токсө. Местасыс босттөзыс колө пасјыны мелөн маг-нето вылас налыс положеннөсө, медем сесса стөч сізі-жө бөр пуктыны магнітјассө бостөм бөрын пырыс пыр-жө колө замкнйтны налыс полусјассө либө помјассө небыд көрт пластынкабн, медем магнітјасыс ез воштыны магнітнөј својствојассө. Магнето вылө пуктігөн кык магніт дырјі колө сізі лөсөдны најөс, мед өтіладорас моіны өті німа полусјас (мөда мөдсө јөткана полусјас).

5. Торјөн колө відчісны, мед магнетоө ез вескав ва. Ваыс-кө вескалас прерывател вылө либө коллекторнөј колча вылө, вермас вошны токыс, ваыс електричествосс бура нуөдө-да (хороший проводник электричества) замкнйтас магнетолыс ізолірујтөм частјассө масса вылас.

КАРБЈУРАТОРОС дӨЗӨРІТӨМ.

Карбјураторөс дөзөрітөмын тракторістлы колө:

1. Карбјуратор вылын став сојөдіненөјассө візны плот нөја. Сојөдінітельнөј патрубкјасас-кө прокладкјасыс абуөс либө щыкасны, пырыс пыр-жө вылјасөс пуктыны. Сојөді-неннөјасыс мед топыда пукалөны.

2. Кадыс кадө (периодически) промывајтны поплавокө камераөс да жіклер отвергөіјөөс, весіг-өд посныдк јогтор јас вермасны торкны карбјураторлыс нормалнөј ужсө.

3. Ем-кө смес шонтан сістема сіјес колө шочыніка ве савлыны подогревател пыщкөсса стенјас вывсыс нагарсө Торјөн-нін јона колө сјјөс весавны „Фордзон“ трактор вы-лыс „Холлей 2“ карбјуратор подогревател змејевікыс. О-поз лезны сетчө уна нагар чукөрмыны, уна-кө чукөрма

весавнысö сөкыд лоö-да. Нагарсö бостом могыс тајö подог-
ревателыслыс колö перыны эмежевиксö, шондыны сiјс да
ödjö көзöдны көзыд ваөн. Секи нагарыс чуктас.

СЦЕПЛЕННÖ МУФТАОС дÖЗÖРITÖМ.

Трактор вылын ужалгөн кор сурö овывлө, мыј ско-
рогтсö вклучитöма, i педальсö лезöма, а трактор оз вöры
места вывгыс, көт i двигателыс нормальнöја ужалö. Тазисö
артмö сы понда, кор буксујтö сцеплење. Мед ез ло тащöм-
торыс, пробуксовкаыс јона кiетö дискјассö-да, колö вiзедны
сыбöрса, мед муфтаö ез вескав выјыс да мед сiјö ез најтчы.
Тајö относiтчö сцепленнö кос муфтаа тракторјаслы, шуам
„Интернационал“, „Клетрак“, „Катерпиллар“ да с. в. Лоö-кө
пробуксовка, колö мыскавны дискјассö карасiнөн. Лоö-кө
мыјдакө пробуксовка, јона пöсалö муфтаыс да ортсыса
кожухыс. Сiјö тракторјас вылас, көни муфтајасыс ужалöны
выјын, шуам „Фордзон“ вылын, овлө мöдарö: көт i личкан
педаль вылас, тракторыс оз сувт, мöд ногөн-кө шуны муфта
оз выклучајтчы. Тазисö лоö сiјен, лyбö дискјас сiбдалöмла,
лyбö выыс-кө сук лyбö најтчöма-кө. Овлö пробуксовкаыс
сiз-жö дискјас кiсöмла (износа) лyбö пружинајас жугалöмла.
Став тајöјас бöрса колö бура вiзöдны, медем кадын бы-
рöдны несравнöијассö пружинасö вежöмөн, лишнöј дискјас
содтöмөн лyбö пружинајассö јонжыка топöдöмөн.

Колö шуны, мыј тракторлыс став деталјассö да меха-
низмјассö колö бура дöзöритны. Сесса ыжыд тöдчанлуныс
тракторöс ортсы боксаыс дöзöритöмлөн. Сы понда тракто-
ристлы колö быд лун уж бöрын вiдлавын ортсысаыс машi-
насö, бура чышкыны-весавны да проверiтны крепленнöјассö.
Тазiнасö машiнаыс оз ло буса најта да пощö лyбöј детал
вiдлыны. Мöд-кө, тракторiстыс тракторсö весалигөн вермас
казавны трактор вывгыс несравнöијассö да кадын бы-
рöдны најс. Машiна вiдлалiгөн колö проверiтны, болтјасыс
мед зельдöс вöлины (затяжку), најö щöкыда вошывлöны-
да сесса сы понда усывлө бöрја көлöсаыс. Торјөн јона
колö вiзöдны шпор бöрсаыс. Чуктöм шпорнас вредiтчö
став крылоыс да весiг платформаыс.

Машiнасö вiдлалiгөн пощö кадын казавны ломтас бак-
јаслыс да радиаторыслыс вiалöмсö да пырыс пыр-жö бы-
рöдны тајö несравнöинсö.

ТРАКТОРӨС КРАЊИТӨМ

Тракторөс гаражө дьржык кежлө сујігөн колө бура
мыскавны-весаvны став мавтан местајассө, бырөдны став
најтсө ортсыгыс і вылыссыс да јона мавтны тракторсө.
Сыыс кынзі колө, раңны свечајассө да леңны цилиндрјассө
свежөј мавтас выј стөкан мындаөн быд цилиндрө, сесса
валсө 2—3 пөв бергөдны да сізі і колны. Тајө вічө цилиндр
јассө сімөмыс, колө сіз-жө бостны став васө охлаждајуш
щөј сістемасыс да бостны став ломтассө карасін да бензін
бакјасыс. Вөчны топыд матерјөыс лібө кучкыс колпак
сіјөн вевтныны магнетосө мед оз көтаг-сырејт. Тазі трак
торөс поңө віңны вел дьр.

„Фордзон“ тракторөс краңитігөн рекоментујтчычө пер
јыны бабінајассө да віңны најөс кос помещеннөбын Цель
сіја сөрті 10—15° температураын. Сіз-жө віңны колө і про
водјасөс.

ТРАКТОРЛЫГ ТОРЈА МЕХАЊИЗМЈАССӨ УСТАНОВИТӨМ да РЕГУЛІРУЈТӨМ.

Тракторлөн көт і став деталјасыс справнөс, сөмын абу
котырмымөн лучкі отрегулірујтөмаөс да установитөмаөс,
тракторыс лібө нөті оз вермы ужавнысө, лібө кутас ужавны
перебојјасөн, лылыны, щынөдны, оз сет тыр вынсө. Тащөм
трактор вылын ужавны оз поң.

Төдмалам, кычі регулірујтны тракторлыг торја деталјассө.

КЛАПАНЈАСӨС РЕГУЛІРУЈТӨМ.

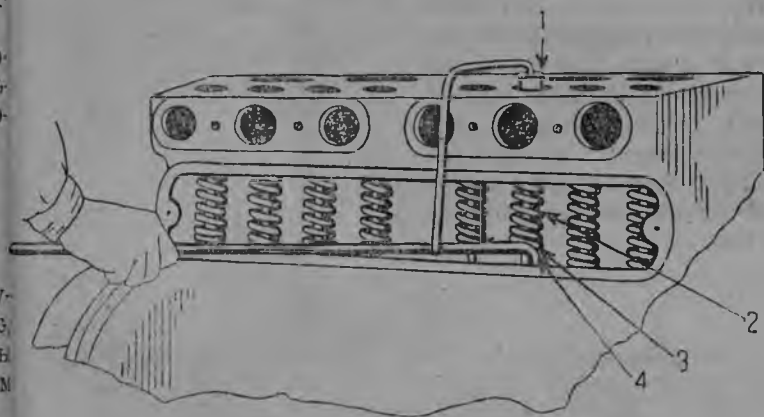
Клапанјас да толкателјас стержеңјас костын мед пык, ко
вөлі урчитөм ыжда зазор. Зазорыс колө сы понда, мыј клапөм
паялөн стержеңыс двігатель ужалігөн нужалө шоналөмысладөма
Ез-кө вөв зазорыс, стержеңыс пыкөс ескө толкателас, гыс
толкателыслы сетчынысө некытчө, сіјө кулачковөј валыржен
вылө ачыс топыда мыжсө-да. Сы понда клапаныс лібө асборө
төрелканас стержең нужалөм мындаыс да оз кут топыдаснөј
пөдлассыны. Сізінассө цилиндрын смес топөдігас кутас сіјас му
(смесыс) мунны клапан төрелка да седлө кост вогсаінтысөскөј
сы понда оз ло тырмымөн топөдөма смессө (оз ло тырмыс. „К
мөн компрессіјаыс), да двігательыс оз сет тыр вын. Кутаснывај
прігорајтны клапанјасыс да гнездојасыс, сіјө сөктөдө ре мм.

нтсö. Мед тащöмторжыс ез ло, тракторын колö лоны
 чйтöм (постоянная) ыжда зазор. Зазорыс разнöй трактор-
 ура лөн колö лоны 0,25 мм-саң 0,75 мм-öз. Впускнöй клапан-
 ставыслөн-кө абу зазорыс — карбюраторжасас лыжлö.
 рсö. Зазорсö регулируйтны колö секі, кор двигателыс көзыд
 жасө кор клапаныс тупкөса. Вождөр колö төдмавны збыл-ö
 есса ргöдчöма толкателыс протівоположнöй бокас распределе-
 ндрннöй валік вылын пукалыс кулачокыс. Сöмын сы бöрын
 ушчö бостыны клапансö регулируйтны. Мукöд клапанжассö
 нзін тулруйтны колö сізі-жö лөсöдчöм бöрын. Улынжык мі
 к даам, кыці регулируйтны клапанжассö разнöй тракторжаслыс.
 рак

пер-
 Дель-
 про-

абу-
 дабе-
 авны
 щöм

ассö.

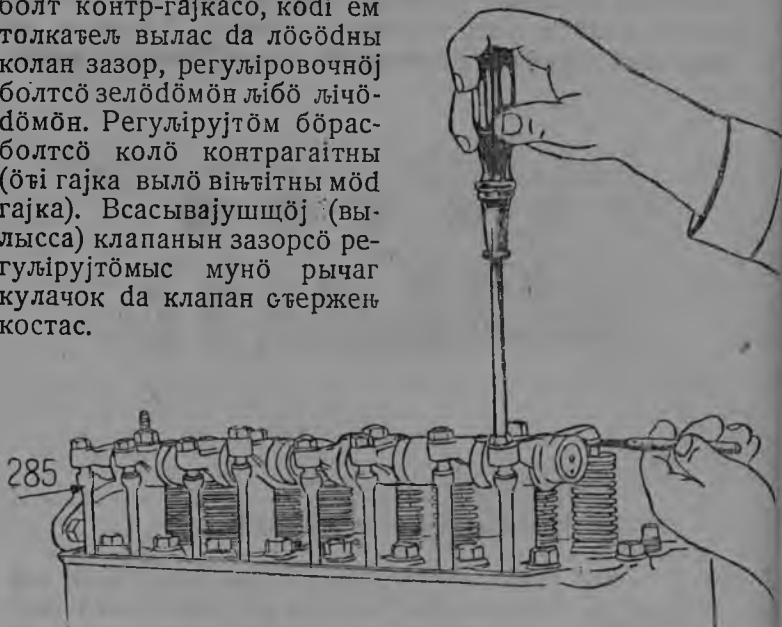
10 серп. Клапанжассö бостны пріспособленьö.

1. „Фордзон“ трактор. Зазорыс всасыважушщöй кла-
 пны, 0,5 мм да выпускнöйыслы 0,76 мм. Зазорыскö ічөт-
 пык, колö төчитны клапан стержең помсö мед зазорыс лоі
 клаöм ыждаыс, сы могыс клапансö колö пержыны, кыці пет-
 ыслалöма 10 серпас вылын. Зазорыс-кө ыжыджык колöм
 ас, агыс да абуөс-кө запаснöй клапанжасыс, секі клапаныслыс
 валіржеңсö отванітöны. Тајöс позö вöчны сöмын специальнöй
 ö асöрөн, а кустарнöй кузьмечыын тајö оз артмы. Емöс-кө
 пыдаснöй клапанжас, медбур најöс пуктыны. Зазорыслөн ыж-
 сіјас муртавсö лібö специальнöй шупөн лібö кушöмкө метал-
 ттыескөй пластінкаөн, колана кызта пластінка бөржыны-да.

2. „Интернационал“ трактор. Зазорыс колö лоны
 аснөыважушщöй клапанлөн 0,25 мм да выпускнöй клапанлөн
 ö ре мм. Регулируйтнысö колö бостны цільндр головкалыс

вылыс вевтсö да регуліруйтны клапан сґержең да коромыс костыг зазорсö, винтсö коромысло мöдар боксааныс бергöмөн (подвертывая). Војдöр контрајкасö колö лезны да јöс подтанитны регуліруйтöм бöрас. Кызі регуліруйтны, п кöдлöма 11 серп. вылын.

3. „Коммунар“ трактор. Всасывајущöј да выпу нöј клапанлы зазорыс вöчсö 0,5 мм. Зазорöс регуліруйт вылö выпускнöј (улысса) клапаны лезны регуліровоч болт контр-гајкасö, кодi ем толкатель вылас да лöсöдны колан зазор, регуліровочнöј болтсö зелöдöмөн лыбö лычöдöмөн. Регуліруйтöм бöрас болтсö колö контрагайтны (öти гајка вылö винтитны мöд гајка). Всасывајущöј (вылысса) клапанын зазорсö регуліруйтöмыс муно рычаг кулачок да клапан сґержең костас.

11 серп. „Интернационал“ трактор вылын регуліруйтöм клапанјасö

4. „Катерпиллар“ трактор. Клапан сґержең коромысло костас лöсöдчыгö зазорыс выпускнöј клапан 0,6 мм да всасывајущöј клапанлы 0,4 мм. Регуліруйт „Интернационал“ трактор вылын моз-жö.

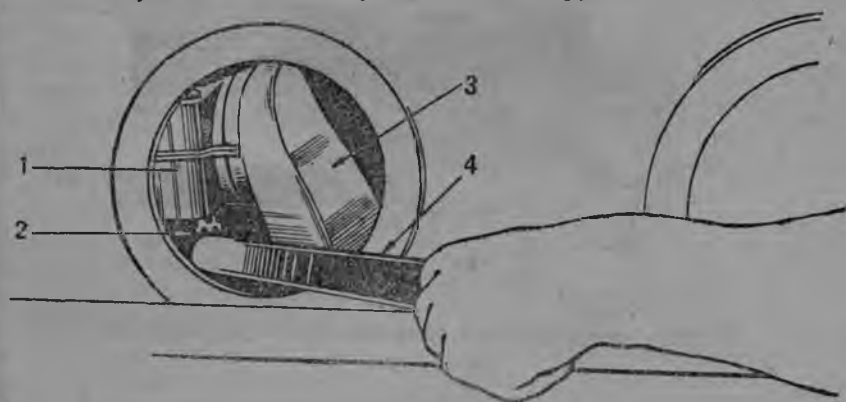
5. „Ойл-Пулл“ 40/60 трактор. Тајö регуліруйт клапан сґержең да коромысло костас выпускнöј клапан петан пом кузаыс. Сы могыг маховікыс подводітчö утөл бердас „1 хс“ „2 хс“ меткаөн, цiлiндр сертыс, да зорсö лöсöдны 0,6 мм. Всасывајущöј клапансö регуліру

МЫ
рг
да
л, п
ыпу
ру
овоч

ВЫЛӨ КОЛӨ МАХОВІКСӨ ПОДВЕДІТНЫ УКАЗАТЕЛЬ БЕРДАС „1 10“ ЛІБӨ „2 10“ МЕТКАӨН, ЦІЛІНДР СЕРТЫС. ТАЈӨ МЕТКАСАНЫС КОЛӨ ЗАВОДІТЧИНЫ ВСАСЫВАҢҢЫС, ДА ЗАЗОРЫС ВӨЧСӨ 0,4 ММ.

КОРЕННӨЈ ДА ШАТУННӨЈ ПОДШІПҢІКЈАС ЗАҒАЖКАЈАСӨС РЕГУЛІРУЈТӨМ

Шатуннөј либө көрөннөј подшіпҢікјаслыс слабмөмсө поңө төднн рычагөн (12 серп), кор лоө поперешној ігра, либө подшіпҢікјас стук сертыс (бөрја јывгыс лоө вісталөма улынжык). Ташөмторјас дырјыс колө зелөдннн (подтяжку) подшіпҢікјассө. Вөчсө тајө со кыңи: перјөны шплнтјас да

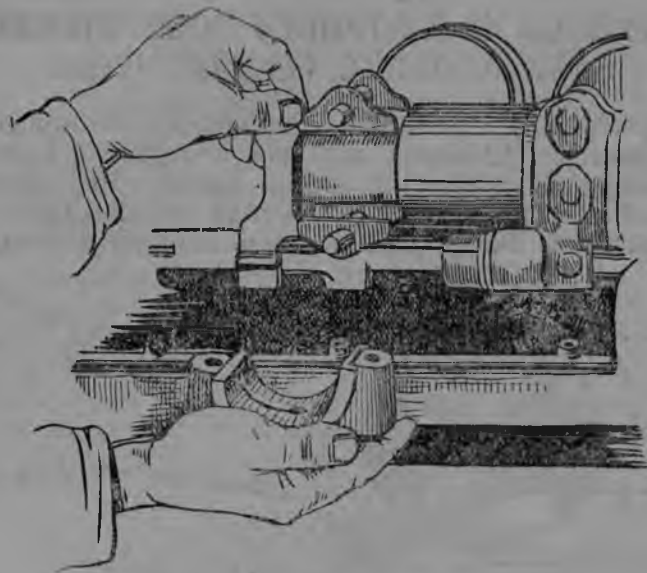

12 серп подшіпҢікјас разработка опредемітөм.

јасө
жен
апа
ујтө
рујт
апа
у
с, да
тіру

леңөны став подшіпҢікјаслыс болтјассө, сы бөрын бостчөны налыс зағажкајассө регулирутны. Быд сторонаыс өтн либө кык прокладкаөн бостны, сы сертн, јона-ө бырөмаөс. подшіпҢіксө зелөдннн кытчөң поңө да віңөдөдөны сөкыда ө бергөдчө дөвгателлөн коленчатөј валыс. Валыс-кө кокныда бергөдчө, колө бостны нөшта өтн прокладкаөн да снңи вөчнн кытчөң оз бергөдчы кокныднк вынөн. Сөсса тајө подшіпҢіксө леңөны да регулирутөны мөд подшіпҢіклыс зағажкасө снңи, медым коленчатөј валсө бергөднгөн ковмис бара-жө сеңөм вын. Кор став подшіпҢікјасыслыс зағажкасө отрегулирутөма, кыңи нөдөма вылынжык, колө ставсө најөс өткода подтанннны да зашплнтуетны. Шплнтуетөмыс мунө снңи, кыңи нөдөма 14-өд серп. вылын (вөскыдвылас).

„Фордзон“ такторлөн быд кореннөй подшіпник шплін-
тујтчө өтi проволокабн 2 болт косттi сразу отар боксаыс.

13 серп. подшіпникясын прокладка лыдсө регулирујтөм.

Подшіпникяслыс затажка регулирујтiгөн колө следитны; мед
прокладкаслөн лыдыс быдерво
боксаы вөлі отмында. Озкө
лоны отмындабн, лоө пере-
кос да оз откода быд кол-
еңчатөј валлөн шејкаыс.

14 серп. 1. Бајкајасөс не лучкi
шплінтујтөм, 2 лучкi шплінтујтөм.

Подтажка дырјыс бос-
талөм (перјөм) прокладка-
јассө колө вiңны, најө бара

ковмасы подшіпникяссө залывајтiганыс-да.

ГАЗОРАСПРЕДЕЛИТЕЛЬ УСТАНОВИТӨМ.

Газораспределительс, либө мөд ногөн-ко — распределе-
тельнөј валкөс установитiгөн колө, медым клапанясыс вос-

алис
етст
стан
12-ж
оджа
Тэ
„В
еде
ор
угди
„К
ын р
ө ус
ергс
ор п
твөј
ус в
нөј
асы
„К
ылы
ікыс
нөј
узы
одво
гтеле
нөј
зі,
дерво
драс
к в
ібө
„Ф
„Ф
3 ре
өма)
1. I
танс

алисны да пöдлассалисны поршень ветлөм сертыс (в соответствии ходами поршня). Распределительной валікөс лучкі становітөмсö проверітны сіјö шестерна пінјас вылас да із-жö коленчатöј вал шестерна пінјас вылас ембө меткајас, одјас совпадајтöны, лучкі-кө установітöма (15 серп.)

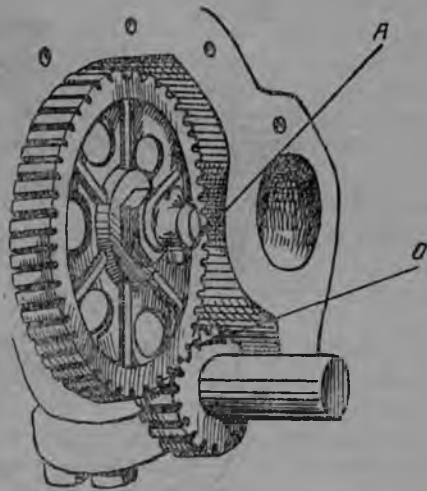
Тажö меткајасыс-кө абуөс, установканы мунö со кызі:

„Интернационал“ да „Фордзон“ тракторјас вылын распределительной валікыс пуктыссö сізі, мед кодкө öтi цилиндрас, ор поршеньыс вылын мјортвöј точкас, выпускной клапаныс угдiс пöдлассөмсыс.

„Коммунар“ трактор-выын распределительной валікө установітөм вылө колö ергöдны коленчатöј валсö, ор поршеньыс вылысса мјортвöј точкаын, нöшта 5 градус вылө, сы бöрын выпускной клапаныс должен пöдлассыны.

„Катерпиллар“ трактор вылын распределительной валікыс установітчысö выпускной клапан закрытіјö пом уңаыс. Сы могыс маховіксö одводітöны Ех/с 1—4 укайтөлас. Сөкі распределительной валіксö сувтöдöны

медзі, мед помасіс вупускыс быдөрвојја лiбö нольöд цилиндрас. Тајö метканыс махоере-к вескыдвылас 10° вылө колiбö 60,6 мм выјын вылысса мјортвöј точкасаыс.

15-öд серп. Распределительной валікөс. O меткајас серті установітөм шестернајас вылас. A — коммутаторлыи ролікыс.

„ФОРДЗОН“ ТРАКТОР ВЫЛЫН ЗАЖИГАЊÖ УСТАНОВİТÖМ.

„Фордзон“ трактор вылын зажіганьö установітöмыс, абуö регуляторкöд жітчöма (а сы јылыс лöб вылынжык вiстаöма) абу сöкыдтор. Установка вылө колöны:

1. Распределительной валік вылө коммутаторлыс роліксö становітны сізі, мед пöзіс пуктыны (вставить) шпiлка.

ны

өд ногөн-кө шуны — војдөр іскраыс сетчө первојја цілінд-
р рас, сесса мөдас, нольөдас, а сы бөрын — којмөдас.

өдг Төдмавыны, кущөм помјас код проводлөн, поңө цвет
к дүртүыс, ставыс ноль проводыс разнөј рөмаөс-да, либө поңө
роверітны іскранас. Таңі төдмалгас колө өтлавыны өті помсө
пөбінаыскөд да корғны мөд помсө сіңі, медем лоі іскра
вылөгательлыс валсө пусковој воропөдыс бергөдігөн, про-
дсө колө подведітны дөзгатель массыслы 2—3 мм вылө.

Сесса өтлаалөны проводјассө бабінајас улысса бокысса
еммајасас да свечајас зајімјасас. Отлаалөны первојја бо-
насань первојја ціліндр свечаас: (радіаторсаыс лыддөмөн),
өд бөбінасаыс мөд ціліндр свечаас, којмөдсаыс — којмөд
ліңдр свечаас, нольөдсаыс — нольөд ціліндр свечаас. Таңі
рө установітөма зажіганьөдыс. Став сојөдіненнөјассө схе-
мөн петкөдлөма 16 серп. вылын.

„Фордзон“ трактор вылын-кө установітөма регулятор, а
коммутаторсө ролыкыскөд вужөдөма распределительнөј валык-
ыс регулятор валык пом вылас (кыңі сіңөс вөчөма „Тако“,
Кингстон“ да мук, регуляторјас вылын), зажіганьөсө уста-
новітөдөн колө вөчны со мыјјас:

1. Выверітны свечасө сіңө ціліндрыслыс, код серті тајө
регулятор вылас лөсөдчысө зажіганьө установкаыс (сы вылө
мысыс площадка вылас ем метка) да подведітны пор-
шеньсө вылысса мјортвөј положеньнөб сжатіјө улө. „Токо“
регуляторлы установкасө колө вөчны мөд ціліндр кузаыс
и „Кингстон“ регуляторлы нольөд либө первојја ціліндр
кузаыс сы серті кущөм лыдпас сулалө метка дінас.

Мыј поршеньыс мувө выліө, вөчө сжатіјө, поңө төдмавыны
мөмөмапанјас сертыс. Тајө кадас кыкнан клапаныс долженөс
мыны пөдсабн, сыөң-жө должен пөдлагыны всасывајушщөј
и бапаныс. Мыј поршеньыс стөч мјортвөј точкаас — сіңө төд-
дөвсө блок вевтын свечалы өтверстіјө пырыс проволока
дылөдлөмөн (пропусканием). Секи распределительнөј валык вы-
ны коммутатор ролык шпількыслы сверленьнө рөчыс должен
и мыны выліө.

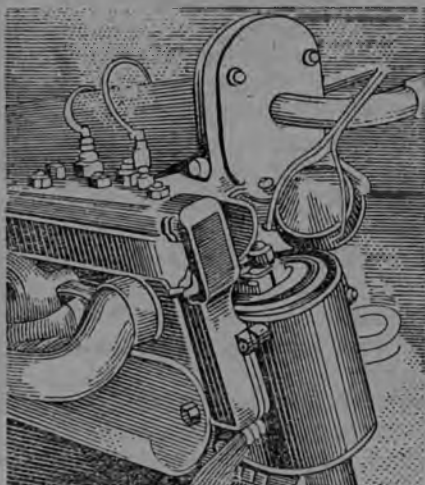
2. Коммутаторлыс ролыксө колө бостны распределительнөј
еммынылыкыс да установітны регулятор вылас.

Распределительнөј валык вылас должен установітчысыны
и нааионалнөј коническөј либө спиральнөј шестерня.

3. Колө лөзны регулятор вылын коммутатор ролык муф-
р уылыс установочнөј винтыксө сіңөс дөзгатель вылө установітөм
3, лөрын („Токо“) да бергөдны ролыксө сіңі, медем валыкөн

центрыс, код вылө крепітчө роліклөн обојмаыс, ролікыслөсывы центрыс да регулятор вылын меткаыс вөліны вескыд візавы вылын (17 серп.).

Роліксө секі колө неуна топөдны (поджать), мөд ногөн-кколө шуны — сетны сылы сещөм положеньё, кущөмө воө сіја ко С сы вылө пуктасны коммутатор. Кор ролікыс установітөмкреп

17-дд серп „Фордзон“ трактор вылын регуляторөн жітчөм зажіганьё установітөм.

Зажіганьё рычажоксө шујгавылө сектор помлаң бергөдө гөн (сөмын ыргөн пробкаөчыс вотөз) лоө зажіганьёлөн двіг тель лезігөн колан запаздывајтөмыс.

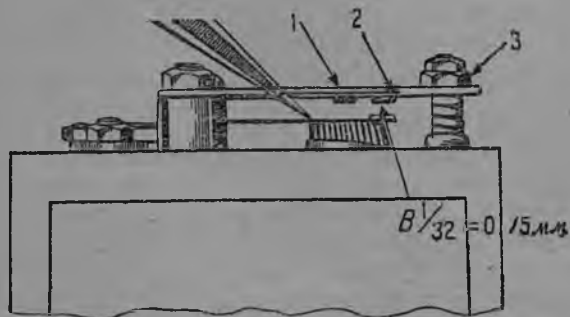
Секі зажіганьё рычажокыс коммутатор вылын долже лоны горизонтальнөј. Вескыдыв, сектор кујім нольөд жүкө выјө кымын, бергөдчітөн лоө сетөма нормальнөј опереженн 23 градус кымын.

БАБИНАЈАС РЕГУЛІРУЈТӨМ.

Медым свечаын лоіс бур жырнөј іскра, коді верміс өд жык да надёжнөјжыка ломчөдны смессө, колө лучкі ре гулірујтны бобінајассө. Сы вылө вібратор мостік да вібр тор пластінка контактјас костас зазорыс колө лоны 0,75 мм. Регулірујтчысө регуліровочнөј гајка зелөдөмөн лібө лөтчысө ақмөн, код понда лыбө лыбө летчө увлаң вібратор мостыкы

ислосы выло улиас ем нарошно пружина-да. Контактјас костын
 и визорсө регулирүтөм бөрын, кодөс (зозорсө) позө и стөч
 төдны шупөн, колө затаитны контр-гајкасө. Регулирүтны
 он-колө сізі, медым вывернутөј свечаас четчыштіс јон іскра.
 а кој Сыегынчү колө проверитны зозорсө мостік да сы выло
 витөм крөпитөм пластінка костыс. Тајө зазорыс должен лоны
 пїтн 0,2 мм.

тсө да Лучкі регулирүтөм бобинаыс рөвнөја жужжитө ужалігас
 а да сетө слабөј муртса төдчан іскра контактјас костас. Та-

18 серп. Бобина контактјас костын зазор регулирүтөм.

дөм, регулировка дырјыс вибраторыс должен вөчны 100-
 ан 400 колебаниөбөз секундын. Регулирүтїгөн оз ков кус-
 өбдыны вибратор пластінкасө, секі сіјө оз кут пружинитны
 а сыег бобиналөн ужыс торксө.

Бобинајасыс-кө абу отрегулирүтөмаөс, зев сөкыд маши-
 насө леңны, а мукөд дырјыс он і вермы машинасө леңны.
 өбө і двигателыс шуам заведітчас, сөмын кутас сіјө ужав-
 нысө перебојасөн.

МАГҢЕТО УСТАНОВИТӨМ.

Лубөј трактор выло магнетоөс установитөм позө тор-
 өдны со кушөм операцияјас выло:

1. Колө медвојдөр подготөвитны двигателсө магнето
 установитөмыс выло. Сы могыс колө подведитны первојја
 цындрыслыс поршеньсө вылысса мјортвөј точкаас. Подве-
 дитнысө колө сізі, мед помасіс жжатїјө тактыс. Төдманвы
 ајөс позө клапанјас сертыс, кычі вїсталөма вөлі „Форд-

зон“ трактор вылын зажіганнө установітөм жылыг сорныт
гөн. Вылыс мјортвөј точкаын поршенлыг положеннөс
төдмалоны лібө сутугаөн лібө маховік вылын метка сер
Маховік вылын став меткајассө објаснитөма торјөн отсө
помас. Вылысса мјортвөј точкаас поршенлыг положен
нөсө поңо проверітны сіз-жө і шатунјас сертыс, кодја
долженнө сулавны вертикальнө („Ойл Пулл“ трактор вылы
кызі). Сы бөрын лоө подготөвитөма циліндрсө іскра прімітө
вылө, медым өдзөдны (воспламенить) емессө да воан (з
следующий) тактнас вөчны рабочөј ход. Колө шуны, м
зажіганнө установітөм вылө поршенлөн тащөм положенн
дырјыс, лоө зажіганнөыслөн тыр выјө запаздывајтөмы
мөд ногөн-кө шуны, іскраыс бурещ лоө мјортвөј то
каын.

2. Сесса колө подготөвитны установітөмыс вылө магн
тоөс: сы могыс колө вогыны распределительлыг да преры
вателлыг вевтјассө, кызі індөма 19 серпас вылын, да пун
тыны прерыватель обојмасө тырвыјө запаздывајтөм вылө
сіјө выліө лібө улө (магнето јакөр бергалан сторона сер
тыс, лібө стөчжык шуөмөн кодарас сіјө бергалө) кытчө
поңо. Сесса бергөдөнны магнето јакөрсө сы выјөз, меды
заводітчис молоточек да прерыватель наковальна контактја
костас размыканнө. Секі лоө первічнөј ток лінөјалөн ра
рыв, сы понда вторічнөј обмоткаас лоі ыжыд напряженнө
індуктірованнөј електровіжушщөј сіла, да сіјө і сетө вө
чаын іскрасө. Распределительлөн уголокыс кутас подхөдітө
кущөмкө сегмент помө, шуам „Бош“ магнето-кө. „Аэр
силитдатор“ да „Пйземан“ магнетоын токыс распределәјт
секторөн уголокјасас. Мукөд дырјис распределитель вө
вылас ортсыас ем „1“ лыдпас, коді індө сіјө сегментсө, ко
серті устанөвитчысө магнетоыс.

Тазі подготөвитчысө да установітчысө магнетоыс се
кор абу ускорітель. Ускорітель дырјі магнетоыс гөтөвитчыс
со кызі: вклучајтчысө ускорітель, сыпонда магнетолөн јак
рыс сувтө (останавливается) сесса бергөдчысө ускорітельлө
ортсыас обојмаыс, пружінасө сетчөз топөдөмөн, мед мөд
кор ускорітельыс щколкытас вермісны четыштны да пр
жінаөн өдјө развернітны јакөрсө. Тащөм состојаннө
магнето крөпітчысө трактор вылө.

Установкаыслөн могыс — сетны ускорітельлыс щолкнытө
а сіз-кө і іскра, поршеныс кор вылысса мјортвөј точкаыс
кодөс мукөд дырјыс лоө подгонітны. Тащөм установка ды

жыс
сувтө
К
таас
19-өс
3.
вылө

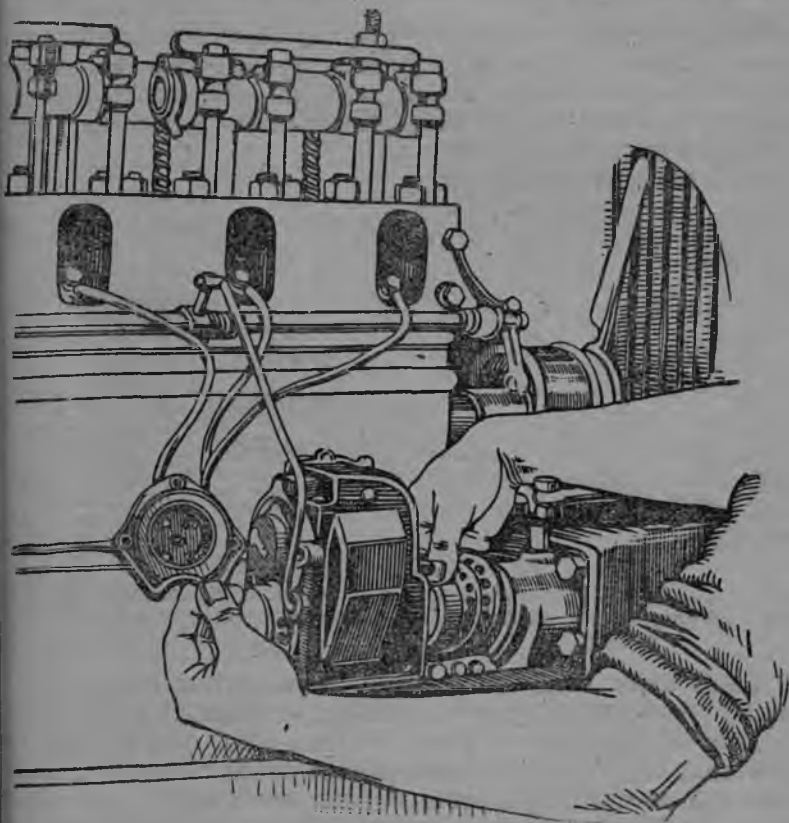

национ
лөб 1—
Ціль
ажімы

ныс бостё сїџ сегментыслџн зажімыс, код вочсыџ вотџзыс сувтїс уголокыс.

Кор магнетоыс лџсџџџма, сїџс џкуратнџја пуктџны мес-таас да џтлаалџны прїводнџј валїккџџ, кызї петкџџлџма 19-џџ серп вылын.

3. џні колї сџмын џтлавын прїводїяссџ свечаїяссџ. Сы вылџ колџ тџџны цїлїндрїяс ужлыс пџраџкссџ, кодї „Интер-

19 џџ серп. Магнетоџс трактор вылџ установїтџм.

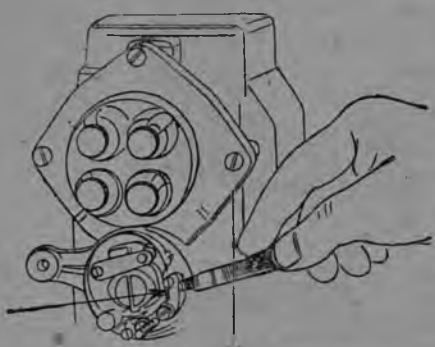
национал“, „Коммунар“ да „Катерпиллар“ тракторїяслџн лџџ 1—3—4—2.

Цїлїндрїяслџн ужалан таїџ пџраџок куџаыс, колџ сїџџ зажімысыс прїводссџ, код сертї установїтџма магнетоџс—

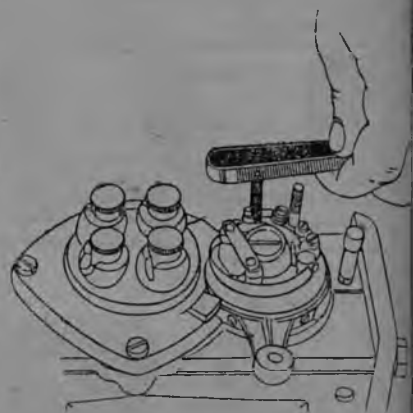
кутам лыдфыны сїѳс первоїаѳн — ѳтлаавны 1 цїлїндр свечаыскѳд; сектор бергалан хѳд сертыс мѳд зажимсѳ ѳтлаавны 3 цїлїндра свечаыскѳд; коїмѳд зажимыс ѳтлаавсѳ 4 цїлїндра свечаыскѳд да нѳлѳдыс — мѳд цїлїндра свечаыскѳд. Проводїас ѳтлаавлѳмсѳ петкѳдлѳма. 20—ѳд серп вылын.

ПРЕРЫВАТЕЛЬ КОНТАКТЯСѳ РЕГУЛІРУЈТѳМ

Медым лўчки установїтны трактор вылѳ магнетоѳс, кол нѳшта тѳдны кыї регулїруїтны прерыватель контактїа костыс зазорсѳ. Вывтї ыжыд зазорыс лїбѳ вывтї їѳт зазорыс тѳдчымѳн ѳмѳлчѳѳѳны двїгательлыс ужсѳ. дыр, куї ужалѳмыс контактїасыс сотчѳны да зазорїасыс соѳѳны,

21-ѳд серп. Магнето прерыватель вылын регулїровочнїї вїнтѳс бергѳѳм.

22-ѳд серп. Прерыватель контактїа костын зозорѳс шупѳн проверїтѳм.

сы понда најѳс колѳ кадыс кадѳ регулїруїтны. Контактїасѳ регулїруїтны заводїтчытѳз колѳ проверїтны справнѳѳс-наїѳ, абу-кѳ справнѳѳс, колѳ плїтны сїї, медым набїтнї мѳны (соприкасались) став поверхность куїаыс. Регулїровка нудчысѳ контактнїї вїнтсѳ, коїлѳн ем контр-гаїка, вїнтсѳ тѳмѳн. Контактїас костын медїона разомкнутѳї положенїї дырїї, кор молоточекыс сулалѳ кулачок медї вылын местав зозорыс должен лоны со мыїжда:

„Аэро-Сплитдорф“ магнетолы — „Интернационал“ трактор вылын	0,5
„Бош“ магнетолы — „Коммунар“ да „Ойл-Пулл“ тракторїас-вылын	0,45
„Эйземан“ магнетолы — „Катерпиллар“ трактор вылын	0,3

Зозорос мурталоны колана кызта шупон магнетоо пыр пуктөмөн.

21-өд серп. вылын петкөдлөмө зазор регулыруйтөм регулровочной винт бергөдлөмөн. 22-өд серп. петкөдлө „Интернационал“ трактор вылын „Аэро Сплиндорф“ магнето вылын шупон зазорос проверитөм.

СВЕЧАЫН ЗАЗОР РЕГУЛЫРУИТӨМ.

Щокыда торксывлө свечаыд. Свечалы бура ужавны условийыс — электроджас костас колана расстожаныо кутөм. Электроджас костас зозорыс абу пыр өткөд да овлө разной быд марка тракторлы. Сы понда трактористлы колө төдны ажыдө-ө зозоржасыс свеча электроджас костын.

„Фордзон“	0,8 мм.
„Ф. П.“	0,8
„Интернационал“	0,6—0,75 мм.
„Коммунар“	0,5—0,6
„Ойл-Пулл“	0,4—0,8
„Катерпиллар“	0,4—0,8

Нормальной дорыс-кө ичөджык зазорыс, искраыс лөо слаб, двигательсы кутас ужавны перебожжасөн да оз сет тыр вын. Ыжыд зазор дыржы искраыс либө нөтө оз ло, либө сижө нө сещөм слаб, мыж двигательсө лежны лөо вывти сөкыд. Свечаос быд разлөгөн проверитөгжасын колө вижөдлыны колана ыжда-ө зазорыс. Абу-кө сижө нормальной ыжда, колө отрегулыруйтны, бокса электродсө осторожнөжа вештыштө-өн. Зозорос муртавын колана кызта шупон.

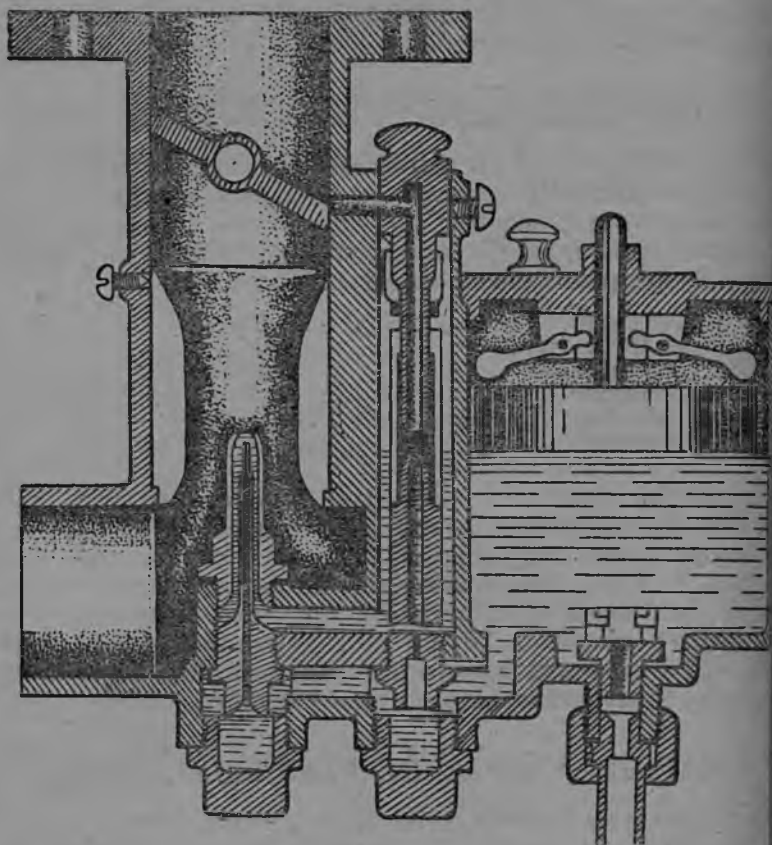
КАРБЖУРАТОРЖАСӨС РЕГУЛЫРУИТӨМ.

Карбжураторын овлөны кужим нога регулыруйтөм:

1. двигательлөн ыжыд либө основнөй оборотжас вылө регулыруйтөм, 2) двигательлөн ичөт оборотжас вылө регулыруйтөм, 3) ва подавайтан регулыруйтөм.

Карбжуратор система сертыс і колө пуктыны регулыруйтан ногсө. Тракторсө лежөгөн, медем сетны ломтассө жиклерө да ижтөдны смессө цилиндржасө, колө бергөдны $1\frac{1}{2}$ —2 пөв карбжуратор вылын лоткас жиклерлыс регулыровочнөй иглажасө. Воданөй жиклерлыс регулыровочнөй иглаыс, ем-кө ва подачаыс, колө лоны тупкөса.

Карбюраторс регуліруйтны колё заводітны сөмын се кор дьвигательыс нормальнөја шоналөма да ужалө основн ломтаснас. Сіз, тракторыс-кө ужалө карасін вылын, а лөзө

24-өд серп. „Зенит“ карбюратор. Б — основнөј жиклөр, В — пусковөј жиклөр, Г — компенсационнөј жиклөр, О — компенсационнөј жиклөрс атмосфернөј сообшайтыс розьыс.

вөлі ужавнысө бензин вылын, сек і регуліруйтнысө корасіныс вылын.

Кор ставсө лөсөдөма-дагтөма, позө бостчыны карбюраторс регуліруйтны. Војдөр регуліруйтөны ыжыд обор

јас жиклерлыг ігласө. Тащөм регуліровкаыс ем став карбураторјасас „Зенит“ карбураторын кыңзі.

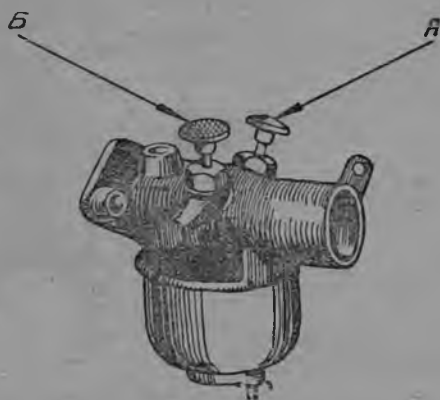
„Зенит“ карбураторлөн абу основнөй жиклер регуліровочнөй ігласыс, сіјө автоматическі ужалө-да, компенсаціоннөй жиклерөн („Г“) ломтас сетөмсө уравнивайтөмөн (24 серп.)

Регулірујтны заводіттозыс қолө сетны зажіганьөлыс нормалнөй опереженьө да оборотјаслыс нормалнөй лыд, кыкнан рычажоксө $\frac{2}{3}$ вылө возө сектор куза вештөмөн. Сөгса колө гартны (полвертывать) ыжыд оборотјас жиклөрлыс регуліровочнөй ігласө кытчөз оз заводіт лылыны карбураторын, сы бөрын колө бөр лчөдыштны ігласө, мед дүгдіс лыјлөмсыс да выхлопнөй трубаыс петісны отработаннөй газјасыс. Секи дьвигательыс пондас рөвнөја ужавны.

Тащөм регулірујтөмсө шуөны рөчөн на „бедном пределе“ регулірујтөмөн да тазсө вөчлывлөны кор тракторыслөн абу тыр нагрузкаыс. Вермас лоны мөд регуліровка, на „богатом пределе“. Тајө вөчсө сізі: ігласө сешөма мөдарө бергөдөны, мед дьвигательыс шынөдіс, сы бөрын бөр зелөдөнышын быртөзыс. Тазі регулірујтөмнас ломтасыс унжык мунө. Вөчсө тајө тракторлөн тыр нагрузка дьрји. Нагрузка улын ужалгөн-кө дьвигательыс кутас

неуна шынөдны колө зелөдны основнөй жиклөр ігласө. Он-кө секи бергөд ігласө, унжык кутас мунны ломтасыс, сіјө донсөдас тракторыслыс ужсө. дьвигательыс-кө лыјлө, колө бергөдны жиклөрлыс ігласө, сіјөн содтыны ломтас сетөмсө.

Ыжыд оборотјас вылө ломтас сетөмсө регулірујтөм бөрын позө бөгсыны регулірујтны ічөт оборотјас вылө ломтас сетөмсө. Мукөд карбураторјас вылас тащөм регулірујтөмыс оз і овлы. Тащөм карбураторјасыс — „Фордзон“ трактор вылын „Холлей 2 и 3“ да „Кингстон 2“; Интернационал „трактор вылын (важса вып. 25 серп.), „Энсайн“.

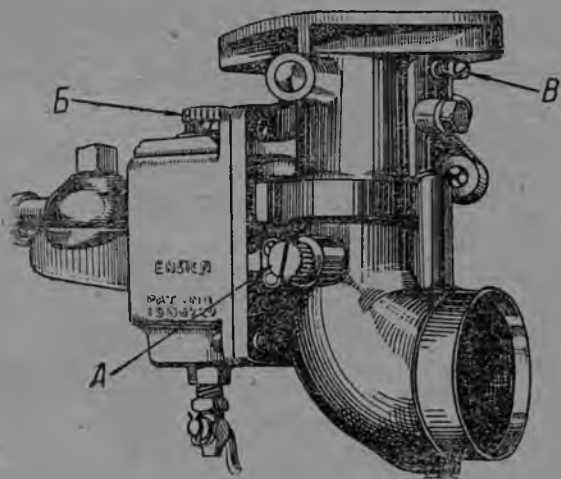

25-өд серп. „Кингстон 1“ карбуратор. А — основнөй жиклерлөн ігла, Б — ыжымьд хода труба.

„Интернационал“ трактор вылын (выл вып.), 3) „Зенит“ трактор вылын (25 серп.), 4) „Энсайн АЕС“ трактор вылын (26 серп.).

Ичот оборотјас жиклерлыг игласо регулируйтöны ыжы оборотјас вылын моз-жө, сөмын тани зажитаннө опереженнөлыг рычажоксө војдөр лөсөддөны тырвыжө запаздывайтө вылө, а газ рычажоксө — медичөт оборотјасыс вылө.

Жиклөрлыг регулируйтөм игласө оз ков вөрөдны могтө сижөн јонжыка сижө кэсө-бырө-да. Бөрја лөзөм „Кингстон“

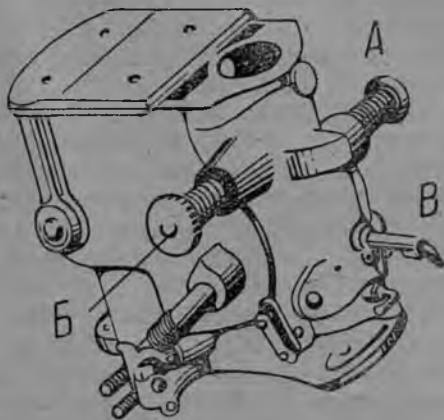
26-өд серп. „Энсайн АСС“ Карбуратор. А — ичот оборотјасса игла, В — основнөй жиклөрлөн игла, В — дроссельнөй заслонка откритиж регулируйтөм вочнөй винт.

карбураторјасын тижөј ход трубкајассө регулируйтөма за дас да сени абу регулировочнөй винтыс.

Трактор вылын-кө ем цилндрө ва подача („Интернационал“) 15/30 да 22/36 да „Ойл-Пулл“ — 27-өд серп.), сени регулируйтөм подачасө регулируйтөны нагрузка улын. Кор свигательнө лоө стучитөм да сижө оз сет тыр вынсө, колө личөдны воңнөй жиклөр игласө кытчөз оз быр стучитөмыс. Сөмын оз ков сетны јона уна васө, сижөн омөлжыка кутус ужавоннөй свигательыс: ваыс кутас сукмыны војтјасө (конденсириваться) да пырны картерө. свигательө уна ва воңмсө ортө саң позө төдны выхлопнөй трубаыс јежыд щын пөжык и регули

серті. Воданөј жіклөр іглабс регулірујтгөн қолө ігласө
лічбдны $1/2$ — $3/4$ оборот вылө бергөдөмөн.

Тракторістыслы ужалігас аслыс колө установітны іглаыс-
лыс нормальнөј откыртіјөсө, заводса да мукөд індөдјасыс өд
такуза сөмын оріентіровочнөјөс. Отщөщ колө шуны, мыј кар-

27-өд серп. „Ойл Пулл“ тракторлөн карбјуратор. А — карасінөвөј жіклөр-
лөн ігла, Б — воданөј жіклөрлөн ігла, В — бензінөвөј трубкалөн вентіл.

бјураторсө регулірујтны колө кыз позө шочжыка, щөкыда
регулірујтгад жіклөрыслөн іглаыс кіссө да, сы понда кар-
бјураторыслөн нормальнөј ужыс торкөө-да.

ДВИГАТЕЛЬНЫ ОБОРОТ ЛЫДСӨ РЕГУЛИРУЛТӨМ.

Медым разнөј нагрукјас дырјі вөлі оборот лыдыс пыр
завтмында, заводјасас лөсөдөны регуляторјас, отрегулірујтөны
двигательсылы оборотјасыслыс нормальнөј лыд да сені-жө
заводас плөмбірујтөны. Сы понда некөр оз ков вөрөдны
регулятор установкасө мөгтөг. Регуляторыс-кө кыткө торк-
өс да оборотјасыс вошөны лөбө лөбны вывті вылынөс, оз
ков пырыс пыр-жө бөстөыны регулятор пружіналыс зельд-
дунсө (натяжение) регулірујтны. Колө вөјдөр төдмавы
лөні регуляторас несправнөіныс да бырөдны сіјө несправ-
лөнсө регуляторыслыс вөзза регуліровкасө вөрәөдлөтөг.
ортөрын ковмас регулірујтны сіјөс, сіјө случая кжлас улын-
пөккөк індөма оборотјасылыс лыдсө кык нога арталөм. Оборотјас
регулірујтөмын основнөјыс абу оборотјас лыдсө содтөм

лібб чінтём, кодос позо кокныда лёсодны регуліровочнб пружіна зелёдбм-лічодбмбн (натезінем), а быд вежсігбн (чініг-содігбн) оборотјассб лыдббдыс.

Первојја ногбн арталбмыс стбчжык лбб оборотјассб регулірујтгас, сбмын колбны нарошнб сы вылб пріборјас шуам: оборотјаслы счотчк лбб тахометр. Мбд спосббы простбжык, сы вылб оз ковны торја пріборјас, вермас пбл зујтчыны луббј тракторіст кбт куцбм условіббн сбмын колб тбдны со куцбм даннбјјас.

Трактор вылб регулятор устанбвітгбн колб помнйтны мыј кор двігателыс оз ужав, дроссельнбј заслонкаыслбн колб лоны зоннас воссабн восса газ рычажок дырјі. Тајбн ту дбдчбмбн і колб устанбвітны регуляторсб, регуляторыс оборотјас лыд содігас сібб лыд сертыс, код вылб вблі устанб вбтбма бн, должен вевтыны дроссельнбј заслонкасб. Тајбн чінб цліндрјасб смес сетбмыс, да оборотјас лыды чінас, чінгас регулятор грузікјасыс кутасны сходбтчыны стагібавјтан пружінауліас да бара востасны заслонкасб, сесб оборотјаслбн лыдыс оз чін-сод, бтб мстаын сулалб.

Регуліровочнбј пружіналбн натажёнб содігбн лбб чінгбн, коді прбвобедјствујтб грузікјасыслы расхобдбтчыныс сы сертб ковмас унжык лбб ещажык уселібб, а сіз-кб двігателлбн унжык лбб ещажык оборот лыд лбб. Сізікбн позо двігателбс вайбдны колана лыд оборотбз. Сы могыс кол артавны оборотјаслыс лыдсб. Арталбны кык ногбн.

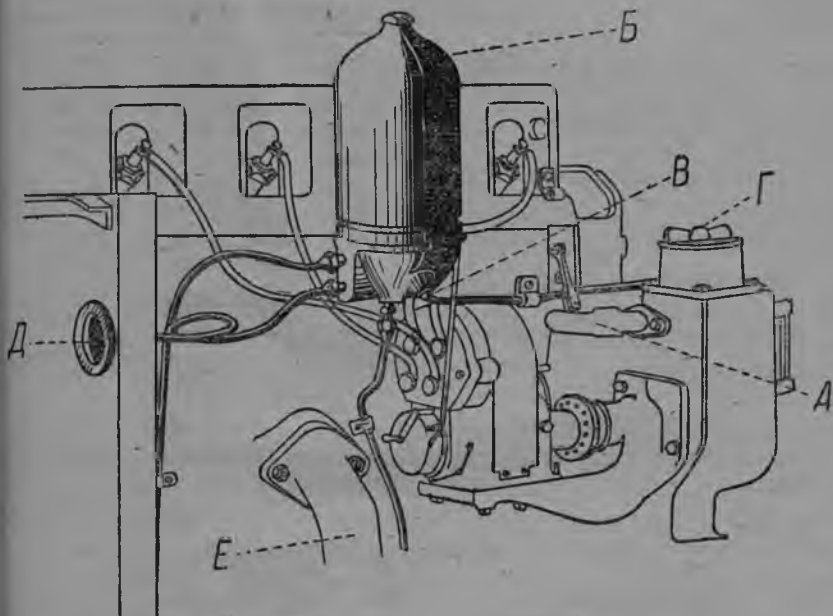
1. Оборотјас лыдсб тбдмалбны счотчкбн шкбв вылыс, с могыс колб тбдны кымын оборот должен вбчны шкбвы двігателлбн нормалнбј оборотјас дырјі. Тані позо пблзујтчыны со куцбм сводкабн.

И таблица

Тракторлбн марка- јасыс	двігателлбн нор- малнбј лыд оборот		шкбвлбн оборотјас лыд	
	тыртбгыс	груз тырбн	тыртбгыс	груз тырбн
„Интернационал“	$\frac{10}{20}$ 1 100	950	710	610
„Фордзон“ да „Ф. И.“	$\frac{15}{39}$ 1 060	990	630	530
	1 150	1 000	1 150	1 000
	(прімернб)		(прімернб)	
„Коммунар“	—	850	—	400
„Ойл-Пулл“ 40/60	—	470	—	470
„Катерпиллар“ 60	—	650	—	650

2. Двигатель оборот лыдсө позё артавны бөрја кёлёсајасылыг оборот лыдсө лыддёмөн. Тани колё тёдны кымын оборот вөчө бөрја кёлёсаыс трактор мунгас да двігательлөн нормальнөј лыд оборот дырји.

Бостам көт „Интернационал“ ^{15/30} тракторөс да лыддам бөрја кёлёсајасылыг оборот лыдсө мөд скорост вылас ужалігөн (гөрігөн). Мөд скорост вылас передаточнөј лыдыс лоё 55,4. Нагрузка улын двігатель оборотлөн нормальнөј лыдыс минутын—990. Тојө условіјөјасын бөрја кёлёсајасылыг оборот лыдсө арталөм могыс колё 990-сө јукны 55,4

28 сеп. „Интернационал“ ^{22/30} тракторлөн мавтас выј філтр. А — регуляторлөн регуліровочнөј колпак, Б — філтр, В — філтрлөн спускнөј пробка, Г — картерө выј лезөм вылө регулятор вевтыс, Д — манометр, Е — сапун.

вылө, лоё оборот лыдыс 17,8. Сы бөрын лыддам бөрја кёлёсајасылыг оборот лыдсө прөверајтан тракторлыг сіз-жө мөд скорост вылын гөрігөн да сравнівајтам вылынжык лоём оборот лыдыскөд.

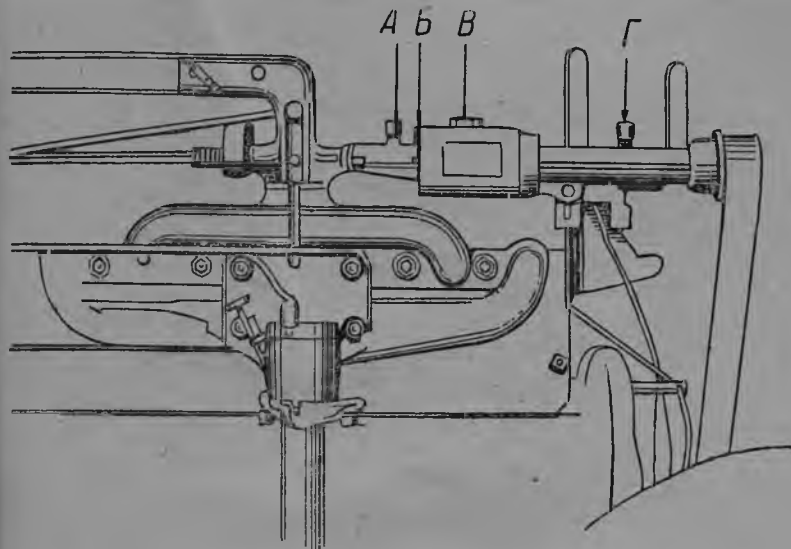
Оз-кө өткада петкөдлы, колё регулірујтны оборотјасылыг лыдсө регуліровочнөј пружіна натажењөдөн, шуам „Интер-

гіжны кушом помка вёсна лоі бостма пломбасё. Регуляторсё регулюйтём бёрын бёр колё сійёс запломбіруйтны.

„Фордзон“ да „Ф. П.“ тракторјас вылё регуляторјасёс установітён колё тённы со мыјјас:

Ручнөй рычажоксаъ дроссельнөй заслонка осё муныс тагасё отлаавны поёо кык ногөн, сы серті, ем-ё трактор вылас регулятор алы абу сійё.

Ем-кё регулятор, заслонка осё крепітём вилканыс (29 серп.), должен тёрыны ручнөй регулюваньё тага вылын Л—

30 серп. „Фордзон“ трактор вылын регуляторёс „Кингстон“ модел „Ф“ да корбјураторёс „Кингстон 2“ установітём.

кожухаын С—паскыд прорезас, а М—соједінительнөй тагаыс должен пырны жеңыд плечо ушкоё, кыці петкёдлёма серп. вылын.

Абу-кё регуляторыс тракторын, дроссельнөй заслонкалөн вилкаыс должен пырны В—векныд прорезё, а соједінительнөй тагаыс О—куз плечо ушкоё.

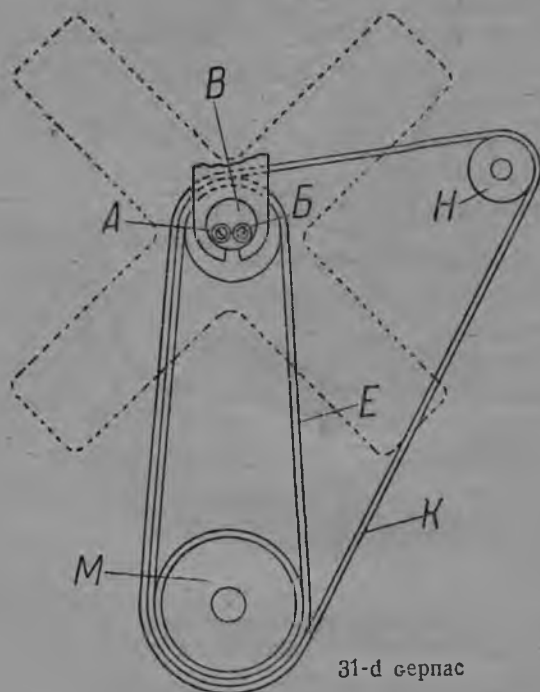
Сёмын кёт код ногыс оз ло вёчёма, кор ручнөй регулюваньё рычажокыс тракторістлы пукалан места кузаыс крайнөй положеньёын, дроссельнөй заслонкаыс колё лоны зоннас восса.

Бёрја каднас „Ф. П.“ тракторјас вылын устанавлівайтчө

„Кингастон“ регулятор горизонтальной типа („Ф“ модель).
Установка общия видис 30 серп. вылын.

1. Регулятор выльö передачаыс мунö вöньөн, кыңи петкөд
лöма 31 серп. вылын, көни *М*—коленчатöй валлөн шкiв,
Н—регуляторлөн шкiв.

2. Регулятор шкiв пробуксовывайтiгөн вöжыслыс зельд-
лычдысö регуляторуйтöны вентилятор вöжылыс моз-жö.

3. Оборотжас лыдсö регуляторуйтöны *Б*—рифлонöй головы
бергöдлöмөн (30 серп).

4. Регуляторöс мавтöны 10 час ужалöм бöрын, автол
А да *В* маслонка вевтжас улö лезöмөн да солидолөн лы
тавтөн штауфер маслонка *Г*—бергöдлöмөн (30 серп.).

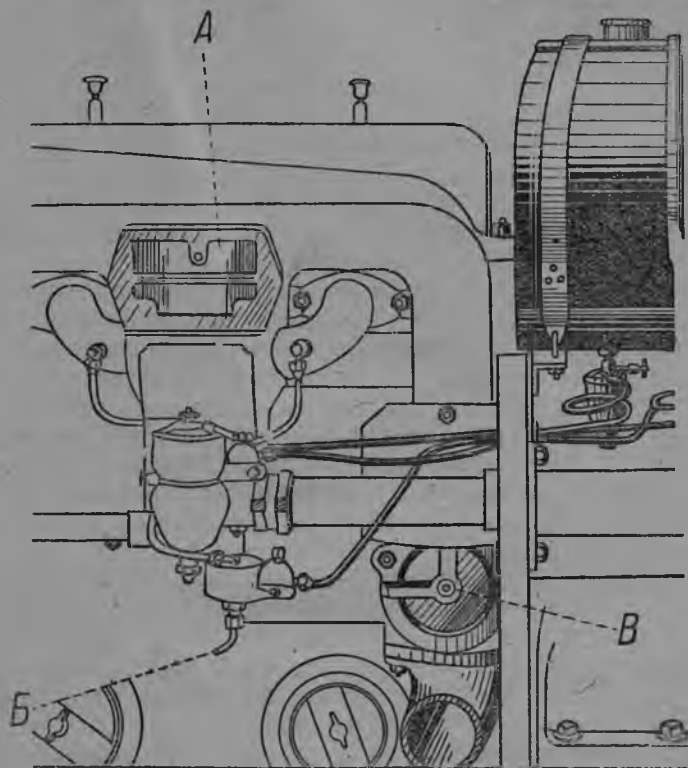
ПОДОГРЕВ РЕГУЛЯРУЙТÖМ.

Сынöдөн сорсöм ломтас буржыка испаритчöм выльö, та
жөн-нын кор карасiнөн ужыс мунö (карасiныс өзjö Цельсi

се
М
нö
30
сi
ло

лыр
руй
I
жык
тыс
көз
сетн

серті 35°, бензин 0) вочсö смеслы спеціальної подогрев. Мукöд тракторјасас тракторјасас тајö подогревыс ностојан- нöј, шуам „Интернационал“ 10/20 да 15/30 тракторын, „Форд- зон“ тракторын „Кингстон 2“ да „Холлей 3“ іспарітельнöј сїстемајасöн да „Ойл-Пулл“ тракторын, көні шондысö ломтасыс. Сїја тракторјасын, көні подогревсö поңö регу-

32-d серпас

ліруйтны кі номыс, тракторістлы колö подогревсö регулі- руйтны уж условијöјас сертіыс.

Подогревыслөн могыс — шондыны смессö, мед сїјö бур- жыка сорсїс да ставыс öткоф лої, секї сїјö öдјö öзјö-лом- тысö да сїз-кö подогрев колö сетны секї, кор двїгательыс көзыд (ужавны леңігөн), а сїз-жö тöлын ужалігөн. Оз ков сетны подогревсö жар кадö, гожöмын ужалігөн, медса-ын

двигательслөн тыр нарузкаыс. Сетан-кө секі подогревсө емесыс шоналөмгыс содас жөрышнас да ещажык понда веоскавын цилндрясө да сы понда вошө выныс. Ичөт нарузкаяс дырји, кор оз ков тыр выныс, секі мөдарө, подогревсө пожд сетны ломтассө ещажык вижөм (рөскодујтөм) могыс. Көзыд кадө ужалігөн да секі подогревсө сетігө чинас конденсапјасыс, а сіјө выгөднө, ломтасыс, мавтасыс ещажык колө-да, севса щөщ і выныс содө-да. Подогревсө тані колө сетны зөннас лібө мыјдакө. Подогрев тырмытө мысла өткө, содө нагарыс да најтөдөны свечајасыс да мөдкө,—ломтасыс конденсапјујтчө. Фелөыс со мыјын: кор карасіныс цилндрјасас, слаб подогревыс понда, кутас сумыны војтјасө (конденсірујтчыны) да пукыны цилндр стенјасас, сіјөн кіжөрмө мавтасыс да кутас појжасгыны цилндр стенјассыс. Та понда өдјөжык кіссө тракторыс да щөкыджыка лө вежлавны мавтас выјсө.

Подогрев регулірујтан сістемаа тракторјасыс со ку щөмјас „Интернационал“ 22/36, көні подогревсө пожд регулірујтны подогревател *A*—лыс чугун вевтсө да клапан *B*—бергөдөмөн (перевертыванием) (32 серп.). Подогревсө установітны најс бергөдөны сізі, медым „керосене“ гижөдсө нормальнөја лыддыны појс. Подогревсө ташөм положеннөдө выклучітөм вылө лөсөдөма „gasoline“ гижөд. Жар пөра *B*—клапансө лөсөдөны шөр (среднее) положеннөдө, сы вылө ем выјемка, кытчө і крепітөны болтөн. Ташөм положеннөдө установітөмыс мыјещкө чінтө подогревсө.

„Фордзон“-ын „Кингстон“ іспарітельнөј сістемајасөн подогревыс сетчө рычажоксө бергөдөмөн (петкөдлөма 33 серп. вылын) Сөмын колө шуны мыј шујгавылас сетчө подогревыс карасінен ужалігөн; „Холлей 2“, көні подогревыс лөсөдө чысө рычажокөс выліө лептөмөн, сы понда отработајтчөм газјасыс кутасыс шондыны змејевіксө.

„Коммунар“-ын подогревыс регулірујтчө спеціалнөј заслонкаөн.

„Катерпиллар“-ын подогревыс регулірујтчө рычажокөн. сы дінын гижөм індөдјас серті.

ОХЛАЖДЕННӨ РЕГУЛІРУЈТӨМ.

двигатель охладженнөсө регулірујтөны кык ногөн; лібө спеціалнөј штораөн, кор чінтысө радіаторлөн ортсыса поверхностьс, шуам „Интернационал“ тракторлөн (34 серп.) лібө фанера лібө кардон торјөн. Тақкөн омөлжыка көзалө,

а тајо торјон важно кѳзыд кадјасѳ (тѳлын) ужалігѳн шѳбѳ
дѳвигателѳс ѳдјѳжык шондѳм (прогревања) вылѳ.

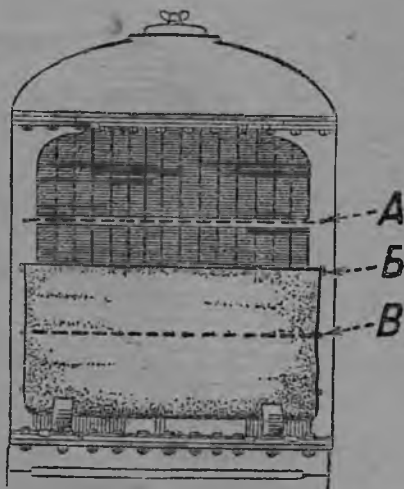
Охлажденњѳс мѳд ногѳн регулірујтѳмыс вентилятор
вѳњсѳ зелѳдѳм-лычѳдѳмын. Вентилятор вѳњсыс-кѳ лычыд, лѳѳ
јона пробуксујтѳчѳм да вентиляторыслѳн оборот лыдыс чѳнѳ,
сы понда радиатор секціјајас пырыс ешажык сынѳд кутас
чездыны, сылѳн струјаыс лѳѳ слабжык да і омѳльжыка кѳ-
залѳ. Вѳњсѳ-кѳ јонжыка зелѳдны, пробуксовкаыс озжык се-
щѳм јона ло да сѳз-кѳ јонжыка кутас кѳзавны. Пробуксов-
каыс-кѳ абу, вѳњсѳ оз поѳ
зелѳднысѳ, зелѳдан-кѳ-сы
понда јонжыка кіссѳны вен-
тилятор подшпѳнкјасыс, а
охлажденњѳыс оз-жѳ вежсы.

Охлажденњѳсѳ регулі-
рујтны кыці первојја ногыс,
сѳз-жѳ і мѳд ногыс колѳ
сѳці, медым ваыслѳн темпе-
ратураыс вѳлі матын пуан
выјын (80—90° кымын), сѳ-
мын мед ез-жѳ пу.

Охлажденњѳс вентила-
тор вѳњсѳ зелѳдѳм-лычѳдѳм-
мѳн регулірујтѳмыс разнѳј
тракторјаслѳн разнѳј нога.
„Фордзон“ трактор вылын
(петкѳдлѳма 35 серп. вылын)
регулірујтчысѳ со кыці: вен-
тилятор валык гајкаыс рас-
шплинтовывајтѳчѳ да лычѳд-
чысѳ, а ачыс валыкыс бер-
гѳдчысѳ, кыці Індѳма серп.
вылын, вентилятор вѳњлѳн
колан зельыд-лычыд лун выјѳзыс сы бѳрын гајкаыс зелѳдчысѳ
да зашплѳнтујтчысѳ. Таці регулірујтѳмѳн поѳѳ дѳвигателлыс
охлажденњѳсѳ лучкі лѳсѳдны.

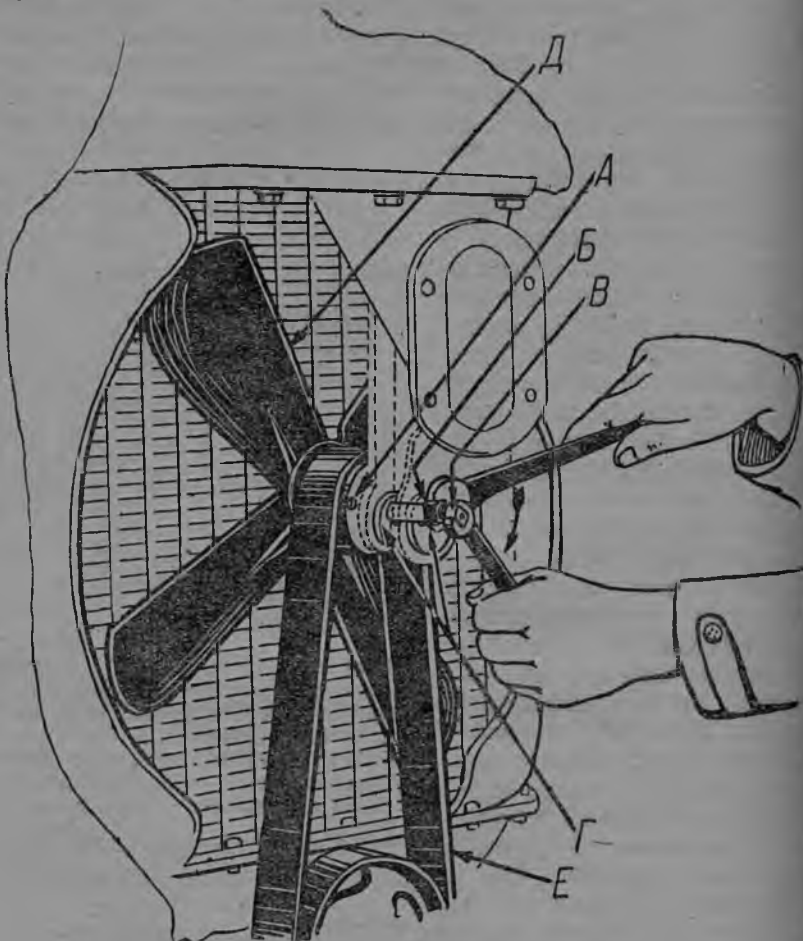
„Интернационал“ 10/20 да 15/30 трактор вылын вентила-
тор вѳњсѳ зелѳдѳм-лычѳдѳмыс регулірујтчысѳ пружинасѳ
барашокѳн топѳдѳмѳн, кыці петкѳдлѳма 36-ѳд серп. вылын.

„Коммунар“ тракторыс вентилятор вѳњсѳ колан выјѳз
регулірујтѳм могыс колѳ лычѳдны гајкајассѳ вертикальнѳј
штыр помјассыс, кытѳчѳ крепітѳма вентилятор валсѳ. Сесса

34 серп. „Интернационал“ трактор
вылын подогрев штораѳн регуліруј-
тѳм. А — ваѳс јона шондѳм вылѳ што-
раыслѳн положеньѳдыс. В — ваѳс шѳр-
коѳфема шондѳм вылѳ штораыслѳн
положеньѳдыс. В — омѳльжыка шондѳм
вылѳ штораыслѳн положеньѳдыс:

колѝ лептынылѝбѝ лѝзны сѝѝс колан выѝѝз зелѝдѝмѝѝзы кронщѝѝн, сы бѝрын крѝпѝтны бѝр штырсѝ гѝйкаяснас.
 Кор вѝныс вывтѝнн ѝжалѝма да оз регулѝруѝтчы, колѝ сѝѝс жѝндѝдны, лѝбѝ мѝдѝн вѝжны.

36-ѝд серп. „Фордзон“ трактор вѝлын вѝнѝлаторнѝѝ вѝн зелѝдѝм-лѝчѝдѝѝ регулѝруѝтѝмыс. А — шкѝв мавтны пробка. Б — штопорнѝѝ гѝйка В — вѝнѝлаторлѝп валѝкыс. Г — эксцентр к D — вѝнѝлатор. L — вѝнѝлатор вѝнѝ

Неуна мѝд самажык „Интернационал“ 22/36 трактор вѝлын вѝнѝлатор вѝнѝс регулѝруѝтѝммс. Танѝ стѝгѝвѝѝтѝѝнѝ

вѝнѝ
 зѝла
 д
 шкѝ
 рѝзк
 Т
 вѝл
 ем
 басѝ
 терг
 сруб
 ѝѝѝѝ
 лѝс.
 мѝда
 тѝс
 баш
 тѝм
 даѝт
 ”
 вѝл
 пом
 танѝ
 регу
 обор
 вѝнѝ
 накл
 тас
 цѝаль
 сѝѝѝ
 н ѝ ѝ
 кучѝ
 прух
 жѝна
 ”
 лѝжѝ
 сѝкѝ
 газѝ
 Т
 С
 лѝб
 вѝл

вентилатор шківлөн дискјасыс, сы понда вöныс јонжыка зелалö.

Дискјассö стагивајтöм могыс колö разны радиатор бокса шків диск вывсыс штопорнöј болткисö да гартны сјöс нарезкајас кузаыс вентилатор шків мöд диск вылас.

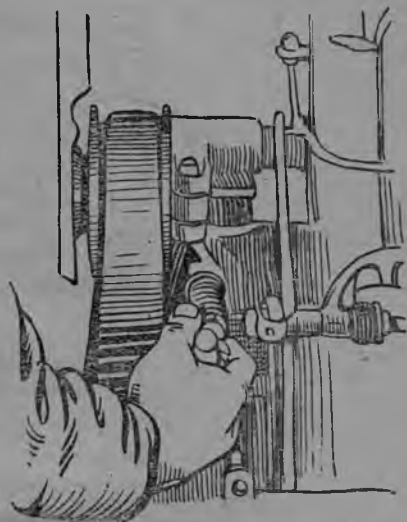
Таыс кынчј тајö трактор вылын шујга бокас патрубкa вылын, коді öтлаалö двигателъ рубашка улыссö радиаторкöд, ем заслонка. Тајö заслонбасö-кö тупкан шујгавылö тергöдöмөн, дүгдö ваыс пасрубкa кузаыс мунöмыс да шјöн öдјö пöсалö двигателыс. Ужалігөн заслонкасö мöдaрас бергöдöны да полтаыс радиаторыс да рубашка улысыс васö качајтöмөн гöгöр öткода охлаждајтö двигателсö.

„Катерпиллар“ Трактор вылын охлаждаеннöсö кі помыс оз регулирүтны, тані сјö автоматическі регулирүтчысö двигателлөн оборот лыд содигөн, кор вентилатор валас кучік накладкаа дискыс заводитас пробуксовывајтны специальнöј муфтаын, да сјöн чінö охлеждённöыс. Дискјас вылас-кö кучікыс кёсас да еша оборотјас вылын лö пробуксовка пружина улас колö пуктыны шајба, сјöн јонжыка зелалас пружинаыс да дискјасыс топыджыка мöдa-мöд бердас пукeасны.

„Ойл-Пулл“ трактор вылын масланöј охлаждаеннö. Охлажденнöыс сені регулирүтчысö автоматическі, радиатор секцијаяс коста пырöм сынöднас. Сынöдыс пырö выхлопнöј газјас потокөн двигателъ оборотјас сертыс.

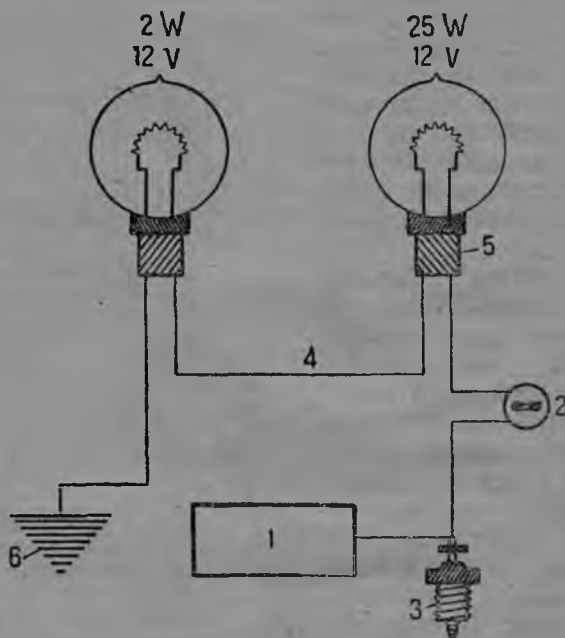
ТРАКТОР ВЫЛЫН ОСВЕЩЕННÖ ЛÖСÖдÖМ.

Гельско-кöзајственнöј кампаннöјас дүрјі трактор вылын лöб ужавны кык-кујім сменаөн. Војјасын ужалігөн трактор вылын освещеннöыд вывті јона колö.

36-öд серп. 10/20 да 15/30 „Интернационал“ трактор вылын вентилатор вöнöс зелöдöмлчöдöм лöсöдöмыс.

Өнi тракторос жүрдөдөнү ужалгас кык ногөн — динамо-машинадн да карбидовдј пнарөн. Бөрја ногыс жүрдөдөнү сы понда, абу став тракторјасас електрo установкаыс-да. Первојја ногөнүс тракторос жүрдөдөнү сы выдө специальнөј динамо-машина заводјасын лөгөдөмөн. Ташөм установкаыс ем „Клетрак“ да „Катерпиллар“ тракторјас вылын. Сыыс кынча торја зајавка куча вермасны ыстыны електрооборудовањнө „Интернационал“ тракторјаслы. Сijө електрооборудовањндас

37 сеп. „Фордзон“ трактор вылын електроосвещеннө схема. 1 — бобина-јас, 2 — выключатель, 3 — токопрјомнык, 4 — проводјас, 5 — лампа патрон, 6 — масса.

пырөнү“ динамо-машина, кык фара кронштейнјасөн (өтүнс воңа, мөбүс бөрја), переключатель, проводјас, алтерметр, предохранитель да динамо-машинасө установитны специальнөј кронштейнјас. „Интернационал“ 15/30 да 22/36 тракторјас вылын магнитолы кронштейнсө установитвы сапун патрубок местад, кодi зикдз бостыгө секi. Трактор выдө электрооборудовањнөыс установитчысө схема сертi да электрообо-

рудованнѳ дінѳ сетѳм индѳдјас сертѳ. Фарајасыс устанѳвѳчѳсѳны војас радѳатор шујга бѳкѳаыс вылыс пелесас, да бѳрас, платформа вылас, вескыдвыв пелѳсас прѳцепнѳј ѳру-дѳјѳсѳ јурдѳдѳм вылѳ.

Електросвешченнѳтѳ поѳѳ устанѳвѳтны і „Фордзон“ трактор вылын тракторѳстыслы аслыс, тајѳ кутас сулавны сѳмын кымынкѳ шайт. Вѳчсѳ тајѳ со кыѳѳ: освешченнѳ вылѳ електрѳческѳј токсѳ бѳстѳны токопрѳјмныкыс — кѳнѳ крѳпѳтчѳ бѳбѳнајас јашщѳк улысса обшшѳј клемма мѳдар помнас муныс проводыс. Сесса ѳтѳ мѳд бѳрсаыс вклучајт-чысѳны кык 25 волтнѳј да 12 вольтѳвѳј електрѳческѳј лам-почкајас. Медбѳрја лампасаыс помыс — кыѳѳ шуѳны — „со-јѳдѳнајтчѳны масса вылѳ“, мѳд ногѳн-кѳ шуны прѳпоѳтчысѳ ѳвѳгатель лѳбѳ трактор лубѳј частѳ. Ташѳм сојѳнѳннѳсѳ схематѳчнѳ петкѳдлѳма 37-ѳд серп вылын. Медым лѳсѳдны колана југыд, поѳѳ пуктыны выклучательсѳ сѳјѳ, кыѳѳ пет-кѳдлѳма схема вылас. Медым југыджык лѳѳ, колѳ лампаса светсѳ чукѳртны ѳтѳлаѳ (ѳтѳ пучѳкѳ) да вескѳдны светсѳ кытчѳ колѳ. Та могыс колѳ лѳсѳдны јѳжыд жѳстыс конуе модаа тѳрелка, да шѳрас роѳ вѳчѳмѳн лампа патрон вылѳ. Таѳѳкѳн лѳсѳдѳм прѳстѳјшщѳј фараыс крѳпѳтчысѳ кронш-тејнјас вылѳ, кодјасѳ поѳѳ дорны лубѳј куѳнечаын да устанѳвѳтчысѳны воѳѳ јурдѳдѳм вылѳ лѳбѳ радѳатор шујга бѳкас лѳбѳ крыло вылѳ, да бѳрѳ јурдѳдѳм вылѳ — бѳрја платформа вылѳ.

Ташѳм освешченнѳ лѳсѳдѳм вылѳ колѳ лѳны:

- 1. Кык лампочка 25 вольтјасѳн 12 волт вылѳ 1 ш. 50 ур.
- 2. Переключатель 1 ш. " "
- 3. Лампајасѳ кык патрон " 75 "
- 4. 5—6 метр проводјас (обыкновеннѳј изолированнѳј шнур) " 30 "

Ставыс 3 ш. 55 ур

Ташѳм установкаыс лѳсѳдчысѳ і тракторѳс зајгајтѳм вылѳ токсѳ испѳлзујтѳгѳн. Кор „Фордзон“ трактор вылѳ устанѳвѳтѳма спецѳалнѳј магнѳето, поѳѳ испѳлзујтны став токсѳ токопрѳјмныкыс, содтыны кык пѳв лампа лыдсѳ-да, лѳбѳ 50 волта кык лампа пуктыны-да, кодѳ јѳна јурдѳдѳс.

Кушѳм тракторјас вылын абу прѳсѳоблѳнѳныс елек-тросвешченнѳсѳ устанѳвѳтны, шуам, „Ойл-Пулл“ вылын да мук., лѳсѳдавлѳны карбѳдовѳј освешченнѳ. Ташѳм освешченнѳыд ѳмѳлжык да сѳјѳс дѳѳѳрѳтны колѳ ыжыд сам (опыт). Сыпѳнда тракторѳстјас раѳѳјтѳныжык ѳшѳдны

обыкновенној „Летучая мышь“ типа карасин пӧнарјас. Кор-
 нин велаласны вӧдитчыны карбидовӧј пӧнарнад, јона заво-
 дитӧны сјӧс используютны. Карбидовӧј освещеньӧыс со
 кушӧм: специальӧј генераторӧ течысӧ карбид-калциј да
 сетчӧ-жӧ, торја отделеньӧӧ, пуктысӧ ва, кодӧ (ваис) от-
 верствӧј пыр пыртчӧ карбид-калцијӧ. Сесса сенӧ артмӧ газ
 (ацетилен), код нуӧдчысӧ реэина трубка куэа фараын гӧ-
 релкаӧ да ломӧдчысӧ истӧгӧн. Тајӧ пӧнарсӧ дӧчӧритӧмыс
 сыын, медем лучкӧ регулируютны карбид-калцијлы ва
 воӧмсӧ да виэны гӧрелкасӧ чистӧјӧн, быд 10 час уж бӧрыс
 сјӧс мыскалӧмӧн. Торјӧн колӧ виэдны, медем карбид-
 калциј тыра кӧрӧбкаас ез пыр уна ва, уна ва пырӧмыс
 вермас генераторыс взорвитчыны-да. Уж помалӧм бӧрыс
 карбид-калцијлы ва воӧмсӧ колӧ дугӧдны. Тащӧм освеще-
 ньӧыс гектар гӧрӧм вылӧ сувтӧ 8—10 ур.

СТАЦИОНАРНОЈ УЖЈАС ВЫЛӧ ТРАКТОРӦС УСТАНОВИТӧМ.

Тракторӧс поэӧ используютны и стационарној ужјас вы-
 лын: вартан машина, кӧјдыс весалан машина, динамо-машина,
 мастерскӧјјасыс трансмиссияјас ужӧдны да с. в., кыдӧ пет-
 кӧдлӧма 38 серп. вылын. Сӧмын тракторӧс та вылӧ уста-
 новитӧгӧн пыр лоӧ мышасны сы вылӧ мыл оз лӧсавны ма-
 шинаыслӧн оборот лыдыс трактор шкӧв оборотјасыскӧд,
 быд машина вермӧ ужавнысӧ сӧмын заводӧн индӧм нор-
 малној оборот лыдӧн-да. Сы понда колӧ установитны
 привод вылас выл шкӧв колана диаметраӧс, медем лонн
 кутӧс колана оборот лыд тајӧ трактор шкӧв оборотјасыс
 дырјӧ. Тајӧ артавны поэӧ со кушӧм формулаӧн:

$$d = \frac{d \cdot n}{N \cdot 1,04}$$

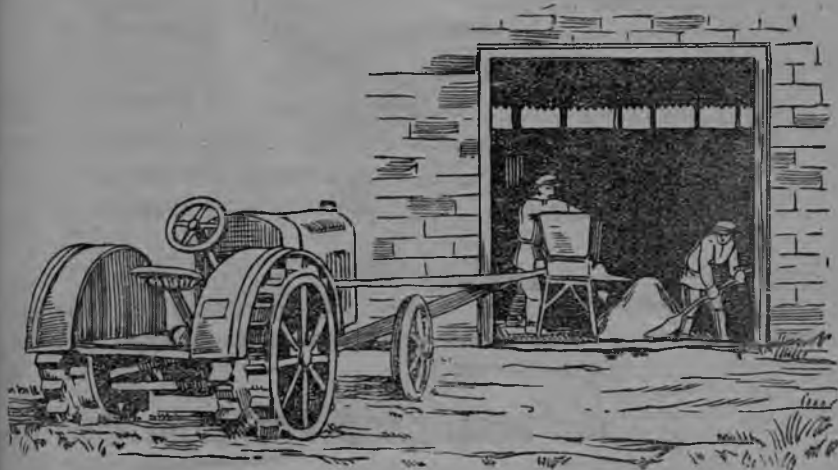
кӧнӧ d — приводној машина шкӧвлӧн диаметрсы,
 d — трактор " " " "
 n — трактор шкӧвлӧн оборот лыдыс "
 N — приводној машина шкӧвлӧн оборот лыдыс.

1,04 — поправочној коэффициент, кодӧ арталӧ исковтӧм
 вылӧ вӧныслыс потерасӧ да составлӧйтӧ 4%.

Медым артавны шкӧвлыс диаметрсӧ, колӧ трактор шкӧв
 диаметрсӧ умножитны сјӧ оборот лыд вылас да лӧм лыдсӧ

жукны вождор привод шків оборот лыд вылө, а сесса 1,04 вылө. Сіжө і лоө привод шківлөн діаметрыс. Мастерскөжын позө вөчны колона ыжда пу шків да пуктыны сіжөс привод - машина вылас.

Вождоам даннөжас разнөж тракторжасса шківжаслыс діаметржас жылыс (налыс оборот лыдсө висталөма лоі регуліровка вөпрысын). Сыкөд щөщ індам быд тракторлы торја

38-өд серп. Стационарнөж ужжас вылө тракторөс установітөм.

лыджас, коджасөс привод машина оборот лыд вылө жукөмөн лоө сіжө шківыслөн діаметрыс саңжөметржасөн. Пасжам тожө лыджассө „А“-өн, лібө

$$d = \frac{A}{N}, \text{ көні } A = \frac{d \cdot n}{1,04}.$$

Арталігас колө бөстны шківыслыс сіжө оборотжас лыдсө, кор тракторыс нагрукза улын.

Тракторөс привод вылө ужавны установітны колө сіжі, медем тракторыслөн шківыс, і привода машинаыслөн шківыс, а сіжө-жө налөн валжасыс вөліны өті плоскостынөс. Оз-кө сіжі ло, вөныс кутас усавны да вермасны лоны нечастнөж случажас. Оз ков вөңсө направлајтны і беджас сужөм тувјалөмөң, сы понда сіжө оз өтможа кіссы-быр. Вөңсө колө зелөдны сетчөз, кытчөз тракторыслөн тыр

IV табыца.

№	Тракторлөн марка	Шквёлөн диаметрыс сантиметр-ясён	„А“ лыд
1	„Фордзон“ да „Ф. П.“	24,1	23 173
2	„Интернационал“ 10/20	39,2	23 105
3	15/30	42,7	24 142
4	„Коммунар“	70,0	27 259
5	„Катерпиллар“	40,6	25 375
6	„Ойл-Пулл“	63,5	28 764
7	Къетрак. Modelъ 40	38,1	31 176

выныс кутас предавайтчыны пробуксовкатог. Воньлыс зельды-лычыдлунсё да ассё тракторсё регулруйтём бэрын трактор кёлёса улас колё пуктыны пёдкладкаяс, медем тракторыс ез вешы местасыс.

ВЕСКӨДЛАН КӨЛӨСАСӨ УСТАНОВИТӨМ.

Вескөдлан кёлёсаён кокнөдөны тракторнас вескөдлөмсө гөригөн мед ез лоны щелезнаяс. Тащөм вескөдлан кёлёсаыс ем „Ойл-Пулл“ трактор вылын да шусө „колесо гайд“-өн. Кызи өтлаалөма сижөс тракторас, петкөдлөма 39-өд серп. вылын.

Көлөсасө вклучайтөны да выклучайтөны сижөс лептөмөв да лезөмөн. Сы могыс ем нарoшнө вороп крыло вылас тракторист динын; воропас подводитчө цеп (индөма серп. вылын стрелкаён). Көлөсасө вклучайтөны бороздаө секі, кор тракторыс сувтас сывожө. Көлөсаыс-кө лөб лезөма оз бороздаас, а ежа вылө, кёлёсаыс жугалө.

МАХОВИК ВЫЛЫН ДА МАГНЕТО ВЫЛЫН МЕТКАЯС.

Газораспределеннө лөбө зажіганнө установка вылө тракторяс маховикяс вылын емөс специальнөј меткаяс, кодясө установка дыржыс долженөс подводитчыны сив-

гатель корпус вылын указателё. Висталам меткажасыслыг
смыслсё амеріканскөй тракторжасыс;

1. Вылісса мјортвөй точкажас төдмалөм (определитөм)
вылө меткажас дінас гижөма со кушөм шыпасжас VP, dC,
TC, либө VdC.

2. Всасывајушщөй клапанлыг открытїјөсө төдмалөм
вылө употреблajtөны метка—INO либө IO.

3. Всасывајушщөй клапанлыг закрытїјө төдмалөм вылө—
INC либө IC.

4. Выпускнөй клапан откры-
тїјө төдмалөм вылө пөлзүйт-
чөны меткажасөн LO, LXO
либө XO.

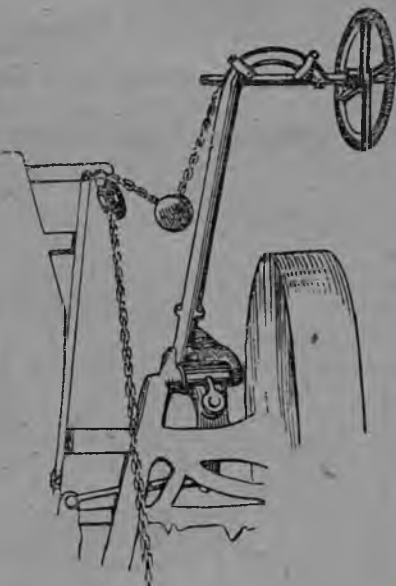
5. Всасывајушщөй клапан-
лыг закрытїјө төдмалөм вылө
лөсөдөны меткажас—LC, LXC
либө XC.

6. Нормалнөй опереженнө
төдмалөм вылө магнето вы-
лын ускорител дырји течөны
шыпасжас діно махов-
ик вылө — S („Ойл - Пулл“)
либө MAS („Катерпиллар“—
магнето „Эйземан“).

Тажө обозначеньөжас бокас
ем лыдпас, кодї индө, кушөм
цилиндрөн тајө обозначень-
нөыс.

Магнетоыс овлө шујгавыв
на вескыдывыв бергалөма да
ускорителжас вылас, а сїз-жө
шестерна вылас, наметка бо-
кас емөс шыпасжас, коджас индөны, кодарө бергалө. Шес-
тернажас установитїгөн „меткаыслы паныд јакөр шестерна
вылас колө пуктыны ыжыд шестеренкаыслыг сїјө пїнсө,
кодлы паныд сулалө тајө трактор вылас магнето бергалө-
тыслы соответствүжүшщөй меткаыс.

Ускорител установитїгөн сылыг ведүшщөй обојмасө колө
пуктыны јакөр вылө сїјө шпоночнө канавканас, кодї соот-
ветствүjtө тајө вращеннөыслы. Од і грузыкжасыс і заце-
почнөй пластїнкажасыс долженөс вїзөдны ортсыө сїјө-жө
обозначеньөнас.

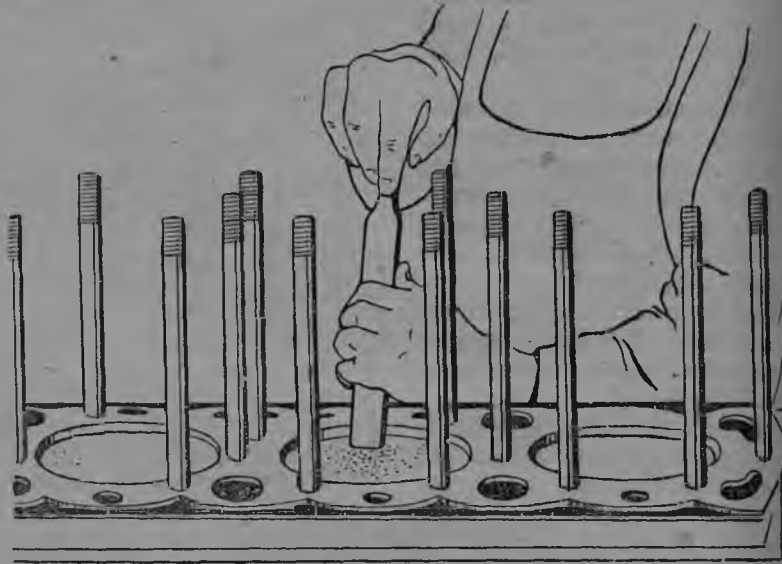
39-өд серп. „Ойл Пулл“ трактор
вылын вескөдлан колөса установ-
каыс.

Улынжык петкөдлөмә магнетолы меткајассө:

Англо-американскөј производстволы:	A — шујгавыг а	
	A — шујгавы бергалөм	
	C — вескыдвыв	"
Германскөј производстволы:	I — шујгавы	"
	R — выкыдвыв	"
Французскөј производстволы:	G — шујгавы	"
	d — вескыдвыв	"

ТРАКТОРӨС ҶОНТӨМ, НАГАР БОСТӨМ.

Весіг лучкі дөәдритігөн да регулјрујтігөн смес сотчігөн мыјда-кө да осложеннөјасыд век-нын лооны. Кадыс кады колө бостны-весавны цїлндр головка да поршен стенјасы

40-өд серп. Нагар бостөм.

лоөм нагарсө. Сөмын, дерт, ломтас подачасө лучкі регулјрујтөмөн да двігатель лучкі мавтөмөн ешажык артмөмө гарыд. Беднөј лыбө богатөј смес вылын ужалігөн цїлндр јасын оз сотчы ставыс да сы понда өдјас копов да нагар пуксөмыс. Вывті јона мавтігөн, кор мавтас выјыс картөры нормальнөјыс вылынжык, цїлндрјасө вывті уна воө выјыс

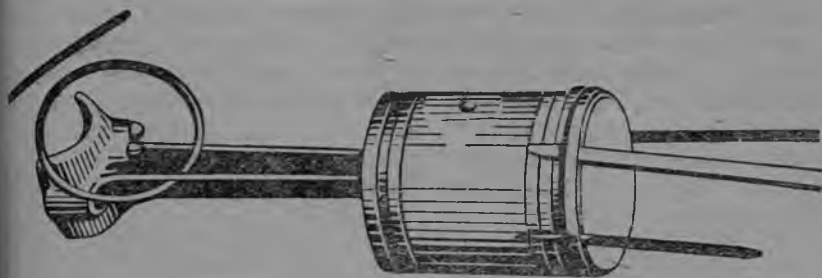
Сы по
да сіе
гатель
вспыш
Сыыс
мыс, м
Іскј
артмөм
тырвы
поршен
і позө
пуксөм
Ком
пуксө

чајасыс
цїлндрјас
щөщ і
бырны. і
сы понда
Тәјө тор
прігорәјт
нысө. Та
сені вых
прігорәјт
Татыс
өдјөжык
ла вошө
весавны

Сы понда сжатіѳ камера стенјасыс брызгајтчыны выјнас да сіѳ сотчѳ, сысаң артмѳ нагар. Нагар пуксѳмысла двігательыс омѳлжыка ужалѳ, ѳткѳ, сіѳн, секі лоѳны раннѳѳ вспышкајас-да, кѳ і рычажокыс нормалнѳѳ положеннѳѳын. Сыыс кынчї нагар дырјыс содѳ сжатіѳ дырјыс газ мунѳмыс, мѳд ногѳн-кѳ—вошѳ компрессијаыс.

Искра јавітчытѳзыс-на вспышкаыс лоѳ сы понда, мыј артмѳм нагарыс калітчѳ пѳштї гѳрдѳз да бїѳн ѳзјѳ смесыс тырвыјѳ сжатіѳѳѳзыс, сіѳн лоѳ вожжык вспышкаыс да поршенѳ кучкѳм. Секі двігательын кылѳны стукјас, сы сертї і позѳ двігательсѳ розберіттѳг тѳдны цїлндрын нагар пуксѳмсѳ.

Компрессијаыс чнѳ сы понда, мыј нагарыс пырѳ да пуксѳ вылысса колчјас канавкајасас да сојѳ најѳс. Кол-

41-ѳѳ серп. Поршенса колчјассѳ перјѳм.

чјасыс сесга оз кутны пружїнїтны да топыда пуксыны цїлндрјас стенјасас. Сїѳн оз сѳмын компрессијаыс вош, щѳщ і асныс да поршенѳ стенјасыс оз ѳткоѳа кіссыны-бырны. Мѳдарсаң-кѳ, нагарыс пуксѳ клапан седлѳ вылас, сы понда оз топыда сїѳ пуксы да газыс петѳ костїыс. Тајѳ торјѳн-нїн лок выхлопнѳѳ клапанјаслы. Секі најѳ прїгорајтѳны, артмѳны раковїнајас да најѳс сѳкыд бырѳд-нысѳ. Тајѳ щѳкыда овлывлѳ „Ойл-Пулл“ трактор вылын, сєні выхлопнѳѳ клапан тѳрелкаыс чугуныс-да, ѳдјѳ сїѳ прїгорајтѳ-да.

Татыс тыдалѳ, нагар јона пуксыны оз ков лєзны, секі ѳдјѳжык кісѳѳны бырѳны колчјасыс да поршенѳ стенјасыс да вошѳ выныс двігательыслѳн сы понда кадыс-каѳѳ колѳ весавны нагарсѳ. Сы могыс колѳ бостны цїлндр голов-

касө, скоблїтны нагарсө отвјорткаөн лїбө драчевөј піла шылыд помнас, кызі петкөдлөма 40-өд серп. вылын, сөмын мед нагар торјасыс ез вескаввы цїліндрө. Нагарсө бостөм бөрын колө пожјавны нагарыс весалөм местасө карасїнөн. Канавкајасыс да колчајасыс нагарсө весалїгөн колө најөс перјывны, кызі петкөдлөма 41-өд серп. вылын да весагны канавкајассө отвјорткаөн. Кор став нагарсө лөб бостөма да частјассө мїчаб мыскалөм-весалөма, почө чукөртны двїгательс.

КЛАПАҢАСӨС ҢІРТӨМ-ВЕСАЛӨМ.

Мї вїсталїм-нын, мыј клапан седлөын, оз-кө сїјө топыда пукав да леңб газсө, пуксө нагар. Секі колө нїртны-весавны клапанјассө, медым сїјө лөї важкодыс плотнөј да топыда пуксїс седлөас. Ңїртны-весавны колө спецїалнөј дрел лїбө коловорот бостөмөн (42-өд серп.), кодї улыс помнас пуктысөө (утирается) клапан төрелка выјемкаө. Сы могыс клапансө војдөр бостөны да перјоны пружїнасө (петкөдлөма 10-өд серп. вылын). Весалөны спецїалнөј составөн, кодї шлыфужтө нїртчан местајассө. Тајө составыс:

1) Карборундовој маң (кујїм сорт), со кущөм гїжөдјасаөс:

- а) Fine (поснї)
- б) Medium (шөркоф)
- в) Coarse (гырыс)

Пөлзүјтчөны тајөн со кызі: медвојдөр прїтїркаыс муно гырыс карборунд вылын, сөгга шөркофдем вылын да помалөны поснїнас. Медбөрја прїтїркаыс муно поснї корборунд вылын автолөн сорөмөн.

2) Наждачнөј порошок гыреа сертыс торјалө маркаөн:

- „1“ — мед гырысыс
- „0“ — гырысыс
- „00“ — шөркофдемьыс
- „000“ — поснїыс.

Тајө - жө наждачнөј порошокыслөн емөс со кущөм гїжөдјас:

- № 120 — мед поснїыс
- № 100 — поснїыс
- № 80 — шөркофдемьыс
- № 60 — гырысыс
- № 40 — мед гырысыс.

өй піл
сөмы
бостом
масінөн
најос
есасын
остом
өртнн

пыда
савны
пыда
лїб
пук
огыс
көд-
вөн,

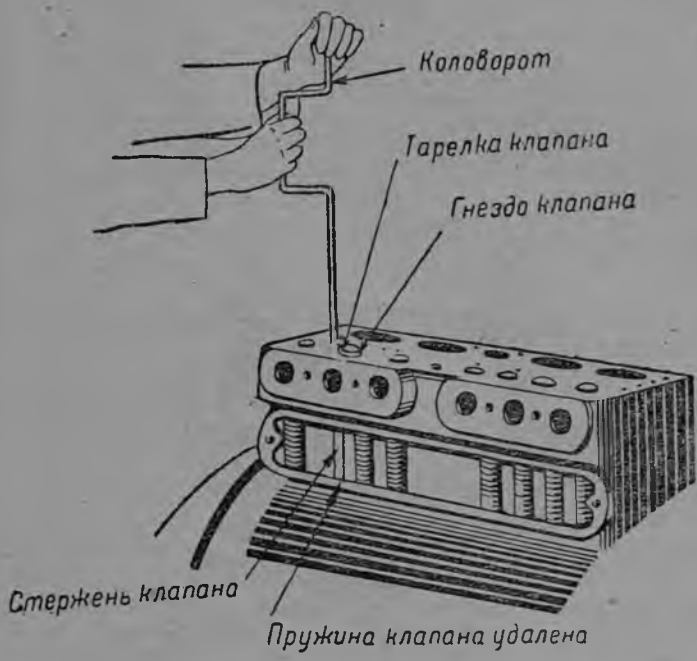
гі

нө
о-
о-
:

Наждачиөй порошоксө сорөны выјын да протірка дыр-
ыс іспользуітчысө карборундовөй маз мөз-жө.

3) Кор абуөге тащөм маферјалјасыс, клапанјассө пріті-
рајтөны со кызі: бөстөны сгеклө да варөдөны сіјөс посны
порошкөз, сіјөс јукөны кык лїбө кујім сортө да тајө
порошоксө сорөны выјөн да прітірајтөны кїјөн, кызі ін-
өбма вылынжык.

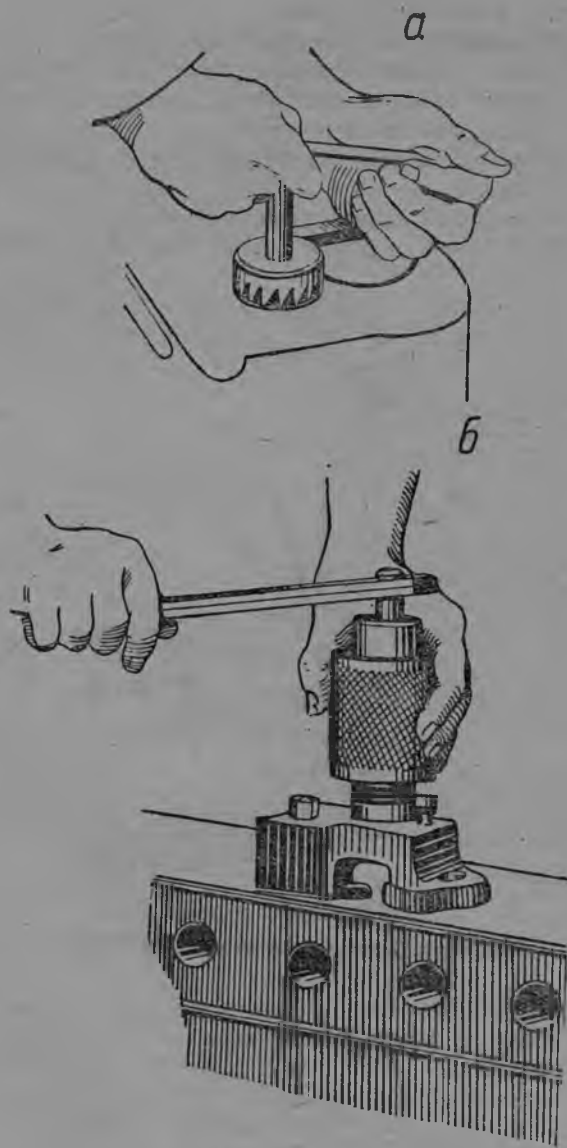
Прітірајтөны колө коловоротсө оз гөгөр бергөдлөмөн,
өтөрө-мөдарө $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{4}$ оборот вылө бергөдлөмөн, мөдарас

42-өд серп. Коловоротөй клапан прітірајтөм.

бергөдны заводітгас неуна лептыштлыны сөмын колө-а.
Сы вылө клапан төрелка улас колө пуктыны стальнөй про-
волокаыс пружінка, кодї неуна лептыштөмөн ескө кутіс
клапансө. Пыр өтарө (в круговую) бергөдлыны оз шогмы
сы понда, мыј секи вермасны лоны канавкајас да сіјөс
сөсөа бырөднысө сөкыд лөө.

Кор помавны прітіркасө, төдмалөны со кызі. Клапан
седлө вылын карандашөн вөчөны щөкыда меткајас, сөсөа

13-8d серп. а—клапан гнѣздо расточка; б— доповнїтельнїй направљающїй отсѣдїн расточка.

Клапансö проворачивајтöны коловоротöн 2-ыс—3-ыс оборот
көлдө жүкөн ылы. Став меткајасыс-кө чышкысасы, прі-
тірка нуөдöма помöзүс. Кущöм-кө боксан-кө меткајасыс
көльасын вөрзүвтöг, колö воэö прітірајтны кытчöз клапа-
ныс оз кут бостны аслас став поверхностнас.

Прітірка ылы перытöзүс клапаңжассö колö пасјыны
тернөн, медем нуөдны прітіркасö да установкасö важ гнез-
лојас кузасы.

Ем-кө прібор клапан седлöсö расточітны, секі клапансö
прітірајттöз поэö вöчны расточка (43-öд серп.), сіјö жона
көкнөдö прітіркасö. Расточкаыс вöчö сы серті, кущöм со-
стојоннöын клапан седлöыс. Седлö ылас-кө абуөс рако-
винајасыс, расточкасö вöчны оз ков.

Кор клапан ылын емöс гырыс раковінајас да најöс сөкыд
бырöдны прітірканад, шуам прігораннö-кө лоі, колö төчітны
ејöс спеціалнöј наждачнöј төчіла ылын. Вöчны тајöс кустарнö
секущöма оз поэ, сізінассö вермас öтар боксан јонжыка
көчітчыны да қікөз шыкны клапаныс. Заточка пелесыс
көсөдчысö пыржык 45°.

КОЛЧАЈАС ПРИГОЊІТÖМ.

Колчајаслөн колö бура тупкыны став костјассö поршен
да ціліндр костыс, мед ез пышјы газыс. Колчаыс-кө кісгас-
тырас, куш öті қонтöмнад оз-нын поэ важ көдөн вöчны,
ортсыс стенка бырöмысла оз-нын понды топыда ціліндр
ылас пуксыны. Серт, колчајассö раскатајтöмөн ескö і
поэö бөр лөсөдны топыда пуксанаөн, сөмын бара рас-
каткаыд понда содас колча стыкас зазорыс да сеті вермас
мызыс пышјыны.

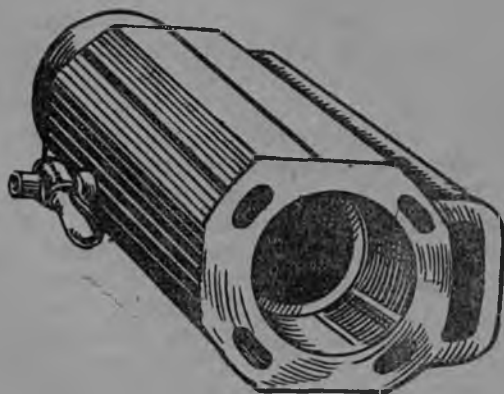
Колö ташöм тор дырјыс пуктыны ылы колчајас, сөмын
ылы колчајассö војдөр колö подгонітны і поршенас і ці-
ліндрас. Прігонкасö калö вöчны со кызі:

Поршенö прігонітöмыс должен проверітны топыда-ö
пырö колчаыс поршневöј канавкаö. Вöчöсö тајö, кызі пет-
көдлöма 44-öд серп. ылын. Колчаыс-кө пырö вывті топыда
да оз вермы свободнöја бергөдчыны канавкын, колö шлі-
фујтны колчасö. Сы могыс колö бостны наждачнöј бумага
ыст, пуктыны рөвнöј пөв ылы да шліфујрны, кызі пет-
көдлöма 45-öд серп. ылын. Шліфујтöны сетчöз, кытчöз
колчаыс оз кут свободнöја төрны поршен канавкаö, канавка
бокысса стенкаыскөд 0,02 мм-саң 0,05 мм-öз зазор лөдмөн.

Кор колчасö пріговітöма канавка паста сертыс, позд
заводітны сіјос пріговітны ціліндр сертыс. Сы могн

45-б1 серп. Наждачној бумага ылын колчајасöс шліфујтöм.

45-б2 серп. Ціліндр сертї колчајасöс пріговітöм.

сіјос
кызі
3

лас
трак
содт
серп
паст
мед
чагт
таас
зорј
көј
шен
најö
понс
ыжк
јасы
валь

По
дзон
лын
ны
улыс
кысс
вöлі
пукт
лнд
јсö
свеч
чакс
цілін
серп
пасс
"гань

"

сын

сіјос колө пуктыны ціліндрас да муртавын шупөн зазорсө, кыңи петкөдлөма 46-өд серп. вылын.

Зазорыслөн ыждаыс быд кольчаын весіг өтi поршенъ вылас колө лоны сещөм кушөмјасөс індөма улынжык разнөј тракторјаслы. Зазорыс-кө нормалнөј дорыс ічөтжык, колө содтыны сіјөс, сы вылө пріпілітны, кыңи петкөдлөма 47-өд серп. вылын. Кор кольчасө прігонітөма і поршенъ канавкајас паста сертыс, і ціліндр сертыс, сіјөс војдөр мыскавын, мед ез колны металліческөј частіцајасыс да пуктыны месаас. Кольчајас стыкјасын зазорјасыс овлөны разнөјөс разнөј тракторјаслөн і өтi поршенас, вылысса кольчајасылы, најө јонжыка шоналөны-да, сы понда јонжыка нұжалөны-да, ыжыңжык зазор колө. Улыссајасыс омөлжыка нұжалөны-да, налы ічөтжык і колө зазорыс.

Поршневөј кольчајасыс „Фордзон“ трактор сьвигателъ вылын конуснөјөс. Сіјө пуктөны паскыдла дорнас поршен улыслааныс, медем кольча бокысса дорышас „F“ шыпасыс вөлі вылісааныс. Мөд ногөн пуктөмнас кольчаыс кутас ціліндр стенјасыс чукөртны выјсө сжатіјө камераө да резны свечајассө. Сыыс кыңи, кольчаыс өдјөжык прірабөтајтчас ціліндрас. Тащөм кольчајассө поршневөј канавка паста сертыс прігонітігөн, прішліфовкасө колө нубдны „F“ шыпасыс мөдар боксааныс.

„Фордзон“ тракторын кольчајас тыкјасас зазорјасыс, вылісааныс лыдсөмөн, лөбөдчысөны со кушөмөс:

1-ја кольча	0,25 мм.
2-өд „	0,20 „
3-өд „	0,17 „

„Интернационал“ да „Коммунар“ тракторјаслөн кольчајасын зазорыс прімернө со кушөм:

47-өд серп. Зазорө лөбөдөм вылө кольчаөс пріпілітөм.

1-жа кольча	0,38 мм.
2-өд "	0,30 "
3-өд "	0,25 "
4-өд "	0,17 "

„Катерпиллар“ да „Ойл-Пулл“ тракторјаслөн кольчајасын зазорыс овлө:

1-жа кольча	0,38 мм.
2-өд "	0,30 "
3-өд "	0,25 "
4-өд "	0,20 "
5-өд "	0,17 "

Поршен вылө кольчајассө установітгөн колө виэөдн сы бөрса, медым кольчајаслөн стыкјасыс вөліны ез поршен өтар боксаыс, а өткода вөліны гөгөр, быд боксаы. Мөд ногыссө стыкјас пырыс, најө-кө өті виэ куза лөгаліснн кутас пышјыны газыс.

Кор важ кольчајас пыдфыс колө пуктыны выл кольчајас колө со кызі вөчны сіјөс. Медјона кіссөны-бырөны вылыссы кольчајасыс-да (најө канавкајасө нагарыс лүксөм понда) колө бөстны өті лібө кык вылісса кольчајасө да на места вештавны наыс улынжык кольчајассө, зазорсө прөверајтөмөд. Мед уліас (өті лібө кык) тыртөм колча местајасас і пуктыны выл кольчајассө. Тајөн ешажык лө рөскөдыс кольчајасыс вылө дај компрессіјаыс буржык лөд. Буржык лөд компрессіјаыс сіјөн, мыј важ кольчајасыс пріработајтчөмадөнын ціліндр сертыс да оз кутны лөзны газјассө пышјыны а-өд выл кольчајасыд первојсө кутасны лөзны-на газјассө пышјыны.

Став кольчајассө вылјасөн вежігөн фвигательыс первојсө оз сет тыр вын кытчөз кольчајасыс оз пріработајтчыны. Вежөма-кө лөі ціліндр гільзасө лібө ціліндр блоксө, колө быт пуктыны выл кольчајас да лөзны налы мыјкө дыр пріработајтчыны.

ПОДШПНИКЈАСӨС ЗАЛІВАЈТӨМ.

Кор подшпникын баббіт слојыс јона нін быріс лөд баббітыс выплавітчіс, колө подшпникјассө залівајтны. Тар вывті ответствєннөј уж, сы понда пыр колө корны інструторөс лібө нуны тракторөс мастерскөјө. А тајө јоншом манітө, медса-нін термасөмөн уж топөдігјасөн. Сы понда түйө-өдіјө. мі тани індам подшпникјасөс медпрөстөј ногөн залівајтөм.

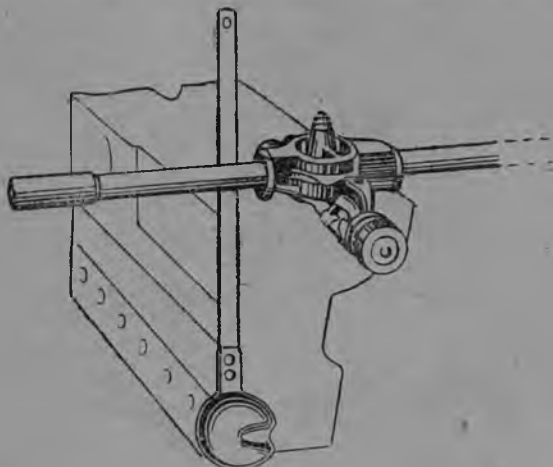
Сіјө вөчсө баббитөн, коді вөчсө озыс, ыргөн да сурма сплавыс. Тајө металлјасыс процент лыдөн пуктыссыны со мыјда:

Озыс	85-сань	88%-дэ
Ыргөн	4-сань	5%-дэ
Сурма	11-сань	9%-дэ

Путиловскөј заводлөн баббитыс 6⁰/₀ ыргөныс, 88⁰/₀ озысыс да 6⁰/₀ сурмаыс.

Подшипникјасөс заливајтан став процессыс јуксө со кушөм операціјјас вылө:

1. Подшипникјасөс заливајтны подготовитөм. Секі весавсө важ баббитыс да весавсө најтгыс да нагаргыс, сы бөрын позө нуөдны двигател блокын кореннөј подшипникјас

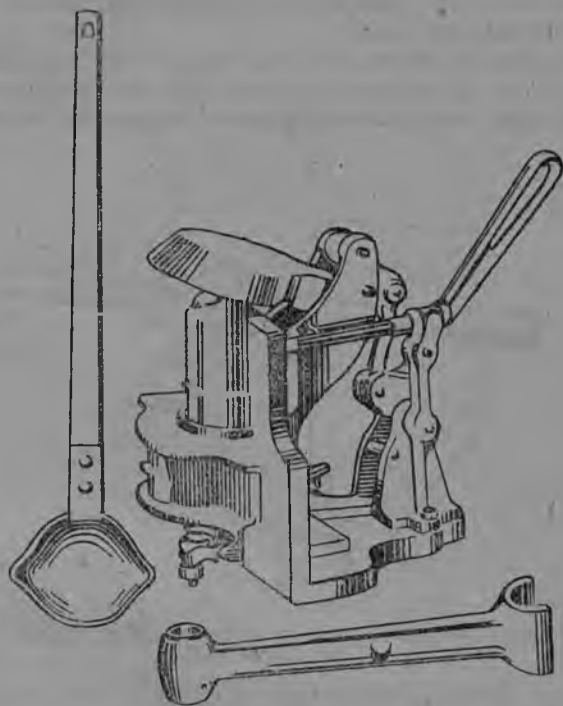
48-өд серп. „Фордзон“ трактор вылын кореннөј подшипникјасөс заливајтан прибор.

заливајтөм. Заливајтчысды-кө шатуннөј подшипникјас, либө кореннөјјаслөн вевтјасыс, лөкө најөс нөшта лудитыштны да тырмымөн прогреитны, медем залитөм баббитыс подшипникјас кутчис-сидис бура. Босттөчыс подшипникјасөс да вевтјассө колө пасјыны кернөя.

2. Баббитөс подготовитөм. Сіјөс подготовитөмыс урчитөм выјөз сывдөмын. Шогманаө-нин сывдөм баббитыс, позө тддны пу бедтор сетчө сујлөмөн. Бедфыс-кө заводитө шомсавны (секі баббитлөн температураыс лөб 427⁰), баббит сујө-нин залівка вылө. Заливајтны баббитсө колө кыз позө өдјөжык, мед ез көзав сіјө. Рекомендуютчыссө сіјөс нуөдны

өтпырјо кык черпакыс. Залівка вылас колө бостны баббіт, а оз плавітлөмабс.

3. Подшіпніксө залітөм бөрын, кор баббітыс ез-кынымы, колө ескө усадчікөн топөдны баббітсө, усадчікөс баббіт вылас пунктөмөн да рукожатка куңаыс мөлтөтөн куңкалөмөн. Секі пыр өтарө колө бергөдны сіңі, медем пыр сөдны баббітсө пасталаыс.

49-өд серп. Шатунној подшіпнікјасөс залывајтан прибор.

Подшіпнікјасөс залывајтөны спеціалнөј приборјасөс Шуам, „Фордзон“ тракторын кореннөј подшіпнікјасөс залывајтөны 48-өд серп. індөм приборөн. Шатунној подшіпнікјасөс залывајтөны 49-өд серп. індөм приборын.

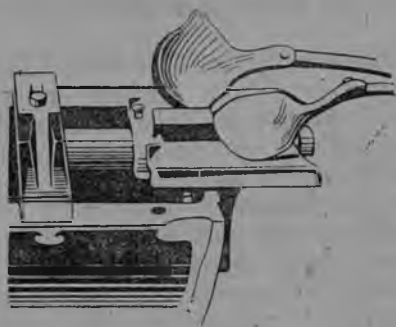
Абуөс-кө сы вылө спеціалнөј приборјасыс, залывка вөчөны со кыңы. Колө төчітны пыуе гөгрөс валік, меңеуна вөсныңык вөлі коленчатөј вал шејкаыс. Пилытөс сіјөс шөрі да кык валік жың костас пуктыны жөдетыс.

вундөм паскыд прокладка да станытны шурупјасөн. Прокладкакыслөн дорјасыс ортсө петөны сізі мед ескө позис сіјс топөдны тајө валык жыңјас костас. Лөсөдөм валыксө установитөны вертікальнө жөст ліст вылө. Подшіпнікјаслөн вевтјасыс установітчыөны ортсыгаңы да стагівайтчыөны сізі, медым пу валыкыс лоі стөч подшіпнік шөрас. Подшіпнік жыңјас (половінкајас) костас војдөр колө пуктыны прокладкајассө мыјда колө. Установітөм бөрас да подшіпніксө улысаныс сојөн мавтөм бөрас баббіт пышјөмыс, позө нуөдны залівка залівкаөчыс, кызі вісталөма-һын вөлі, подшіпніксө колө шондыны ортсыгаңыс пажалнөј лампаөн. Тазі позө залывајтны кореннөј да шатууннөј подшіпнікјасыс вевтјассө. Блок вылын кореннөј подшіпнікјасөс залывајтөмыс сөмын шондытөг мунө ташөм ногөн мөз-жө—пу валыксө пуктөны дорышјаснас подшіпнік вылө да дорјасас пуктысөбны фанераыс вундөм шітјас, медым баббітыс ез кісөы подшіпнікыс. Тазі залывајтөмсө петкөдлөма 50-өд серп. вылын.

Подшіпніксө залывајтөм бөрын колө төдмавны нөшта топыда-ө баббітыс пуксөма подшіпнікас да сы бөрын-һын вөлігөті војө нуөдны обработкасө.

ПОДШІПНІКЈАСӨС ТӨЧІТӨМ.

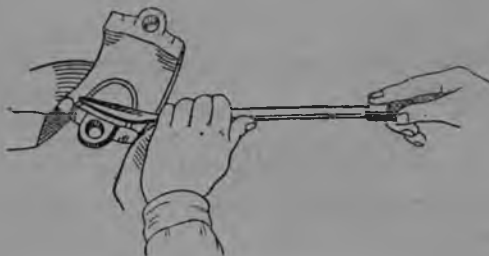
Подшіпнікјасөс төчітөны сы могыс, медым бостны вылысса сорөг (ноздраватый) слөјсө залітөм баббітлыс да матыстны сіјс нормальнөј раңмерјасө прішабровка өд-өдөм вылө. Төчітөны лібө спеціалнөј пріборөн лібө токарнөј станок вылын. Некоднаныс-кө абу, төчітны жыңвыјө гөгрөс драчевөј плаөн, сөмын зев абу удобнө тајөн төчітнысө. Төчітөм бөрас колө бостны подшіпнік продольнөј дорјасыс баббітсө 6—8 мм. паста кымын, сөмын оз-жө ков бостнысө жуңданас подшіпнікөчыс-а. Ташөм выјемкајасыс колөны мавтөм выла. Шусөны нөјө холоділнөкјасөн.

50-өд серп. Подшіпнікјасөс кустарнөј ногөн залівка.

ПОДШІПНІКІЯСӨС ШАБРУЈТӨМ.

Подшіпнікјасөс төчйтөм бөрын поңо најөс шабрујтны—вал шејка серті стөч пригоңитны. Шабровкаыс вөчөб өз сөмын подшіпнікјасөс залівајтөм бөрын, но сек, кор подшіпнікыс ужалө отар бокнас да сы понда оз өткода быр валыс, лібө кор баббітыс припавітчас. Подшіпнікјасөс шабрујтөны лібө спеціалнөј шаберөн, кызі петкөдлөма 51-өд серп. вылын, лібө шаберсө сы вылө лөсөддө ачыс тракторістыс. Сы вылө бөстөны прөстөј кујім дора напілнык да дорјасө помсыс төчйтөны (јөстөны) төчіла вылын. Јөс дорышјаснас поңо бөставны, кытыс колө, баббітлыс вөснө стружкајас. Медем төдмавын кыті қолө јонажыка шабрујтны, бөстөны лубөј краска, шуам-көң: глазур, сінка лібө са, сорөны сіјөс выјөн да сіјө сораснас кокныдіка ыртөны вал шејкасө; сы бөрын валсө пуктөны подшіпнікјасө да бергөдлөны. Баббіт вылын краскаиң пасысөбө

51-өд серп. Подшіпнікјасөс шабрујтом.

местајасө колө бөстны шөберөн (вөснө стружкіјасөн) да бара візөдлыны. Тазі колө вөчны кытчөң краскаыс подшіпнік площафсө оз тупкы посны сук пјатнајасөн. Став кореннөј подшіпнікјасөс шабрујтөны өтпырјө. Вевтјасөс шабрујтөны коленчатөј валөс затагіваятөмөн, сы могыс вөјдөр колө пуктыны быд боксаң өтмындаөң прокладкајас. Шатуннөј подшіпнікјасөс шабрујтөны со кызі. Поршеңсө сујөннө ціліндрө да подшіпніксө кокныдіка затаңитөны краскаиң мавтөны коленчатөј вал шејка вылын да бергөдөннө сіјөс. Краскаиң местајасөс бөстөны шаберөн. Шабровкаыс мунө кореннөј подшіпнікјасын моз-жө, сөмын тани лыдысөс тырманаөң 75% сопрікосновеңнө. Колө візөдны, мең шабровкаыс ез ло пөла, таңнасө лөб ціліндрыслөн ыелучкі разработка да поршеңыс кутас ветлыны неува пөлынчтөмөн. Шабровка бөрын подшіпнікың колө вөчны сөщөм-жө масланөј канавкајас кызі і тајө двігател подшіпнікјасын нормалнөј состојаныңдын. Подшіпнікјасөс шабрујтөм бөрын колө подтаңитны најөс да двігателыс мең

ужалас 10—20 час. пріработајтѳм могыс, сесса, ужалѳѳ подшіпныкыс аслас став поверхностнас да абуѳѳ сені канавкажасыс пріплавленнѳ војдѳр тѳдмалѳм бѳрын вылыс подтанітны.

КОММУТАТОРѳС ДА ПРОВОДЖАСѳС ЗѳНТѳМ.

Коммутаторѳс ѳелучкі дѳѳѳрїтѳмла да кадын мавтлытѳмла коммутатор сегмент вылас дај фїбра вылас (коммутатор ролїк іслалан плоскѳѳ вылас) артмѳны ѳеыжыд канавкажас да сїѳн слабмѳдѳ свечаѳ іскра сетѳмсѳ. Тајѳс бырѳдѳм могыс медбур лѳѳ тѳчїтны (шылѳѳдны) коммутаторсѳ токарнѳј станок вылын, сесса шлїфујтны вывтїыс, медым ролїкыс верміс гылыда іславны. Шлїфујтѳны пыржык, наждачнѳј бумагалѳн кі помыс. Кор абу станокыс тѳчїтнысѳ, поѳѳ коммутаторсѳ шлїфујтны војдѳр гырыс наждачнѳј бумагаѳн а бѳрвылас посні наждачнѳј бумагаѳн. ѳерт, таѳтѳ кадыс унжык ковмас дај качествоыс ужыслѳн улынжык. Медбур — ѳе відчїсны, кор лѳѳны коммутаторыс канавкажасыс, а кадын мавтавыны да мыјѳн каѳалан канавка артмыны заводїтѳмсѳ, пыржѳ шлїфујтны. Сесса мед пыр вѳліны запаснѳј коммутаторжас ѳесправнѳ коммутаторсѳ зѳнтїг кежлас.

Проводжас зѳнтѳм куѳа колѳ тѳдны со мыј:

1. Проводлѳн ізолаціјаыс щѳкыда щыкльвлѳ сы вылѳѳ ва, карагїн лїбѳ мавтас выј вескалѳмла, сесса іскраыс кутас четчыны оз свечаын, а проводын щыкѳм местасыс. Сыыс кынзі, „Фордзон“ трактор вылын коммутаторѳ муныс проводжасыс щѳкыда матѳ отклонајтѳѳны венїлатор лопастжасѳ, коджас торкалѳны іѳолаціјасѳ да весїг проводжасѳ перевїрајтѳны. Кор торкѳѳма іѳолаціјаыс, колѳ сїѳс лѳѳѳдны, сы могыс проводсѳ костѳны да вредїтѳѳм местасѳ іѳолаціѳннѳј лѳнтаѳн кымынкѳ пѳв гартыштѳны.

2. Сесса орлывлѳ проводыс лїбѳ торжавлывлѳны зажімнѳј клапанжасыс секі колѳ спѳїтны прводыслыс орѳм помжасѳѳ да спѳїтѳмінсѳ ізолїрујтны ізолаціѳннѳј лѳнтаѳн. ѳеѳкор оз ков спѳїтгѳг гартны. Тајѳѳ абу наѳежнѳ, вермас бара орны-раѳсыны дај тащѳм проводїыд токыс омѳлжыка мунѳ.

ПОПЛАВОКѳС ЗѳНТѳМ.

Карбјуратор лчукї ужалѳ, поплавковѳј камераын-кѳ лѳмтасыс нормальнѳј уровнеыс. Тајѳѳ уровнеыс подѳѳер-

живајтчө поплавокөн. Поплавковөј камераын тајө уровень колө лоны жіклор выходнөј отверстїјөыс 1,5 мм. вьлө улынжык. Поплавокыс-кө оз понды кутны уровеньсө да вөјө, ломтас уровеньыс нормалнөј дорыс вылынжык лоө да ломтасыс кутас петны жіклорө да поплавковөј камераын контролнөј отверстїјөас. Свигательыс секи јона щынөдө да гложытө.

Төщө пыщкөса (полый) поплавокыс пуксө сы пыщкө ломтас пырөмла, а пробкаыс-кө поплавокыс—ломтас јона јижөмысла.

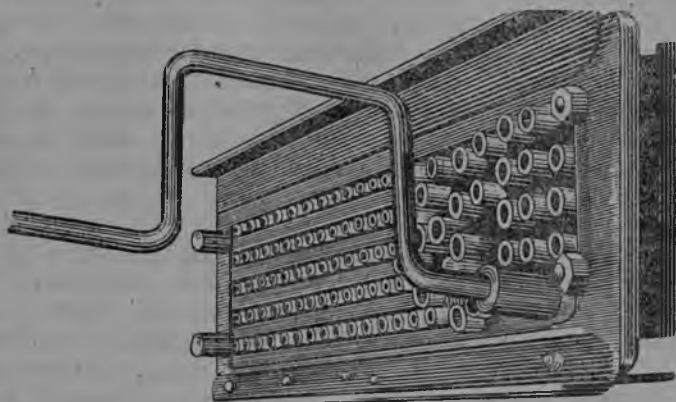
Төщө пыщкөса-кө поплавокыс, колө төдмавны, кущөм местаті рофалөма да пырө ломтасыс да дөмны сїјө рофсө. Рофсө дөмтөзыс быт колө костыны поплавоксө да проверитны абу-ө пыщкөсас ломтасыс колыштөма. Колас-кө-өд пыщкөсас ломтасыс, вермас взорвітчыны. Пробка поплавок-кө, сїјө пуксө (вөјө), пыщкөсөзыс јижө ломтасыс-да, сөкыджык лоө-да, сесса лезө увлаң запорнөј игласө да сїјөн вөсөө ломтасыслы пыран тујыс. Тащөм поплавоксө справитны колө перјыны сїјөс, боставны деталјассө да бура костыны сесса лакөн мавтны. Мавтны лакнас колө кыкыс-курјимыс быд мавтөм бөрын колө костыны. Лакыс кынці поплавоксө сїз-жө мавтөны і шеллакөн. Кор поплавокыс гөтов сїјөс пуктөны местаас, поплавковөј камераө. Пуктыны колө осторожнөја, медым ез јїж пробка пышкас кїзөр ломтасыс. Поплавок вьлө-кө ва вескалө, сїјө пожалө лаксө, пырө поплавок пыщкөсас да сы понда вермас-жө вөјны поплавокыс.

РАДИАТОРӨС ЗОНТӨМ.

Щөкыда лолывлөны радиаторын несправнөјас, медгасө трубочкајассыс вапетөм. Шуөны секи, радиаторыс-пө вїјалө. Вїавны вермө радиаторыд кынмылөм понда, сы јылыс мї воңжык сорытлїм-нїн. Щөкыда дојмывлө радиаторыс машинаыс-кө пуө лїбө кытчөкө мөдлаө лыкышгас. Секи нөјтчөны, потлөны трубочкајасыс. Сесса вермө вїавны радиаторыс - кө јона-нїн важмөма да трубкајасас сїм пуксөма.

Радиаторөс зонтыны колө таці шыкөмсыс васө лезыс (вїөдыс) трубкајассө спөитөмөн. Зонтынысө колө перјыны радиаторлыс секціјајассө да быд трубкаө торјөн васө пукталөмөн төдмавны, кущөм трубкајас вїалөны. Тащөм боксаыс, мед сетчө нөтї ез вескав ваыс. Сөмын медым

(віалыс) трубкажасё спойтны (зікоз тупкыны) кыкнан
 ез ло тупкёма 10%⁰-ыг унжык трубочкасё секціясыс. Уна-
 хё-бд ло тупкёма, слабмас ва охладжённёыс двігателас
 да двігателыс јона кутас пёсавны. Тупкём трубкажасыслыс
 тајё процентсё некущёма оз ков восковтны сјё трак-
 торјас вылын, кёні термосіфоннёј охладжённё, лібё мёд
 ногён шуёмён сещём охладжённё, кор ваыс ціркулірујтё
 разнёј температура вёсна. Кущём тракторјас вылын, кёні
 лёсёдёма прінудітёлнёј вофанёј олаждённё, лібё мёд

52-бд серп. Салныкјасёс разём да најёс местаё установітём „Катерпиллар“ трактор вылын.

ногён шуёмён спеціалнёј ва насос дејствіјё улын, щыкём
 вёсна спойтны (тупкыны) позё 15%⁰-ёз став трубочка лыдсыс.
 Трубкажасёс тазі заглушітнысё позё сёмын термасан
 ужјас дырјі. Емкё кад да ем оборудујтём мастерскёј ра-
 діаторёс зонтыны колё став щыкём (віалан) трубкажасё
 справітёмён. Најёс колё перјавны, сы могыс „Катерпил-
 лар“ трактор вылыс војдёр колё разны салныкјасёс кык-
 нан боксыс, кызі петкёдлёма 52-бд серп. вылын. Мукёд
 тракторјас вылыс колё отпойтны трубкажасёс радіатор вы-
 лысса да улысса пластінкасыс.

ПОІТЧӨМ ДА ЛУЎІТЧӨМ ЈЫЛЫС.

Уна зонтысан ужјас лоё нуёдны поітчёмён.

Поітчыны колё лоны: паялнык гёрд ыргёныс, нашатыр,
 соланёј кіслота раствор да паялнёј сплав — пріпој лібё

сіз шусан тревник (кык жүкөныс озыс да өтї жүкөныс сьї неч). Соланөј кіслота растворсө лөгөдны колө сетчө (со. кіслотаас) пуктыны кымынкө кусөк цїнк да мыјкө дыра сулбдыштны — протравїтчыны, сы бөрын растворыс лөб гөтов. Пајкаыс мунө со кызі:

1. Паїтны колан местајассө весавны һајтгыс да һїртны наждачној бумагадн лїбө напїлһыкөн, сы бөрын сетї мавтөны кіслота раствордн.

2. Өтщөщ сыкөд шондөны, пајалһыксө пајалһөј лампа вылын лїбө горна вылын, сөмын оз ков некущөма калїтны. Сїјөс позө төдны пајалһык дінас лөз бї сертї, кор кутас сотчыны важ поїтөмгыс колөм нашатырыс.

✶ Кор пајалһыкыс тырмымөн шоналас, колө һїртыштны сїјөс һеуна нашатырө, сїјөн буржыка кутас прїпојыс сїбдыны. Сесга бөгтны сылөм кымынкө војт прїпојсө пајалһык вылө леңөны весалөм поїтан местаас өткөд слөјдн.

Кужыс мортлы тајөс вөчны зев кокһї.

Лудїтөмыс — чїстөј озыс слөјдн кущөмкө места вөсны-діка кістөм. Озылыс бурлунсө позө төдмавын слух сертї. Чїстөј озыгыс кусыңтїгдн кокһыдік трест кылө. Лудїтөмыс, шуам көт шатунһөј подшіпһыксө лудїтөмыс мунө со кызі: војдөр весалөны сїјөс важ баббітгыс, сы мөгыс подшіпһыксө ортсысаң шондөны пајалһөј лампа вылын. Кор баббітыс кызсө лөб весалөма став баббітсө мїчаө бырөдөны сетгыс подшіпһыксө паклабдн лїбө ветөкөд һїртөмөн. Чїстїтөм подшіпһыксө, лампа вылын шондїгдн кокһыдіка кіскышталөны нашатырөдн да заводїтчө лудїтчыны, сы мөгыс чїстөј озыс кусөкнас һїртөны подшіпһыксө, озыгыс пөс подшіпһыксаңһыс сылө. Плавітчөм озыссө мед став поверхность вылас лөї өткөд слөјдн. Кытчө озысас оз сїбды, колө һөшта кіскыштны сетчө нашатырсө. Помөд лудїтөмыныс шылыд да југалө.

ТРАКТОРЛӨН ҺЕСПРАВНӨИҢАС. КЫЗІ ТӨдМАВНЫ ҺЕСПРАВНӨИҢАССӨ.

Тракторлыс-кө кущөмкө һесправнөїнсө сөкыд төдмавын ортсысаңыс, тракторїст быттө вошөма. Сїјө заводїтө провөрајтны ставсө, сөмын һекың оз вермы адзыны щыкөм деталсө. Сөмын дыр мыстї, јона корсөмөдн, кор-һнн цїк

став деталъяссö проверитас да виждьлас кык пöв, колöко и унжык пöв, сiдö случайнö адзас несправнöинсö. Ташöм-торъяс лолывлö тракторсö бура тöдтöмысла да несправнöинсö корсöмысла.

Лоi-кö тракторын кушöмкö несправнотор, колö мед-вождöр тöдмавны, кушöм частын несправнöиныс. Тракторiстлөн ужалигас несправнöинъясыс медсасö итчöмабö сiдö двигателъ механизмкöд, карбюрациъа системакöд да горъучöд подачакöд, зажиганыккöд да трансмиссия механизмкöд. Му-кöд полöс несправнöинъастö тöдмавны абу сöкыд, најö унжыкыс механическöд вредитчöмъяс да жугалöм, кыткö жона иртчöмла бырöм, болтовöд соединеньнöясын расхлабитчöм да с. в.

Трактор-кö воштiс вынсö (мощность), трактористлы мед-вождöр коло мөвпыштны, ез-ö ло тадö клапанъяссö дыр чиститтöмысла, колчаъяссö дыр видлавлытöмысла да нагарсö дыр бостлытöмла. Абу-кö тадö помкаъяс вöсна тракторлөн выныс вошöма, колö проверитны, лучки-ö ужалö карбюрациъаыс, тырмымö вына-ö свечаъяссас iскраыс, оз-ö реззыны свечаъясыс, нормальнöдс-ö оборотъясыс, абуб-ö пропускъяс прокладкаын, лучки-ö регулирутöма став деталъяссö да с. в. двигателын-кö стучитö, колö проверитны, абу-ö сiдö стукыс воажык зажигайтчöм вöсна либö ва омöла подавайтöмла, нагар лöмла шатуннöд да кореннöд подшипникъяс да па-лецъяс бырöм-ирутчöмла да с. в.

Трактористлы быг колö тöдны, кыдi ужалис сылөн маши-наыс вождöр, кушöм несправнöинъас сылөн медшöкыда вöв-лины, кушöм зонъталöмъяс вöчлöма, шум, клапанъяс чиститöм, колчаъяс, вежöм, подшипникъяс заливайтöм; кор кушöм меха-низм проверитлöма и чиститöма да регулирутöма. Тадöясöс тöдöмөн тракторист регыджык качалас, кытi-мыд лоi несправнö инторыслөн.

Важöдам танi медтöдчана да шöкыда овлыс несправнöин-ъяссö тракторлыс да кыдi најöс бырöдны колö.

ДВИГАТЕЛЛÖН НЕСПРАВНÖИНЪАС.

Медтöдчана несправнö торъасыс двигателын со кушöмöс: 1) газ пышжöм (петöм), либö компрессия вошöм, 2) двигате-лын стукъяс лöм, 3) перегрев, 4) мавтас кiзöрмöм.

1. Газлөн утчка вермö лоны, öтикö, клапанъасын нормал-вöд дорыс ыжыджык зазоръяс понда, кор оз топыда пöдлас-

сыны клапанјасыс, а сіз-жө клапан гнєздојасас нагар пукөдө понда лбө клапаннөј төрелкајас прігорајтөм вөсна. Ташөм тор дырјыс колө проверітны клапан да толкателъ костыс зазорсө, лөсөдны нормальнөј зазор, да клапанјассө прітіратны. Сыыс кынзі, клапанјасын утчєкєыс вермас лоны клапан пөлынчөмысла, кор направлајушщөј втулкаыс бырас да пружинаыс слаб. Колө секі најөс вежны вылјасөн. Мөдкө, газыслөн утчєкєа вермас лоны колчајас пыр, канавкајасас-кө нагар пукєас да најө бырасны. Нагарсө секі колө бырөдны, а бырөмаөс-кө колчајасыс — вежны вылјасөн. Көјмөд-кө, утчєкєыс вермө лоны цїліндрјас блок да головка костын прокладка пырыс. Медым та вөсна газыслөн утчєкєыс ез вөв, колө јонжыка зелөдны (подтянуть) цїліндрјас головка болтјассө. Тајө-кө оз отсав, колө мавтны прокладкасө солыдөлөн да вылыс зелөдны болтјассө. Прокладкаыс-кө важ-нын да местајасті потласөма, колө вылөс пуктыны. да, нөлөдкө, газыс вермас петны свєчајассө омөла (лычыда) сујөм понда нарезкајас куҗаыс лбө цїліндрјас головкаас лбө свєчаас. Ташөм Һєсправнөсө бырөдны свєчајасөс јонжыка подтанітөмөн, выл прокладочнөј медно-азбестовөј колчајас пукталөмөн

2. Свігагєлыын стукјасыс овлөны: а) зажіганнө воҗжык артмөмыс, б) ва омөла, еща подајтөмыс, көні прїменајтчө тајө подачаыс, в) нагар пукөсөмыс, г) кореннөј подшіпникјасын кїсөсөмыс, д) шатуннөј подшіпникјасын кїсөсөмыс, е) поршневој колчаын кїсөсөмыс да ж) мукөд помкајасыс.

Стуксө төдмавны поҗө уна ногөн. Мед прөстөјыс, кодөс прїменајтөны тракторөс му вылын кывзігөн (при ослушивании), со кушөм: бостөны Һєыжыд пу сгєржень, өтї помнас пуктөны блокө сїјө местаас кодөс көсјөны кывзыны, мөд помсө кабыртөны кїөн да накрывајтөны, сїјөс кусына пөвјөн. Чуылөн выступајтыс суставјас бердө пуктөны өтї пөлтө да мөд пөлтө пуктөмөн кывзөны. Пу брусїк пыддї бостны поҗө отвјортка, мөлөт, клуч лбө кушөмкө металлычєскөј сгєржень, најөн буржыка кылө.

Буржыка кывзөм могыс пользүтчөны специальнөј прїборөн, сіз шусан сгєтоскопөн. Сгєтоскопсө вөчөма стальнөј сгєрженьыс помас пу чашєчка крепітөмөн, медым буржыка сы пыр кыліс (53 серп.). Ташөм сгєтоскоптө абу сөкыд аслыд вөчны.

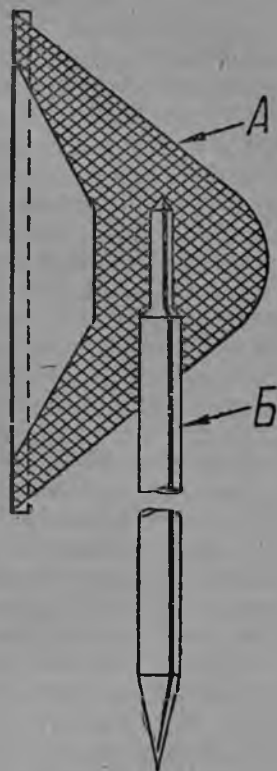
Кывзыны поҗө сіз-жө регыдїк кежлө свєчаөс выклүчїтлөмөн. Выклүчїтны поҗө сылыс контрактсө двїгатель масса-

көбү отворткадан соңунан. Тажо цилиндрге взрывжасо
бырөдөмөн позо төдманы улынжык индөм ногөн ем-ө сту-
кыс дөвигателын.

Кывзынысө колө дөвигателлөн либө медичөт оборотжас
вылын либө најөс өдјө содтөмөн либө чинтөмөн. Мыј вөсна
стучитө дөвигателыс, позо төдны стук
тон сертыс да ыжда сертыс. Нагар
пукөм вөсна-кө стучитө — кылө улын
пөдөм шы, да бырө нагрузка бөстө-
мыс. Медјона сјө кылө ыжыд наг-
рузка дырји да дөвигателлөн перегрев
дырји.

Ва омөла подајтөмыс стукыс лө
медсасө нагрузка улын ужалөгөн. Тор-
јөн сјө кылө нагрузкасө өдјө сод-
төгөн. Ва содтөмөн стукыс бырө. Таыс
стукјасыс пыдын шыаөс. Кореннөј
подшипникјаслөн стукјасыс төдмавөбны
возынжык индөм ногөн кывзөмөн.
Кывзысөбны дөвигател блокыс корен-
нөј подшипникјас бердса местајасыс.
Подшипник-кө стучитө, стукыс сылөн
вел ыжыд да пыдысса шыа, сјөс
кокныд кывнысө. Ичөт оборотжас вы-
лын-кө абуөс стукјасыс, кывзөбны обо-
ротжасө өдјө содталөгөн либө чинта-
лөгөн. Кореннөј подшипникјас-кө сту-
читөны, пырыс-пыр-жө колө провер-
итны, баббит ниртчөм — бырөмыс, либө
сјө выплавитчөмыс. Секі колө пер-
јыны подшипникјаслыс вевтјасө да
проверитны најөс. Кор подшипникыс
бөстө оз став поверхностьнас либө
пріплавитчөма, колө перјыны колен-
чатөј валсө да прішабритны, кызі ви-
талөма вөлі војдөр да сы бөрын за-
танитны подшипникјасө.

Шатуннөј подшипниклыс стуксө төдмалөны либө стөто-
скопөн, либө стержөнөн кывзөмөн өтө свеча выклучитөмөн.
Кывзөбны цилиндровөј блок стенка куза, көні медбура кылө.
Шатуннөј подшипникјасын стукыс щөкыджык да вылынжык,
сөмын ичөтжык шыыс-а кореннөј подшипникјасын дорыс.

53-од серп. дөвигателыс
стукјас кывзан стөтоскоп.
А — пу чашечка, Б — ме-
талическөј стержен.

Шатуннөй подшіпнікјасын стукјас лоігөн, кызі і кореннөй подшіпнікјасын лоігөн моз, пырыг пыр-жө тракторөн ужо колө помавны да примітны мерајас стуксө бырөдөм куа. Вождө-кө кутан ужавны тащөм тракторнад, шатуннөй подшіпнікјас стучітгөн подшіпнік да вал шејка көстын зорыс өдјө кутас содны да сіјөн стукыс нөшта өдјас. Оз-кө ло кадын дүгөдөма тракторөс ужалөмыс, подшіпнікјасыс вы-плавітчөны, щыкөны колеңчатөј валлөн шејкајас поврхностјасыс да жугавлывлөны блокыс, шатуныс да с. в.

Поршневөј колчаыг стуксө төдмалөны вылынжык індөм ногөн кывзөмөн, кывзөны циліндр вылыс јүкөнеыс да сіз-жө циліндр головка пырыс. Палецлөн стукыс јона торјалө двігательын мукөд стукјасыс, сылөн резкөј металлыческөј шы. Кущөмкө өтө циліндрлыг свечасө выклучітөмөн циліндрын палецлөн стукыс должен бырны лібө јона чінны. Бырө стукыс лібө чінө сіјө сы понда, мыј оз кутны лоны взрывјасыс, а сіз-кө бырөны палец вылө і өдјө нагруккајасыс. Палец стучітлывлө: кіңөра мавтөмыс, палецјаслөн да гнездојасас ыжыд нагрукка понда да нөртчөм-бырөмысла. Кіңөра мавтігөн мавтасыс петө палец увчыс, сы понда палец да поршень костас постојаннөј зазорыс мынө мавтасыс да палецыс заводітө стучітны. Торјөн-нын төдчанаөс тајө стукјасыс, кор двігательыс јона шоналас да мавтасыс нөшта кіңөр лө. Свігатель шоналігөн лөдөм тајө стукыс петкөдлө, мыј колө вежны выјсө. Сы бөрын стукыс бырас. Поршневөј палец сесса стучітлывлө нагрукка јона содөмыс, шуам кор тракторыс чој паныд кајө лібө кор плугыс пыдітө гөрө. Секи содө нагруккаыс палец вылө, выјыс вешјө да палецыс заводітө стучітны. Нагруккасө бөстөмөн стукыс бырө. Палец стучітгөн нагруккасө бытө колө бөстны. Сесса којмөд помкаыс стучітөмыслөн — палецлөн да поршеньлөн бырөм-көсөмыс, код понда зазорыс лөб ыжыджык нормальнөј дорыс да постојаннө лөб стукыс. Секи колө вежны палецсө да поршеньсө, өз-кө палецыс бергав спеціалнөј бронзовөј втулкаын, а бергалө прлівјасас. Вылө поршеньсө колө бөрјыны сещөмөс, мед важјас сөртыс торјаліс сөктанас 20 гр. вылө дорыс не унажык өтө сторонаас. Палецыс-кө бергалө бронзовөј втулкаын, палецыскөд щөц вежны колө і втулкасө. Палецыс-кө омөла стучітө, тракторнад пождө-на ужавны. Кор-нын кутас пелөн кывмөн лоны стукыс, колө пырыг пыр-жө примітны мерајас стуксө бырөдөм куаыс. Он-кө бырөд кадын стуксө, палецыс сојсас-бырас, вермас шатунлөн голов-

каыс усны да мукöдлаті шыкны, двігательсö шогмытöмöз вайöдны.

Тайö основнöй стукјасыс кынці вермасны лоны і мукöд стукјас, шуам поршеньлөн стукјас, поршень да ціліндр стенјас костын зазор ыждöм вöсна; кулачковöй валкклөн стукјас, валк шејкајас да подшіпникјас кісөм бырöм вöсна; рас-пределітельнöй шестерняјас ыелучкы сценітöм вöсна лібö најö пöлытчöм вöсна стукјас, тайö стукјасыс шöкыда кылöны да дребезжитан шыа; шатуннöй подшіпникјасöс ыелучкы затанітöм вöсна стукјас, кор најö ікмалöны двігатель картерö, да мукöд стукјас.

Стукјассö приборјасөн кывзöны оз корбјураторла дор боксаыс, а мöдарсаыс, көні оз кут мешајтны выхлопнöй трубаыс петан газјаслөн шумыс. Кывзвылыны колö быд лун, медем пырыс пыр-жö казавны лöм стукјассö да кадын прімітны мерајас најöс бырöдöм куза.

3. Двігательлөн öтi ыжыд ысправнöторјөн вермас лоны сылöя перегрев. Перегревыс лö: а) радіаторын да охладіајушцöй сiстемаын ва абутöмла, б) двігатель рубашка стенјасын накіп пуксöмла, в) беднöй лібö богатöй смес вылын ужалöмыс, мед ескö тайö ез ло, колö сотыны лібö чінтыны жіклер іглалыс открытiјöсö, г) сор зажіганнö вылын ужалöмыс, көд вöсна оз ставнас сотчы смесыс да сiјö коласыс кутас возö сотчыны выхлопнöй трубаын корбјураторкөд öтлаасанынын, калітны сiјöс (трубасö) кельдöз калітö (тайö-жö признакыс, сöмын ічöтжык-жö, лö беднöй смес вылын ужалігөн), д) жар пöраö ыжыд нағрузка улын ужалöмыс, мед ез ло та вöсна перегревыс, колö зелöдны јонжыка вентилятор вöнсö лібö чінтыны нағрузкасö, г) вентилятор вөн пробуксујтчöмыс, ж) сжатіјö камераын да поршень вылын нағар пуксöмыс да з) ва подача двігательјасын васö тырмытöма подавајтöмыс.

4. Мавтаслөн карасівөн кічöрмöмыс сiз-жö тöдчана ысправнöторјөн лыддысö двігательлөн. Талыс пөнкасö колö корсны лібö подогрев ысправнöыс, лібö зажіганнö перебојјасыс, лібö богатöй смесыс.

КАРБЈУРАЦІЈАЛӨН ҢЕСПРАВНӨЈАСЫС.

Карбјураціјалөн со кушöм ысправнöјас овлöны;

а) ломтаслөн подавајтчытöм, талөн помкаыс вермас лоны сын, мыј абу ломтасыс бакјасас, зікöз тырмöмаöс труба-

проводжасыс, лїбѣ кынмѣма сетчѣ ваыс, бак пробка отвер-
стїѣыс тырѣма њајтѣн, код вѣсна бакас оз вермы пырны
сынѣдыс, да сїѣн дугдѣ ломтас воѣмыс, лїбѣ вермас туп
кысыны баклѣн веѣтылыс. „Катерпиллар“ трактор вылы
вермас бырны ломтасыс вакуум-бочкаын, Колѣ залїтны
пробка пырыс да проверїтны, абуѣс-ѣ пропускјас прокла-
каын. б) Беднѣј смес да, да лылѣм вермасны лоны труба-
проводжас лїбѣ жїклерлѣн выходнѣј отверстїѣ мыјешкѣ
тырѣм-јогѣссѣмла,— сылѣн прїзнакыс сешѣм, мыј абу шыныс
регулїровочнѣј їглаыс весїг кор јона восса; карасїныс-кѣ ва
сора, сынѣдыс-кѣ пырѣ корбјуратор лїбѣ вакуум-бачка со-
једїнењнѣјас костї; поплавковѣј камераын ломтасыс-кѣ лап-
кыда пукалѣ (таыс вїдчїсѣм могыс колѣ неуна отогнїтны
поплавоксѣ вылїѣ, лїбѣ-жѣ сы понда, мыј регулїровочнѣј
їглаыс омѣла отвернїтѣма. в) Богатѣј смес вермас артмыны
јона отвернїтѣм регулїровочнѣј їглаыс, поплавковѣј каме-
раын ломтас жуужыда пукалѣмыс (поплавоксѣ секї колѣ
отогнїтны увлањ), лїбѣ поплавок заједаннѣыс, Богатѣј смес
вылын ужалїгѣн оз ло тыр сотчѣмыс, ломтасыс конденсї-
рујтчѣ да мавтасыс кїчѣрмѣ, г) Поплавковѣј камераыс лом-
тасыслѣн петѣмыс вермас лоны поплавок пуксѣмысла (не-
справнѣ пондаыс), сы јылыс вылынжык вїставлїм-нїн, а сї-
жѣ запорнѣј їгла вылын раковїнајас бырѣмысла. Таыс вїд-
чїсѣм могыс колѣ перјыны сїѣс да прїшлыфужтны, мед ломта-
сыс ез прѣтекајт сїѣ пѣдласїгас. д) подогривын несправнѣ-
јасыс вермасны лоны нагар пуксѣмла лїбѣ њелучкї регулї-
рујтѣмла. Ічѣт подогрев дырїї, ломтасыс, торїѣн-нїн кара-
сїн, кутас цїлїндрјасас сукмыны војтјасѣ (конденсїрујтчыны)
да пырны картѣрѣ, пожавны да кїчѣртны мавтассѣ, сы пон-
да ѣдїѣ кїсѣас-бырасны цїлїндрјасыс да щѣкыда лѣѣ веж-
лавлыны мавтас выјсѣ. е) Сынѣд воѣмын несправнѣјасыс
воздухоочїстїтель уж сајын. Кор сурѣ сынѣдыс пырѣмыс
чїкѣз дугдывлѣ. Тақї овлѣ, шуам „Фордзон“ тракторлѣн,
кор пуксас поплавокыс ва абутѣмысла, да масленнѣј очїс-
тїтельјасын, кор выјыс лѣѣ жуужуджык нормалнѣј дорсыс.

ЗАЖІГАННѣО СІСТѣМАЫН НЕСПРАВНѣОЈАС.

Зажїганнѣоыс торкѣсѣмсѣ корсны колѣ заводїтны свеча-
јассѣ проверїтѣмсан, сесса проводжассѣ да контр тактјассѣ
проверїтны да сы бѣрын нїн вѣлїстї бостсыны вїдлавын
ток—магнетолыс їсточнїксѣ. Тащѣм пѣрадокѣн муно секї,

кор төдән, мыҗ магнетоыс лѣбѣ вообщѣ зажіганьѣыс уста-
новѣтѣма трактор вылас лучкѣ. Свечајассѣ проверѣтѣгѣн-кѣ
тыдовтчѣс, мыҗ сенѣ искраыс нормальнѣј, а двѣгательыс оз заве-
дѣтчы да лыҗлѣ, колѣ проверѣтны зажіганьѣ установка-
касѣ.

Свечајас проверѣтчысѣны сы вѣсна, медем төдны, ем-ѣ
сенѣ искраыс да тырмымѣн вынаѣ сѣјѣ. Свечајассѣ разѣны
пуктѣны двѣгатель вылѣ краскаыс весалѣм местаѣ да сылыс
валсѣ бергѣдлѣны. Таҗкѣн төдмалѣны свечаын искра арт-
мѣмсѣ. Медем төдмавын искралыс вынсѣ, колѣ бостны от-
крытка да пуктыны сѣјѣс свеча електродҗас костас. двѣга-
тельлѣн вал бергалѣгас-кѣ искраыс роҗѣдѣ открыткасѣ, Искраѣс
поҗѣ лыҗфыны тырманаѣн, оз-кѣ роҗѣднысѣ вермы искраыс,
искарыс слаб да кыткѣ лѣбѣ свечаын лѣбѣ проводҗасын
пыщѣ токыс. Бѣрҗа случаҗ дырҗыс колѣ свечалыс проводсѣ
торҗѣдны (отсоединѣть) подведѣтны сѣјѣс двѣгатель массаѣ
2-3 мм выҗѣ да бергѣдлыны двѣгательсѣ. Искраыс-кѣ секи
нормальнѣј лѣѣ, торкѣмѣныс свечајасын, наҗѣс колѣ весавны
да мыскавын, таҗѣ-кѣ оз отсав, вылҗасѣн вежны.

А вермас-ѣд торкыны зажіганьѣыс ѣе свечајастыс, а
кыткѣ мѣдлатѣ. Секи провераҗтѣны проводҗассѣ. Проводҗассѣ
воҗдѣр подведѣтны колѣ двѣгатель массаас, да, искраыс-кѣ
оз ло секи, отсоедѣнѣтѣны таҗѣ проводыслыс мѣд помсѣ
лѣбѣ бостѣны отвѣртка да металѣческѣј помнас пуктѣны
бабѣна лѣбѣ магнето контакт вылѣ, кѣнѣ ѣтлассѣ прово-
дыс; металѣческѣј мѣд помнас отвѣрткасѣ подведѣтѣны
двѣгательѣ 2-3 мм выҗѣ. Таҗѣнас-кѣ искраыс четчалѣ, торк-
ѣмыс проводҗасас (изоляция пыщкын разрыв), кодҗасѣс
колѣ справѣтны лѣбѣ вылҗасѣн вежны. Оз-кѣ четчав таҗѣ-
нас искраыс, торкѣмыс абу проводҗасас, а кѣнкѣ воҗын-
жык-на.

„Фордзон“ трактор вылын-кѣ проверкаыс муѣ, свеча-
јасѣ муныс проводҗассѣ төдмалѣм бѣрын, колѣ выверѣтны
бѣбѣнајассѣ. Бѣбѣналѣн вѣбраторыс-кѣ нормальнѣ ужалѣ,
провераҗтѣны коммутаторѣ муван проводҗассѣ, бѣбѣнакѣд
да коммутаторкѣд ѣтлаасан местајастыс, сы бѣрын сесса
вѣлѣсѣтѣ төдмалѣны кущѣмжык коммутаторыс, абу-ѣ сенѣ
ва, наҗт лѣбѣ кущѣмкѣ мукѣд ѣсправнѣтор. Вѣбраторсѣ-кѣ
отрегулѣруҗтѣма да ужалѣ нормальнѣ ѣсправнѣыс кѣнкѣ
должен мѣдлаын лѣны. Вѣбраторыс-кѣ оз ужав, колѣ прове-
рѣтны бабѣнајас кѣрѣбка улыс токопрѣомныкыс соједѣнѣн-
нѣсѣ. Токыс-кѣ ем, ѣсправнѣыслѣн помкаыс бѣбѣнаын. Бѣбѣ-

натö зöгытны зев сöкыд, весіг мастерскöjjасын он вермы справітны, сы понда пыржык пуктöны выль бобінајас.

Проверкаыс-кö петкöдліс, мыј токыс абу, колö выверытны токопріомныксö, відлавны сіјöс, мыскавыны да прверітны, оз-ö сіјö діскас інмав (кытчö крепітöма обмотајас). Он-кö вермы тöдмавыны тајінассö, проверајтны колö мöд (ісправнöј) тракторлыс токо-пріомнык серті лібö ствјорткаöя. Тајö проверкаыс-кö нынöм оз сет, колö разберітны тракторсö да проверітны:

1. Абу-ö орöма катушкајас вылас ізолаціоннöј обмоткаыс. Орöма-кö, перыны статорсö да мöдöдны сіјöс мастерскöјö, пуктыны сы пыдді выльöс.

2. Сесса колö проверітны ез-ö вешы маховікыс магнітјаснас статорыс, нормальнöј костыс статор обмотка сердечнык да магнітјасыслөн мöда мöдöсыс колö лоны 0,75 мм. Тащöм вешјöмыс вермас лоны кореннöј подшіпныкјасын бокса хромоқјас бырöмыс да лöб лібö вылыс залівајтны најöс лібö статор улас пуктыны прокладкајас.

3. Сесса колö тöдмавыны ез-ö вошны магнітјасыслөн магнітнöј својствојасыс. Сіјöс поçö тöдны, көрт торпырјасöс ас дінас кыскöм серті. Размагнітчöмаöс-кö магнітјасыс, зажіганьöлыс ужсö восстанöвітöм мogyс магнітјассö колö намагнічітны. Та выль колö постöяннöј токлөн кущöмкö істочнык, медбур лöб аккумулятор. Абу-кö тајö, колö шыöдчывны центральнöј мастерскöјö. Ем-кö постöяннöј ток істочныкыс 30 вольт напрјаженнöа колö намагнічітöм мogyс аккумулятор положітельнöј зажімсыс проводсö пріклучітны токопріомныкас, а отрицательнöј зажімсыс — двігатель масса выльö. Сы бöрын колі пырыс пыр-жö öдјö бергöдны двігательлыс валсö, војдöр свечајассö выверытны-да. Вал сувтöм бöрас, кор магнітјасыс установітчасны катушка бердас магнітнöј прітаженнö вынөн, колö нöшта мінут жын кымын відчігыштны да сесса выключітны проводјассö кор ем неықыд напрјаженнöјјаса, шуам 6 вольтöс, кымынкö аккумулятор, колö öглаавны віт тащöм аккумуляторсö последовательнö — öтысылыс положітельнöј зажімсаыс, мöдыслы отрицательнöј зажімас.

Зажіганьöсö проверітгөн (кущöм тракторјас вылын ем вылын напрјаженнöа магнето) свечајассö, проводјассö да распределітель зажімсö проверітöм бöрын да абу-кö сені токыс, колö бостны распределітельсылыс вевтсö, проверітны сылыс состојаньöсö да тöдмавыны ем-ö іскраыс подводаш-

шдј уголокын. I тақі-кө оз ло колана резултатыс, проверај-тѳны коллекторѳс. Сы могыс бостѳны отвѳорка, ѳтлаалѳны сјѳс магнето массакѳд да подвоѳитѳны коллекторнѳј кол-часѳ 3-4 мм. выјѳ. Ем-кѳ іскраыс, сјѳ лоѳ мыј несправнѳе-тыс собірательнѳј уголокын лѳбѳ подводкаын распреѳели-теле.

Абу-кѳ іскраыс — прерыватель лѳбѳ магнето обмоткајас несправнѳѳс. Прерыватель проверітѳгѳн колѳ выѳѳдлыны сјѳс контактјас костыс зазорсѳ, весавны најтчыс бензѳнѳн кѳтѳ-дѳм ветекѳн. Прерыватель-кѳ абу справнѳ, сјѳс контактјас костас должен тѳдчыны неыжыд југыд лѳз іскра Јона іскраасѳм вермѳ лоны конденсатор несправнѳ понда. Пре-рыватель нормальнѳја ужалігѳн-кѳ абу іскраыс коллектор-сан, — несправнѳыс јакѳр вторічнѳј обмоткаын лѳбѳ магнето пыщкын мукѳд соједѳненѳјасын. Прерыватель контактјас костын некущѳм іскраасѳм абу — несправнѳ первічнѳј обо-лочка лѳбѳ магнѳтјасыс. Тајѳслучајјас дырјыс тракторістлы колѳ шыѳдчыны інструктор дѳнѳ, магнетосѳ воѳѳ раѳберѳт-ны, сложност пондаыс да сјѳс торја деталјас кокныда жу-гавлѳмыс понда, оз поѳ-да.

ТРАНСМІССІЈАЛѳН НЕСПРАВНѳЈАСЫС.

Трансміссіјалѳн кык пѳлѳс несправнѳ овлѳ: југалѳмја-сыс да кіссѳм-бырѳмыс шыкѳм (кіссѳ-бырѳ нормальнѳја ку-за-нын ужалігѳн дај тракторнас кыѳ сурѳ воѳітчігѳн). Југав-лывлѳ со кытјасті: подшіпнѳкјасыс, пѳнјасыс четчавлывлѳны, лѳчалѳны-вѳрѳалѳны валјас вылын шестернајасыс да гнѳздо-јасын подшіпнѳкјасыс, овлѳ тајѳ медщѳкыдасѳ перегрузкаыс. Сы понда оз ков вывті ыжыд груз сетны тракторыслы.

Кіссѳм-бырѳмыс, кыѳ сурѳ да кадым мавтавытѳмыс, скоростјассѳ нелучкі вклучітѳмыс, да рывокѳн педалјас леѳѳмыс несправнѳјасыс овлѳны: а) шестернајас завывајт-чѳм, тащѳмторсыс колѳ вежны шестернајассѳ лѳбѳ бергѳдны најѳс; а) шаріковѳј подшіпнѳкјаслѳн кіссѳм-бырѳм, сыкѳд щѳщ овлѳ пыржык валлѳн пѳлынѳтчѳм да пѳнјасыс нещкы-сѳны; в) картѳрлѳн јона шоналѳм, тајѳ медщѳкыда овлѳ вын тракторјасын медпервојсѳ-на ужалігас лѳбѳ выл шестер-најас пуктѳгѳн, а сѳз-жѳ тырмытѳма мавтѳгјасѳн; г) скорост-јас вклучітѳгѳн да выклучітѳгѳн заједаннѳ, лоѳ тајѳ шпоноч-нѳј канавкајас кіссѳм бырѳмыс. Тајѳс бырѳдѳм могыс колѳ најѳс весавны да оз-нын-кѳ сјѳс отсав — вежны најѳс; д)

скоростјаслөн самовыключитчөм, овлө тајө шестернајасын шпоночнөј пазјас да шпонкајас разбалтывајтчөмла. Секі колө вежны шестернасө лыбө валсө.

Став тајө несправнөјасыс лооны дыр (куза) ужалөм мыгы, да најөс бырөдны позө сөмын капиталнөј ремонт нуөдөмөн. Тракторөс лучкі віөм-дөзөритөмөн сылыс ужалан немсө позө нужөдны.

ТРАКТОРӨН ВЕКӨДЛӨМ. УЖӨ ЛЕЗІГ КЕЖЛӨ ЛӨГӨДЧӨМ.

Ужас лезіг кежлө лөсөдчөмыс сыын, мыј тракторлыс став частјассө мавтөны. Лыбө бура гөгөрбок проверајтөны, мавтөма-кө да ломтасөн заправитөма нарошнө сы вылө морт (мавтыс-заправытыс). Кор сы вылө сувтөдөма нарошнө мортөс уна тракторјасөс (колоннаөс) заправитөгөн вермас кыткө-мыжкө мавттөг колыны да машинаыс сы понда вермас шыкны.

Тракторлыс мавтөмсө, ваөн да ломтасөн заправитөмсө проверитөмыс кынзі көлө проверитны провод контактјаслыс соедыненнөсө, шпорјас вылын, рулевөј управленнө вылын да көлөсајас вылын торја болтјас крепитөмсө, да торјөн нөшта віөдлыны сы вылө, медым став спускнөј масленөј пробкајасыс вөліны топыда завернитөмаөс. Трактор ужалөгөн-кө көт өтө пробка вошас, кутас выјыс петны да кытгурө жугавлас.

Тајө проверка бөрас тракторістлы колө төдмавын ем-ө да кушөм ломтасыс поплавковөј камераын. Разыны колө спускнөј крансө тајө камераыслыс да төдмалөны ломтассө ісыштөмөн. Карасін-кө, сіјөс колө сетыс кістны, сөмын оз муас, а кушөмкө дозјө, сесса бенчінөн пожавны камера-расө.

Сесса колө проверитны скоростјас рычагсө да лөсөдны сіјөс нејтралнөј положеннөө, он-кө сізісө пукты, пусковөј ворөпөд двігательсө бергөдігас, кутас мунны тракторыс ставнас, заведитчөтыгыс.

Ставсө лөсөдөм бөрын позө лезны тракторөс. Быд тіпа машина куза сетам со кушөм індөдјас.

„Фордзон“ трактор: а) зажіганынө рычагсө лөсөдны $\frac{1}{4}$ вылө возө сектор сертыс, б) газ рычажоксө лөсөдны сіјө ход $\frac{1}{3}$ вылас выліганыс, в) сетны подогрев, г) бергөд-

ны (отвернуть) жіклерлыс регуліровочнőй ігласő 1-1 $\frac{1}{3}$ оборот вылő, d) тупкыны воздушнőй заслонкасő, аслаң кыскөмөн.

„Интернационал“ трактор: а) зажіганыő рычажоксő лөсөдны выліő 3-4 зубец выліө сектор сертыс, б) газ рычажоксő лөсөдны 5 зубец выліө сектор кузаыс, в) вклучітны магнето ускорітель собачкасő, г) бергөдны (отвернітны) ыжыд оборотјас регуліровочнőй ігласő өтікөн жыңјөн оборот выліө да ічөт оборотјас регуліровочнőй ігласő (уліас) кујім нөлөд јүкөн оборот выліө, d) тупкыны воздушнőй заслонкасő.

„Коммунар“ трактор: а) лөсөдны зажіганыő рычажоксő запаздываныő выліө, б) лөсөдны газ рычажоксő ічөт оборотјас выліө, в) вклучітны магнето ускорітель собачкасő, г) сетны подогрев, d) проверітны пускөвөй жіклорсө, е) подкачајтны неуна карасін бака ручнőй насосөн 0,2 атмосфера давленнөдз манометр серті, сіјө петкөдлө, мыј бакын давленнөдз атмосфернőй сертыс 0,2 выліө ыжыджык. Поддержівајтны тајө давленнөдсө рөвнөјінті муңгөн. Чөј паныд муңгөн давленнөдсө кутны колө атмосфера жың мында.

„Катерпиллар“ трактор: а) вклучітны зажіганыő, магнето кожул возза частас отверстїјөд спецїалнőй клучік сујөмөн да, лічкөмөн бергөдны шујгавыліө сещөм положеннөд, медым клучікыс ез шед, б) газ рычажоксő лөсөдны 2-3 зубец выліө выліө сектор сертыс, в) всасывајушщөй трубопровод вылын кранікјасө сојан паң мындаөн бензін лезны, г) востыны компрессіоннőй кранікјасө, рычагсө асладгаң поғанітөмөн, d) ыжыд оборотјас жіклерлыс регуліровочнőй ігласө бергөдны (обвернітны) оборотөн жыңјөн выліө да ічөт оборот—жіклерлыс кујім нөлөд јүкөн оборот выліө, е) востыны карбјураторын улысса краніксө, ж) лічкыны утопітельсө сетчөз, кытчөз ломтасыс. оз кут војтавны вылынжык індөм васса кранікыс, з) кіөн тупкыны всасывајушщөй трубкыс отверстїјөсө $\frac{3}{4}$ выліө, і) рычагөн подвофітны маховіксө сжатїјө улө сетчөз, кытчөз маховік вылын меткаыс оз во указатель дінас 3-4 сантїметрөз, к) сетны рывок маховіклы рычагөн, цїлндрјасын медвозза вспышка дырјыс-жө всасывајушщөй воздушнőй трубкыс отверстїјөсө востөмөн.

„Ойл-Пулл“ трактор: а) качытны өтыс-кыкыс бензін насосөн кор пөс двігательыс, да вıтыс-дасыс кор көзыд

№ №	Тракторлөн марка	Ыскуптём	Сөккыд агасён агсалом, 1 пов.	Коккыдыка агсалом, 1 пов.	Көрём	Кулгыруптём	Сенкосёлка-оп ужалом	Сноповазал-каон ужалом	Комбайнён ужалом	Радовой жне-каон ужалом	Вартём тонна-жас	Гөрём жуждаыс															
												15 см				18 см											
												Почвалён сопротивль. кг, 1 кв см выло								1,0	0,8	0,6	0,4	1,0	0,8	0,6	0,4
												1,0	0,8	0,6	0,4	1,0	0,8	0,6	0,4								
1	„Коммунар“ 35/50 .	2,83	10,00	12,85	3,78	4,55	—	—	3,00	—	3,6	0,45	0,57	0,68	1,13	0,34	0,45	0,57	0,79								
2	„Клетрак“ 40	3,47	12,26	15,83	4,54	5,63	—	—	3,74	—	3,65	0,56	0,70	0,98	1,39	0,41	0,56	0,70	1,12								
3	„Катерпиллар“ 60 .	4,69	15,13	22,00	6,30	7,58	—	—	4,50	—	3,6	0,68	0,90	1,25	1,80	0,56	0,79	1,02	1,58								
4	„Интернационал“ 10/20	1,12	3,60	4,72	1,80	1,91	2,16	1,20	—	—	—	—	—	0,27	0,40	—	—	—	0,27								
5	„Интернационал“ 15/20	1,24	5,36	6,00	2,62	—	2,75	1,94	1,62	1,83	—	0,24	0,24	0,36	0,61	—	0,24	0,36	0,49								
6	„Интернационал“ 22/36	1,39	6,81	8,04	3,00	—	3,05	2,16	1,80	2,04	—	0,27	0,40	0,40	0,67	0,27	0,27	0,40	0,54								
7	„Ойл-Пулл“ 40/60 .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,6	0,51	0,72	0,92	1,44	0,51	0,61	0,82	1,22								
8	„Фордзон“	0,95	3,00	4,00	1,50	1,53	1,84	1,00	—	—	—	0,19	—	0,21	0,24	—	—	0,19	0,21								

Таблицанын индём сопротивленьёжасё поё со кушом ёкасы почважасы отнёситны:

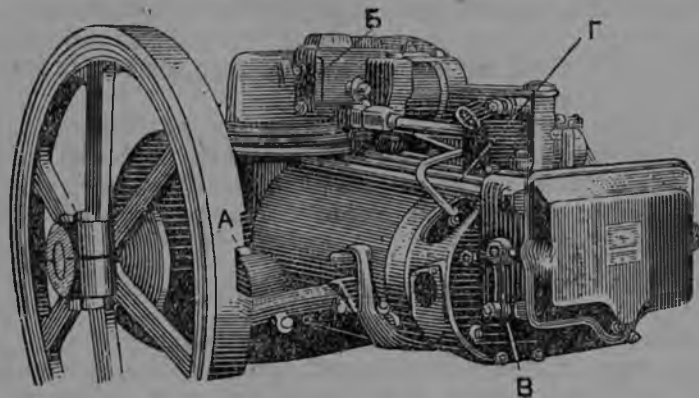
1 кг Ежа,

0,8 кг Сөккыд, ежа пластжаса соја му

0,6 „ шёркод сојод му

0,4 „ васёда код соја-лыа сора, культурној му

двигательсы цилиндрясё бензинсё сетём могыс, б) пуктыны газ рычажоксё закрытїї вылө, в) востыны бензиновөй вентильсё өтї оборот вылө, г) тупкыны воздушнөй заслонкасё, сылыс рычажоксё горизонтальнөй положеннө пунктөмөн, д) клапаняссө коромыслояслыс вал рычагсө вужөдны вылысса положеннөдас да пуск бөрас лезны улө важ положеннөдө (54 серп. В), е) сетны 30 оборотөз лубрикатор воропөн, ж) вклучитны А тормозок (54 серп.), сїї маховіклян бергөдөмөн, з) подведитны рычажокөн маховіксө сїзі, медым

54 серп. „Ойл-Пулл“ тракторлөн двигатель. А — маховіклөн тормозок, Б — лубрикатор, В — коромыслояс валлөн вороп, Г — газ рычажок.

„1“ лїбө „2“ лыдпасыс сжатїї дырїыс мавтыгчїс выхлопнөй трубаө, сы бөрын сетны јон рывок улө. Вспышка лоїгөн востыны воздушнөй заслонка да нөшта өтыс-кыкыс качытны бензиновөй насосөн.

Ставсө лөсөдөм бөрын позө лезны тракторөс. Сы могыс бергөдлөны двигательмыс валсө пусковөй воропөдыс лїбө рычагөн. Мыјөн лооны медвозза вспышкајасыс, колө өдїө востыны воздушнөй заслонкајасөс. Кадын воздушнөй заслонкајасө востөмөн, двигательсыс нормальнөја пондас ужавны, кутас-кө сїї гложитны, колө өдїө, рывокөн, подлавны да востыны воздушнөй заслонкасө, мыј вөсна временнө обогатїтчас емесыс да двигательлөн оборот лыдыс бара содас. Колө сїз-жө содтыны открытїјөсө дроссельнөй заслонкалыс да опереженнөсө, налыс рычагјасө сектор сертї воцө јөткыштөмөн. Двигательсыс-кө оз запускайтчы, көтї і сенї ставыс справнө, секї цилиндрјасас уна ломтасыс

пырöма (засосано), да двігательсö колö продуитны. Сы могыс дугöдöны ломтас пырöмсö, жиклер регуліровочнöй ігласö завёртывайтöмөн, востöны воздушнöй заслонкасö да öдјö бергöдлöны двігатель валсö. Продуітöм мыстыс позö востыны ломтас подачасö да вылыс заведітны двігательсö. Лышка ломтас-кö засосігчöма, сіјö петö выхлопнöй трубаыс, лібö петö сылөн жежд руыс. Оз рекомєндуітчысö залівайтны бензін свеча улö ціліндрö, сіјö јона кізöрмö выгыс да щыкö ціліндр головкаын да свечајас вылын нарезкаыс. Двігательыс-кö оз заведітчысы, неунаöн бензіннад залівайтнытö позö, сöмын колö залівайтны ціліндр головкаын лібö корбјураторас спеціалнöй залівнöй кранікјас пыр, да ічöтік порціјасöн залівайтны.

Кор двігательсö заведітöма, сы вылын ужалöны кымынкö мінут бензін вылын, медым шонтыштны, а сєсса карасін вылö вужöдöмөн сіз-жö нöшта ужöдыштöны, мед поплавокöј камерасыс бензіныс быріс. Сы бöрын вöлысті регуліруйтöны корбјураторсö.

ТРАКТОР ВЫЛЫН ВЕТЛÖМ.

Медым вöрзöдны тракторöс места вывгыс, колö сцепленьö муфта пєдалсö отожмітны, колана скорост вклучітны да нöжжöнік сєсса вклучітны муфтасö, пєдалсö пыр öтарö лежöмөн. Муфтасö öдјö вклучітігөн шєстєрна пінјасын артмöны ыждыс напжажєннöјас да сыыс пінјасыс вермасны жугавны. Сыыс кынзі „Фордзон“ трактор вылын, сылөн діференціалыс (червјачнаја передачаыс) особеннöј-да, лöд тракторлөн бöрö опрокідывайтчö. Вообщє муфтабс рывокөн вклучітöмыс понда јона кісöдны-бырöны шєстєрна частјасыс да расшатайтчöны подшіпнікјасыс да валјасыс.

Разнöј тракторјас вылын скоростјас вклучітан пöрадокыс разнöј „Фордзон“ да „Інтернаціонал“ тракторјас вылын вклучајтчöны:

1-öјя скорост	шугавылö	возö.
2-öд	"	бöрö.
3	вєскыдвылö	возö.
Заднöј ход	"	бöрö.

„Коммунар“ трактор вылын:

1-јя скорост	шугавылö	возö.
2-öд	"	бöрö.
3	"	возö.
Заднöј ход	шугавылö	бöрö.

„Катерпиллар“ трактор вылын:

1-жа скоростъ	вескыдвылө борö.
2-öd ”	шужавылө воэд.
3 ” ”	борö.
Задньöй ход	вескыдвылө воэд.

„Ойл-Пулл“ трактор вылын:

1-жа скоростъ	вескыдвылө улöб.
2-öd ”	шужавылө вылöб.
3 ” ”	улöб.
Задньöй ход	вескыдвылө вылöб.

Көлöсаа хода тракторөн вескөдлөны рулевöй штурвалөн. „Коммунар“, „Катерпиллар“ гусеничнöй хода тракторөн вескөдлөны гусеничалөн специальнöй муфта, выклучитөмөн, рычагсö асладсаң вывжортывайтөмөн либö отъагивайтөмөн да тајö гусеницасö тормозйтөмөн (сijö тормоз педаль вылас личкөмөн).

ТРАКТОРÖС СУВТÖDÖМ.

Тракторöс сувтöдны поэд муфтаöс выклучитөмөн да скоростöс выклучитөмөн, сы бöрын педальсö бөр леэдöны уван. Двигательöс сувтöдөм вылө сылыг ужсö колö вуждöны бензин вылө, медем мөдыг леэдöн сijöс кокныдзык лөб заведитнысö.

Сувтöдöмыс муно либö зајиганньöсö выклучитөмөн либö бокыг ломтас подачасö тупкөмөн.

Первојја ногöныс вöчöны регыд кад кежлө сувтöдигөн, кор тракторыс оз удит казавнысö, мөд ногöныс — дыр кежлө сувтöдигөн, цилиндрјасын став ломтассö öдэдöм (зајигание) вылө, ме сijö двигатель көзалігас ез конденсирүтчы да, картерас петөмөн ез пожјав мавтассö. Та мogyс-жö трактор вылын-кө ем цилиндрö ва подача, сijöс колö дугöдны двигательсö сувтöдтөзыс минут 10 кымын војдөр.

ОПАСНОСТЪАСЫГ ВІDЧИГÖМ. ЛОМТАСКÖD ВÖDITЧÖМ.

1. Ломтассö колö вiзны торја погребјасын — ледникјасын либö сы вылө лөсөдөм помещеньöјасын. Ломтассö, ме саын бензинöс оз ков вiзны тракторнöй сарајын либö гаражын. Бензин да карасін колö вiзны торја помещеньöјасын.

2. Ломтас заправитигөн, медса-нын бензин заправитигөн оз ков куритчыны да колны мато карагин понарјас, кодсаң кокныда вермас пөжар лоны.

3. Ломтас улыг бөчкасө зонтигөн колө сјјос војдөр мыскавны. Бөчкаө чуқјоныс кјстөны пөг ва, мед сјјө вывтјыс петіс. Оз ков полоскајтны ванас бөчкајассө, ломтасыс ванас сорөб да кутас колны бөчка стенјасас да пайка дырјыс вермас взрыв лоны.

4. Ломтасыс-кө бөчкаын өзјас колө пыр-жө мыјөнкө тупкыны бөчкасө, секі сынөдыс оз кут пырны бөчка пыскас да быс кусас.

5. Бензин оз поз виэны пу бөчкајасын.

ТРАКТОРЈАСӨН ДА ПРИЦЕПКАЈАСӨН ВӨДИТЧӨМ.

1. Машинасө лөзтөзыс колө пыр проверитны, лучки-ө установитөма зајиганньөсө, ыжыд отраженьө дырјыс обратнөј ударөн позө дојдны китө либө чужөмтө-да.

2. Оз поз заведитны тракторөс кыкнан кидн.

3. Пускөвөј воропөн двигательөс бергөдигөн оз ков кабыртны сјјос певнад. Секі позө видчөсны обратнөј удар дырјі несчастнөј случаяс.

4. Оз ков өдјө бергөдлыны двигательсө бергөдлігөн, магнето вылын-кө ем автоматическөј ускорител, мед ез лоны обратнөј ударјас.

5. „Ойл-Пулл“ тракторөс заведитигөн колө быт вклучитны маховиклыс тормозоксө.

6. Оз поз корбјураторөс регулирутны трактор мунигас, сы мogyс-кө колө вешјывны (летчывны) пукаланингыс. Вообщө оз ков еновтны трактор пукалан местатө.

7. Öдјө мунигөн оз ков крута бергөдчыны, тракторыс вермас пөрны, путкылтчыны.

8. „Фордзон“ трактор вылын оз поз сцепленьө муфтајас да педалјас рывокөн вклучитны. Тајө вермас бөрө путкылтны тракторөс.

9. Корбјураторыс-кө өзјас, пыр-жө колө дугөдны бакыс ломтас сетөмсө да коыштны муөн.

10. Оз поз ветлыны трактор вылын бордјастөгыс. Абуө-кө бордјасыс („Ф.П“-ыг мукөдјасыслөн абуөс), оз ков вывті ыжыд ход сетны омөль тујјас вывті да виэөдны, мед

ескө тракторістлөн кокыс либө паскөм пöласыс ез сурны көлөса улас.

11. Привод вылын ужалігөн колө відісны мед оз сур вöнас ужалысылөн паскөм пöлаыс. Куза ужалігясын сымогыс колө лөбдны ограждённө.

12. Трактор разберітігөн оз ков лептавыны сөкыд частяасө. Колө корны секі отсагысөс, либө поджомыкөн вөдітчыны.

13. Ужяс дыржі-кө тракторіст вясмас-лі мыжлі, колө пыржө сувтөдны тракторсө да корны мөд тракторістөс.

14. Коджурөн оз поз ужавны трактор вылын.

15. Оз ков регулыруйтны плугясыс пуртјассө да дискјассө најө ужалігөн, сіз-жө оз ков мавтны да весавны, секі кокыда верман плуг улас сурны.

16. Трактор вылыс, а сіз-жө прицепнөј машина вылыс кушөмкө механізмөс справітны либө регулыруйтны колө пыр сувтөдны машинатө, а некушөма оз поз сіјөс вөчны машина мунигас.

17. Му вылын ужалігөн базаын мед пыр вөлі походнөј аптечка, медга-нын јод, бінт медвоzza отсөг сетөм могыс.

СПРАВОЧНӨЈ СВЕДЕННӨЈАС ТРАКТОРЛЫГ КЫСКАН ЕБӨССӨ АРТАЛӨМ.

Лубөј тракторлыс лубөј скоростыс кыскан (тяговое) ебөссө артавыны позө со кызі:

Тракторлөн кыскан выныс крук вылын килограмм-жыс крук вылын мощностсө вөвынөн бостны 270 пөв

тракторлөн мунан өдыс (скорост) часын километрјасөн,

либө, килограммјасөн кыскан вынсө-кө тракторлыс пасјыны „Р“-өн, крук вылын выныс НР (вөв вынјасөн) „Nкр“-өн, тракторлы километрјасөн часын мунан өдсө „V“-өн, лөө:

$$P = \frac{N_{кр} \times 270}{V}$$

Прімер: Артавыны „Ф.П.“ тракторлыс медвоzza скорост вылын кыскан ебөссө. Крук вылын выныс, либө $N_{кр} = 10$ нр.

1-јја скоростыс, либө $V = 2,45$ км. часын.

формулао егетм лыдинассё сүтүмөн лоо:

$$P = \frac{N_{кр} \times 270}{V} = \frac{10 \times 270}{2,45} = \frac{2700}{2,45} = 1100 \text{ кг.}$$

Ташом арталдымыс колд сы выйд, медым поаче бөрүлүн трактордө пріценка вылд сешом кбб ташом селсеко-хоачагствендө орудйө.

Улынжык петкөдлөма тракторјас ылыге основнөј даннөј јас да 2-өд скороевын налге кыскан ебөсјассө (V таблнца).

V таблнца.

Кушом трактор	Крук вылын скорое артөд НР	Скороечланыс			2-өд скороетын кг. тагөвөј ебөсыс крук вынын	кг. тракторлөн сөпта	Ломтаслөн шөркөд-сөма бырбмыс кг час өтө НР вылд крук в.
		1-ја	2-өд	3-өд			
"Джон-Дир" 15/27	15	3,95	5,3	—	935	2100	500
"Интернационал" 10/20	12	3,2	4,8	6,4	650	1866	450
" "	15/30	18	3,2	4,8	1000	3011	450
" "	22/36	20	4,0	5,2	1080	3080	430
"Коммунар" 35/50	30	1,8	4,75	7,0	7900	8500	650
"Клетрак" 40/55	40	3,5	5,8	9,2	2100	5262	450
"Катерпиллар" 50/60	48	3,09	4,2	5,8	3100	9115	450
"Ойл-Пулл" 40/60	40	3,2	4,0	4,8	2800	7955	500
"Фордзон", да "Ф.Л." 10/20	10	2,45	4,5	11,35	600	1250	720

ТРАКТОРДӨ ПРІЦЕННӨЈ ÖРУДЫГӨ БÖРJÖМ.

Селсеко-көчагственнөј машинајас ылыге тајө нпаас вайөдөм сая мүкөд кыгајасын данөјјасыс сөмын ориентировочнөјөс. Најө вермөны өтарө лыбө мөдарө вежыны торја рачонјасын к.кымагческөј условјөјјас сөргө, ужаллан му сөргөмыс да урожај качество сөргөмыс.

Медым төдмавны уна-ө сөкыдлуныс гөригөн плугјөс кыкыны, поңо вайөдны со кушөм формула: плугөн сөкыдлуныс лоө — плугјөн гөрыштан пастасө (сантјметрөн) гөрыштөм жужда вылас (сантјметрјасөн) да нөшта мыј лоас, почва сопротівленьө коэфіціент вылө помножитөмыс.

Пасјам плуглыс гөригөн кыскан сөкыд лунсө (кілограммјасөн) „Р“-өн, плуглыс гөрыштан пастасө (сантјметрјасөн) „А“-өн, гөрыштан жуждасө (став корпусјаслыс, сантјметрјасөн) „В“-өн, почвалыс коэфіціентсө либө уделнөј сопротівленьөсө „С“-өн, секі лоө:

$$P = A \times B \times C$$

Почва сопротівленьө коэфіціентөн либө уделнөј сопротівленьөөн шусө сјө кыскан ебөсыс, коді колө, медым преодолітны почвалыс 1 кв см пласт. Тајө сопротівленьөыс вермас лоны 1-сан 0,4 кг-өң, почва сертыс.

Прімер: Артавны плугөс кыкыны колан ебөс. Плугыс 2 корпуса, 12 дүжмовј, тракторыс „Ф.П.“.

Гөрыштөм жуждаыс — 20 см; почвалөн уделнөј сопротівленьөыс шөркөддема — 0,5 кг; гөрыштан пастаыс = $2 \times 12'' = 24'' = 60,9$ см.

Тајө даннөјјассө формулаө сүјөмөн лоө:

$$P = 60,9 \times 20 \times 0,5 = 609 \text{ кг,}$$

Пріцепкасө бөрјігөн колө быт вјөдны, медым тракторлыс крук вылын кыскан став ебөссө лөзмөн вөлі өрудіјө-ыслөн кыскан сопротівленьөыс. Оз-кө поң тајөс вөчнысө лөсалана өрудіјө абутөмла, поңо кык өрудіјө цепітны, шуам плуг да агас, дерт, кор гөрөм бөрас пыр-жө колө піновтны.

Тајө табылаас петкөдлөма уна-ө кыскан ебөс колө разнөј сельско-көңажственнөј машинајас вылө.

Сің-кө кор төдан тракторлыс кыскан ебөссө да торја сельско-көң. машинајаслыс да өрудіјөјаслыс сопротівленьөсө, абу і сөкыд бөрјыны тракторлы кыкыны машина лысө тракторсө тырвыјө нагрудөтөм могыс.

Бостам прімер вылө „Коммунар“ трактор. Колө нагрудөтны сјөс 32-32 діска агасөн. „Коммунар“-лөн кыскан ебөсыс II скорост вылын, I табыла серті, — 1900 кг. Тајө діскө-вөј агасыслөн сопротівленьөыс 625 кг (II табыла).

VI таблица.

№ №	Кушом 6-көз. бруджіө	Уна-ө бостө пастанас санъ	1 см паста вы- лө расчотной сопрогив.	Колө кысқан вын кг.	Примечаньө
1	Агас, 40 фиска	310	2,5	775	
2	" 32-33 фиска	250	2,5	625	
3	" Лын системаа, ебкыд	400	0,6	240	
4	Зубовөй ыгзаг	210	0,5	105	
5	23 рада Сакка сежалка	400	1,25	500	
6	Лапчатөй култиватор	425	1,4	600	
7	Сенокосылка 8'	240	1,0	240	
8	Боковөй граблі 8'	240	1,0	240	
9	Сноповязалка 10'	300	1,5	450	
10	" 8'	240	1,5	360	
11	Комбайн 16'	480	1,8	800	
12	" 20'	600	1,8	1080	
13	Пшеничнөй плуг	250	3,0	750	
14	Моловилка 36/60	—	—	60 НР	Шкiv вылын
15	Бележка 3 тоннаа	—	—	560	Обычнөй мувыкса тујјаслы.
16	" 5 "	—	—	800	
17	Арба 1 тоннаа	—	—	180	
18	" 1 1/2 тоннаа	—	—	270	

Медым төдны, кымын агас колө, тракторлыг ебөссө жүк-
ны өтi прицепка сопротивленьө вылө, мөдногөн-кө,

$$\frac{1900}{625} = 3 \text{ (примернө)}$$

куім лыдпасыс петкөдлө, 32-33 дыска кымын агас колө прицепитны „Коммунар“ тракторө тырвыжө сижөс нагрукитөм могыс.

РАЗНӨЈ СЕЛЬСКО-КӨҢ. УЖАС ВYЛЫН ТРАКТОРЛӨН ПРОИЗВОДИТЕЛЬНОСТЬ.

Разнөј сельско-көң. машинајасөн ужалигөн тракторлөн производительностыс уж условјөс сајас: а) кушөм качества да характера муыс, б) куңдөс-ө загоңјасыс, в) тракторөс обслуживајтөмсө кушөма механиңирујтөма, г) персоналыслөн кушөм квалификация да с. в.

Колө сиз-жө учытавајтны і тракторыслыс маркасө да уж дырјыс мынтөм простојјассө.

Производительностсө артавны поңө зев кокныда, төдан-кө тракторыдлыс часын мунан скоростсө да прицепнөј орудијө-лыс бостан пастасө. Часын мунөм растојаныһсө прицепнөј орудијөөн бостан паста вылө умножитөмөн төдмалам тракторлыс часын производительностсө (простојјассө да тыртөг ветлөмсө лыдфөтөг). Простојјас да тыртөг ветлөмјассө ныдди пунктөмөн колө сујны поправка.

Перегоңјас вылө кад мунөмыс тракторлөн зајезд куңта сајас. Кымын ыңыд гоныслөн куңтаыс, сымын еща процент тыртөм ветлөмыс лөб. Перегоңјас вылө примернө поңө примитны со кымын процент (100 м паста гон дырји):

Тракторлөн зајезд куңтаыс тыртөг ветлөм $\frac{\text{о}}{\text{о}}$

5 км	2,5 $\frac{\text{о}}{\text{о}}$
4 "	3 "
3 "	4 "
2 "	6 "
1 "	12 "
0,5 "	20 "

Жугалөмјасыс тракторлөн простој процентыс, өти-кө, обслуживајтыс персонал квалификация сајын да, мөдкө, ужалан машинајас состојаныһө сајас.

Трактор да сель. көң. машина торкөбмјас вөсна поңө лыдфөныны простојсө шөркөддемөн 12-16 кымын процент.

Аралам пример вылө 15/30 „Инернационал“ тракторлыс часын производительностсө кык сноповжазаклаон ужалгөн, кодјас өтыс мунигас бөстөны 540 см (VI табыца).

Трактор мунө 4,8 км час (VI табл.). Отарө мунөмыс (длина гона) 4 км. Жугалөмјасыс простојјасыс 15 $\frac{\text{о}}{\text{о}}$.

Корсам вождөр теоритическөй производительностсө. Сіјө лөб

$$\frac{4800 \times 5,4}{10000} = 2,59 \text{ га,}$$

4800-ыс — тракторлөн часын мунөмыс метрјасөн, 5,4 — прицепнөй өрудіјөyslөн бостан пагтаыс метрјасөн, 10000 — гектарын квадр. метр лыдыс.

VII таблица

Кушөм мавтас выј	Оддан тем-пература	Удельнөй сөкта	Кытї мавтөны. Кушөм кадө колө
Автол „Л“ . . .	200° Ц	0,89 — 0,915	двигатель мавтас іспользутчысө төтөлын
„ „М“ . . .	220° „	0,89 — 0,92	Сіјө-жө, іспользутчысө гөжөмын, кор абу жар
„ „Т“ . . .	245° „	0,895 — 0,92	Сіјө-жө, іспользутчысө жар дырјі.
Вискозін „ 3“ . . .	240° „	0,91 — 0,925	Скоростјас коробка да став передаточнөй механізмјас мавтас іспользутчысө көзым дырјі.
„ „ 5“ . . .	255° „	0,915 — 0,93	Сіјө-жө, іспользутчысө нефсецөм көзым кадын.
„ „ 7“ . . .	300° „	0,92 — 0,93	Сіјө-жө, іспользутчысө гөжөмын.
„ „ 10“ . . .	325° „	0,925 — 0,94	Сіјө-жө, іспользутчысө жар дырјі.
Нагрөл „Л“ . . .	240° „	0,915 — 0,945	Сіјө-жө, іспользутчысө көзым дырјі
„ „Т“ . . .	270° „	0,93 — 0,95	Сіјө-жө, іспользутчысө жар дырјі.
Солідол „Л“ . . .	—	—	Подшипникјасөн да мук. феталјас шприцөн мавтас. Мавтөны тајөн төлын.
„ „Т“ . . .	—	—	Сіјө-жө, мавтөны тајөн гөжөмын.
Костанөй выј . . .	—	—	Магнето подшипникјас мавтас.
Веретен. выј . . .			
Мук. кокнөй выј-јас			

Лоом результатгыс колө шыбытны (чпштыны) тыртөм пергонјас да торкөмјас понда процентсө; воэззасы лоө 3⁰/₀, а мөбсы — 15⁰/₀, а ставыс — 18⁰/₀.

Корсам өні сјө площафсө, коді усө простожјас процент вылас. Сы могоыс колө:

$$\frac{2,59}{100} \times 18 = 0,47 \text{ га.}$$

общөј (став площафсыс) тајө (0,47 га) площафсө чпнто-мөн лоө тракторлөн часын фактпческөј производптельностыс со: 2,59 — 0,47 = 2,12 га.

Тајө лыдпасыс лоө неуна ыжыджык воэын сетөм лыд-пасјасыс, тајө прпмерас мп егө артыштө сещөм помкајасөс, кыңп, шуам, омөль поводфа воэна, запаснөј частјас абутомла, ломтас бырөмла, да мукөдтор воэна простожјасөс.

Машина лунса производптельностст арталөм вылө, колө часын ужалан гектар лыдсө умножтны луннас ужалан час лыд вылө.

Вылынжык ваяөдөма тракторјасыс разнөј сел. көэ. ма-шинајас вылын часса производптельностсө гектарјасөн („Форд-зон“ тракторлыс кыңп) Чернотрестлөн 1930-өд во вылө даннөјјас сертп.

МАВТАС ВЫ СІКАСЈАС.

Улынжык ваяөдөм сводкаас сүјөма сөмын сещөм мавтас выјјас, кодјас колөны тракторлы. Индөма кытп да коржык тајө мавтас выјјаснас мавтны.

ТРАКТОРЈАС да СІКТСА ОВМӨС УЖАЛАН МАШИНАЈАС ШЫКӨдӨМЫС да ЖУГӨдӨМЫС ОТВЕТСТВЕННОСТЪ ЈЫЛЫС.

СССР-са Центральнөј Исполнптельнөј Комптетлөн да Нарөднөј Компссарјас Сөветлөн постановленьнө.

Сөветскөј государство пунктө вывтп уна средство сиктса овмөсын өтувја (обобществлоннөј) секторлы тракторјас да сиктса овмөс ужалан машинајас лөсөдалөм вылө. Мефым сиктса овмөс производствоса тајө орудпнөјјассө тырвыјөэ использүтны, колө јона бережнөја накөд вөфптчны.

Сөмын тракторјаскөд да сиктса овмөс ужалан машина-јаснаскөд преступяја кыз сурө вөдитчөмыла унаыс шыкө-давлөны да жүгөдавлөны најөс (медга-нын радиаторјасөс жүгөдалөм, кынтөм, крылојасөс, ојјасөс воҗза көлөсајасөс да фарајасөс жүгөдалөм, рулевөј управленьнөсө шыкөдалөм, моторјасөс шыкөдалөм, подшипникјасөс распавитөм да с. в).

Медем решительнөја бырөдны тајө преступленьнөјасөс, СССР-са Центральнөј Исполнительнөј комитет да народнөј комиссарјаслөн совет постановитөны:

1. Щөктыны сојузнөј республикајаслы сујны уголовнөј кодексјасө:

„Совхозјасса, машино-тракторнөј станцияјасса да колхоз-јасса тракторјасөс да сиктса овмөс ужалан машинајасөс шыкөдөмыс да жүгөдөмыс, шыкөдөмыс-кө, либө жүгөдөмыс лоі тајө көлујыскөд преступяја кыз сурө, лока вөдитчөмла — мырдөн ужөдны 6 төлыгөз срок вылө,

Тајө дејствијөјассыс-жө, кодјасөс вөчөма неөтыс-нын либө вөјөма неөтыс-нын урон — лишитны свободаыс 3 воөз срок вылө“.

2. Шыкөдөмыс-кө либө жүгөдөмыс абу ыжыд, судө сөтөм пыдди поҗө пуктыны взысканнө внутреннөј распорядок правилөјас серти да дејствујтыс закон серти денгаөн бергөдны сыыс.

3. Тракторјасөс да сиктса овмөсса машинајасөс шыкөдөм либө жүгөдөм јылыс делајасөс судјас долженөс вөдлавын өчерөдтөг. Медважнөј делајасөс вөдлавын должен судыс общцөј правилө куҗа совхозјасас, колхозјасас да машинно-тракторнөј станцияјас рабочөјјас да колхозникјас паскыс массајас дырјі.

СССР-са Центральнөј Исполнительнөј комитетын

јуралыс М. Калинин

СССР-са народнөј комиссарјас Советын јуралыс

вежыс В. Кујбышев

СССР-са Центральнөј исполнителинөј комитетын

секретар А. Јенукидзе

Ю Р И Н Д А Л Ы С .

Воэкыв	Лыстб. 3
------------------	-------------

Тракторёс дёзёритём.

Ломтасён заправитём	5
Тракторёс мавтём	6
Нефтепродуктјасёс іспытајтём	7
„Интернаціонал“ тракторёс мавтём куэа indödјac	8
„Фордзон“ тракторёс мавтём куэа indödјac	10
„Коммунар“ тракторёс мавтём куэа indödјac	11
„Катерпиллар“ 60 тракторёс мавтём куэа indödјac	12
Выл тракторёс дёзёритём	15
Охлаждённё сiстема да сiјёс дёзёритём	16
Сынёд весалан да сапун дёзёритём	18
Свечајасёс проводјасёс дёзёритём	20
„Фордзон“ тракторлые зажіганыёс дёзёритём	22
Магнетоёс дёзёритём	23
Карбјураторёс дёзёритём	24
Сцепленьё муфтаёс дёзёритём	25
Тракторёс кранітём	26

Тракторлые торја механізмјасёс установітём да регулірујтём.

Клапанјасёс регулірујтём	26
Кореннёј да шатуннёј подшіпнікјасёс заэажкајасёс регулірујтём	29
Газораспределітеле установітём	30
„Фордзон“ трактор вылын зажіганыёс установітём	31
Бобінајас регулірујтём	34
Магнето установітём	35
Прерыватель контактјасёс регулірујтём	38
Свечаын зазор регулірујтём	39
Карбјураторјасёс регулірујтём	39
двiгательые оборот лыдсёс регулірујтём	43
Подогрев регулірујтём	48
Охлаждённё регулірујтём	50
Трактор вылын освещённё лёсёбём	53
Стационаріёј ужјас вылё тракторёс установітём	56
Вескёдлан колёсасёс установітём	58
Маховік вылын да магнето вылын меткајас	58

Тракторёс зонтём.

Нагар бостём	60
Клапанјасён нiртём-весалём	62

Кольчакъс прігоньтѳм	65
Подшпныкъсѳс ѳамѳвайтѳм	68
Подшпныкъсѳс тѳчѳтѳм	71
Подшпныкъсѳс шабруйтѳм	72
Коммутаторѳс да прѳводъсѳс ѳоньтѳм	73
Поплавокѳс ѳоньтѳм	73
Радиаторѳс ѳоньтѳм	74
Поитѳм да лудѳйтѳм јылыс	75

Тркатѳрлѳн ѳесправнѳінјас.

Кыѳѳ тѳдмавы ѳесправнѳінјасѳѳ	76
ѳвѳгателлѳн ѳесправнѳінјас	77
Карбурацѳјалѳн ѳесправнѳіасыс	81
Зажѳганьѳ сѳстемавы ѳесправнѳіас	82
Трансмѳссѳјалѳн ѳесправнѳіасыс	85
Тракторѳн вескѳдлѳм. Уѳѳ лезѳг кежлѳ лѳсѳдѳм	86
Трактор вылын ветлѳм	90
Тракторѳс сувтѳдѳм	91

Опасносѳѳјасыс вѳдѳчѳсѳм.

Ломтаскѳд вѳдѳтѳчѳм	91
Тракторъсѳн да прѳцепкаъсѳн вѳдѳтѳчѳм	92

Справочнѳѳј сѳведѳньѳјас.

ракторлыс кыскан ебѳсѳ арталѳм	93
Тракторѳ прѳцепнѳѳј ѳрѳѳѳѳ бѳрјѳм	94
Разнѳѳ сѳѳ. кѳѳ. ужуъс вылын тракторлѳн прѳзѳвѳдѳтѳльносѳѳ	97
Мавтас выј сѳкасъс	99
Тракторъс да сѳктса овмѳс уѳјалан машѳнаъс ѳыкѳдѳмыс да жугѳдѳмыс ѳвѳтѳственносѳѳ јылыс СССР-са ЦК-лѳн да Совнаркомлѳн постановлѳеньѳѳ	99

Мин. № 4595

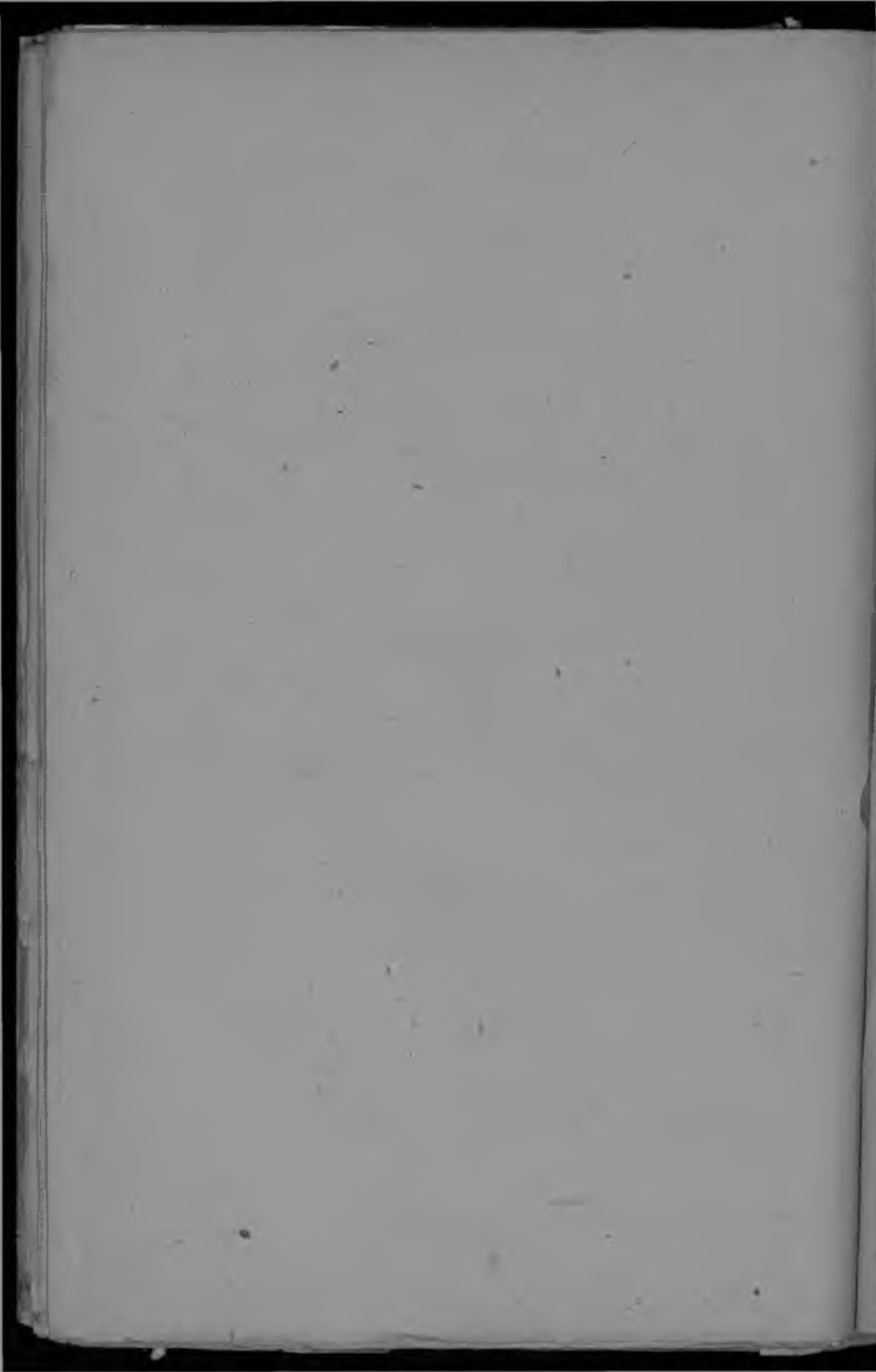
65
68
71
72
73
74
75

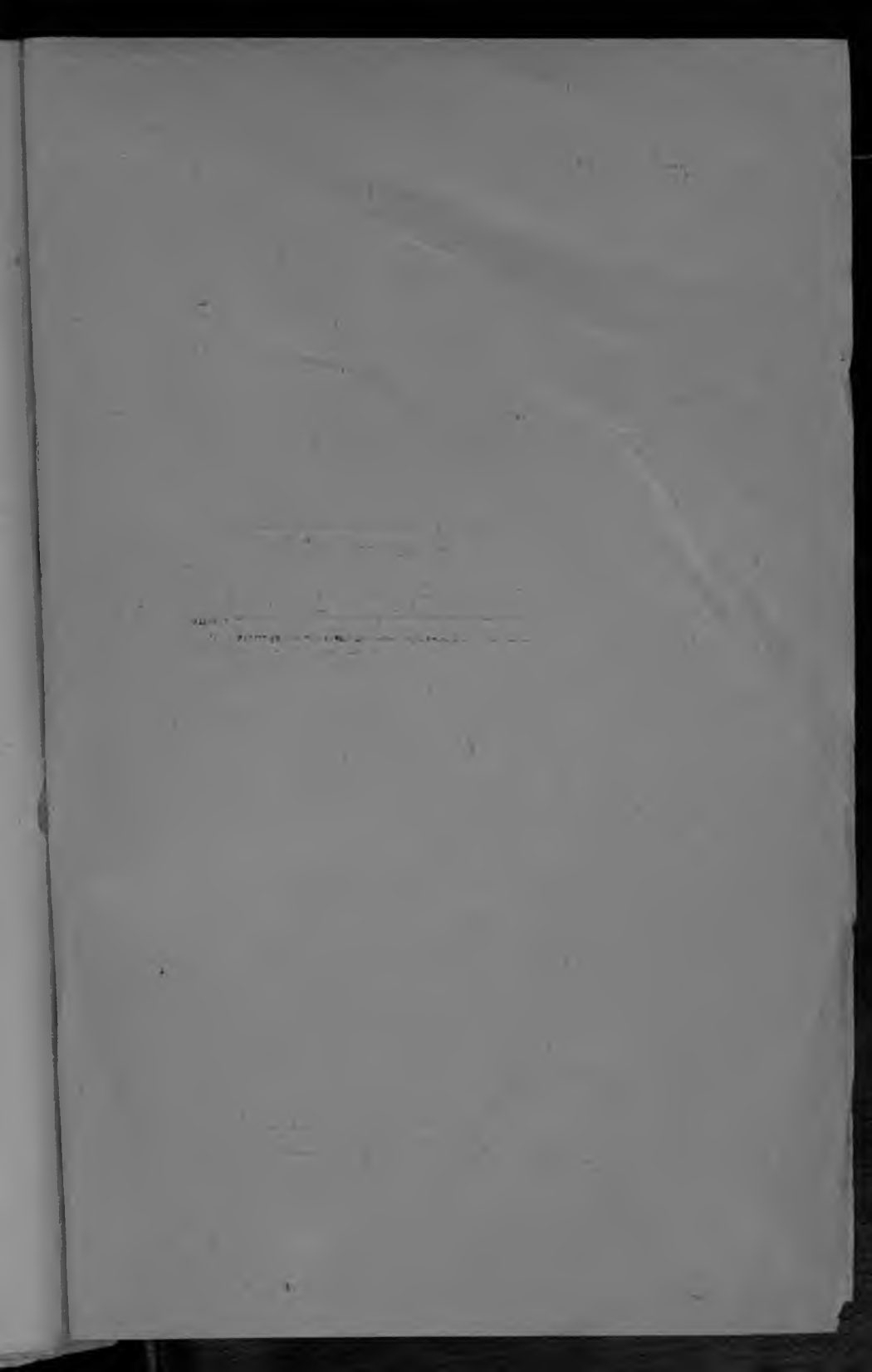
76
77
81
82
85
86
90
91

91
92

93
94
97
99

99

Цена 55 коп.

44137

	Коми-3
	3-1606

ТЮЛЬКОВ

В помощь трактористу

на зырянском наречии яз. коми

СЕЛЬКОЛХОЗГИЗ

Москва, центр, Никольская 10.